

Gozdarski vestnik

7-8/89

**Ljubljana
Slovenija**

STROKOVNA REVILJA

Gozdarski vestnik

SLOWENISCHE FORSTZEITSCHRIFT
SLOVENIAN JOURNAL OF FORESTRY

LETO 1989 • LETNIK XLVII • ŠTEVILKA 7-8

Ljubljana, september-oktober 1989

VSEBINA – INHALT – CONTENTS

- 289 Mirko Perušek**
Vpliv nekaterih ekoloških dejavnikov na razporeditev in gostoto ptic v gozdu
The influence of Some Ecological Factors upon Distribution and Density of Birds in the Forest
- 300 Branko Južnič**
Predelava drobne oblovine Iglavcev v frame
The Processing of Small-Sized Coniferous Round Wood into Beam
- 306 Jože Kovač**
Prva generacija študentov gozdarstva v Ljubljani – ob rob štirideseti obletnici gozdarskega študija v Ljubljani
- 312 Strokovna srečanja**
- 318 Poročilo Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Slovenije**
o uresničevanju Samoupravnega sporazuma o temeljnih planih Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Slovenije za obdobje 1986–1990 v letu 1988
Skepi, sprejeti na 20. zasedanju Skupščine Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Slovenije

Gozdarski vestnik izdaja Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije

Uredniški svet

mag. Zdenko Otrin – predsednik;
mag. Mitja Cimperšek, Hubert Dolinšek,
mag. Aleksander Golob, mag. Dušan Jurc,
Marko Kmecl, Iztok Koren, mag. Boštjan Košir, Jure Marenče, Miran Orožim,
mag. Dušan Robič, Danilo Škulj

Uredniški odbor

dr. Boštjan Anko, dr. Franc Batič, dr. Dušan Milnšek, mag. Zdenko Otrin, Živan Veselič

Odgovorni urednik

Editor in chief

Živan Veselič, dipl. inž. gozd.

Tehnični urednik

Aleksander Leben

Lektor

Karmen Kenda

Uredništvo in uprava

Editors address

YU 61000 Ljubljana

Erjavčeva cesta 15

Žiro račun – Cur. acc.

ZDIT GL Slovenije

Ljubljana, Erjavčeva 15

50101-678-48407

Letno izide 10 števkil

10 issues per year

Letna individualna naročnina 20.000 din

za dijake in študente 7500 din

Letna naročnina za delovne organizacije

500.000 din

Letna naročnina za inozemstvo 36 USD

Posamezna številka 60.000 din

Ustanoviteljici revije sta Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva Slovenije ter Samoupravna interesna skupnost za gozdarstvo Slovenije.

Poleg nllju denarno podpira izhajanje revije tudi Raziskovalna skupnost Slovenije.

Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo (št. 421-1/74 z dne 13. 3. 1974) za GV ni treba plačati temeljnega davka od prometa proizvodov.

Naslovna stran: Barbi Vrčon: Preproga

Poštnina plačana pri pošti 61102 Ljubljana

Vpliv nekaterih ekoloških dejavnikov na razporeditev in gostoto ptic v gozdu

Mirko PERUŠEK*

Izvleček

Perušek, M.: Vpliv nekaterih ekoloških dejavnikov na razporeditev in gostoto ptic v gozdu. *Gozdarski vestnik*, št. 7-8/1989. V slovenščini s povzetkom v angleščini, cit. lit. 4.

Avtor prikazuje rezultate opazovanja ptičev v gozdovih Ribniške Velike in Male gore. Ugotovil je, da obstajajo značilne razlike med populacijami ptičev glede na ekspozičijo, nadmorsko višino, mesece v letu in vegetacijski tip. Na podlagi teh razlik uvaja »ptičje tipe«. Od posameznih vrst ptičev posveča največ pozornosti dominantnim vrstam v vseh točkah.

Synopsis

Perušek, M.: The Influence of Some Ecological Factors upon Distribution and Density of Birds in the Forest. *Gozdarski vestnik*, No. 7-8/1989. In Slovene with a summary in English, lit. quot. 4.

The author shows results of bird watching in the forest of Mala gora and Velika gora over Ribnica (Slovenia, Yugoslavia). Existence of significant differences between birds populations related to exposition, altitude, month of the year and vegetation type was found. According to these differences and grouping of species, the author introduces "bird type". Among different species of birds, most emphasis is given to those dominant bird species on all the watching points.

1. UVOD

V pticah so gozdarji vedno videli pomočnike pri ohranjanju ekološke stabilnosti gozda. Poudarjena je bila njihova varstvena vloga, pri tem pa so ptice delili na škodljive in koristne. Zaščita, varstvo in pomoč »koristnim« pticam z zimskim krmiljenjem in postavljanjem gnezdnic so bile glavne gozdarjeve naloge v zvezi s pticami. Lovci pa so in ponekod še skrbijo za zatiranje »škodljivih« gozdnih ujed, da bi s tem povečali številčnost »koristnih« vrst. Od druge polovice šestdesetih let pa je vedno bolj navzoče ekološko gledanje. Ptic se več ne deli na škodljive in koristne. Vsaka vrsta pomeni sestavni del dinamičnega mozaika prehranjevalnih verig in spletov. S proučevanjem naših ekotipov vrst pa se znanje in pogled na ta del favne vedno bolj izpopolnjuje.

Med višje razvitimi živalskimi skupinami imajo ptiči nekatere posebnosti; te so: intenziven metabolizem, visoka mobilnost in genetsko fiksirani vedenjski vzorci. Njihova razporeditev in gostota je odvisna od eko-

loških razmer, primerne hrane in gnezdišč. V gozdu imajo ptiči različne prehranjevalne in gnezditvene habitate. Tako so lahko prehranjevalni habitat del krošnje, iglavci ali listavci, drevesna skorja, gozdna tla, gozdni rob, zračni prostor med drevjem ali nad njim itd. Po vrsti prehrane so lahko specialisti (hranijo se izključno z rastiško hrano ali s hrano živalskega izvora) ali generalisti (hranijo se s hrano rastiškega in živalskega izvora). Nekatere ptice sezonsko menjajo vrsto hrane in habitat, vendar le toliko, kolikor to dopuščajo morfološke in vedenjske značilnosti vrste.

V okviru diplomske naloge sem v ribniških gozdovih spremljal celoletno dinamiko ptic (Perušek, 1989). Spoznati sem hotel, kolikšen je vpliv nekaterih ekoloških dejavnikov na razporeditev in gostoto ptic v gozdu. Kolikšen je vpliv letnega časa, nadmorske višine, rastiškega tipa, ekspozičije, orografije itd. Poznavanje tega nam lahko pomaga pri boljšem razumevanju dogajanj v gozdnem ekosistemu.

* M. P., dipl. inž. gozd., Gozdno gospodarstvo Kočevje, 61330 Kočevje, Rožna ul. 39, YU

2. MATERIAL IN METODE

2.1. Značilnosti popisnega območja

Velika in Mala gora pripadata dinarskemu gorstvu z značilno potekajočo lego v smeri SZ–JV. Med njima leži tipična kraška Ribniška dolina na nadmorski višini 500 m. Najvišji vrhovi Male gore so med 900 in 1000 m, Velike gore pa med 1100 in 1200 m nad morjem. Geološka podlaga sta apnenec in dolomit, na katerih so se razvila rjava gozdna tla in rendzina. Območje pripada dinarskemu fitogeografskemu območju. Prevladujoča gozdna združba v višjih in na osojnih legah je dinarsko jelovo bukovje (Abieti-Fagetum dinaricum), pod njo bukovje združbe (Hacquetio-Fagetum, Eneaphyllo-Fagetum), v nižini na prisojnih legah pa je največ združbe hrasta z belim gabrom (Cercocarpinetum). Po dolini so redki gozdni ostanki, naselja z njivami in travniki ter pet večjih potokov. Ponekod na strmih pobočjih gora so v preteklosti izkrcili gozd za laze, ki se zdaj zaraščajo. Nižinski sestoji listavcev na prisojnih legah so bili pod vplivom steljarjenja, ki so ga pred leti opustili, zato je tam močno razvit pester grmovni sloj.

V okolici Ribnice sem od leta 1979 do 1988 opazil čez 140 vrst ptic, ki pripadajo 16 rodovom. Prevladujejo vrste iz reda pevcev, od katerih jih večina tudi gnezdi. 40 % opaženih vrst je iz drugih redov. Več kot polovica teh se pojavlja ob potokih ter zamočvirjenih travnikih kot selivci in klateži. 87 vrst ima status gnezdilca. Večina gnezdilcev je povsem ali deloma navezana na gozd, gozdne ostanke in loge. Fenologija spomladanskega pojavljanja selivk je zelo odvisna od vremena. Od leta 1983 do 1988 sem npr. opazil vrnitev škorca med 22. februarjem in 7. marcem, kmečke lastovke med 26. marcem in 11. aprilom, črnoglavke med 8. in 13. aprilom.

Popisne točke ležijo v liniji Ojstri vrh–Jurjevica in Žlebič–Špičnek. Prvi del (14 točk) teče po severovzhodni strani Velike gore. Drugi del linije z 12 točkami poteka v Mali gori na jugozahodni legi. Točke 1 do 6, 12, 13, 14, 27 in 28 ležijo v jelovo-bukovem gozdu; točke 7 do 11 in 24, 25 in 26 na površinah v zaraščanju, kjer so bukovje združbe; točke 17 do 23 pa v združbi

hrasta z belim gabrom v degradiranem gozdu, kjer je primešana smreka. Na točkah 12, 13 in 14 je večji delež iglavcev. Na njivah in travnikih leži točka 16, v sadovnjaku ob vasi pa točka 17. Točki 14 in 17 ležita na gozdnem robu, točke 1, 6, 11 in 28 na vzpetinah (slika 1).

2.2. Metode

Ptice sem popisoval 2-krat mesečno na vsaki izmed 28 izbranih točk s petminutno točkovno metodo, leta 1985 v Veliki gori, 1986. leta v Mali gori. Vsaka točka je bila označena s plastičnim trakom, poleg katerega je bilo stalno stojšče. Popisoval sem dopoldan, v jasnem vremenu, brez megle ali vetra, z začetkom ob jutranjem svitu na točki 16 oziroma 17. Popis sem končal na točki 1, oziroma 28. Za en popis sem porabil dobri dve do štiri ure, pozimi ob visokem snegu v Veliki gori pa do pet ur.

V obdelavo smo vzeli samo frekvenco vrst, zato ker je zunaj gnezditvene sezone nezanesljivo določiti število osebkov ene vrste, še posebej tistih, ki se zadržujejo višje v krošnjah iglavcev. Vizualna, predvsem pa akustična zaznava ptic pa v mešanih in listnatih gozdnih zelo variira prek leta (listje!).

Vrstno diverzitetno na vsaki točki smo izračunali s pomočjo Shannon-Wieaewerjevega diverzitetnega indeksa (Kos, 1988):

$$D(S.W.) = -\{\sum(P_i \cdot \ln(P_i))\}$$

pri čemer je P_i relativna abundanca posamezne vrste.

Dominantno porazdelitev vrst v posamezni točki smo dobili z indeksom dominantne porazdelitve (Pielou, 1984):

$$In = D(S.W.)/lnS$$

kjer pomeni S število vrst.

Za vse točke skupaj smo izračunali dominantno vrst. Vrste s 5 % ali večjo zastopnostjo smo uvrstili med dominantne, tiste s 2–4,9 % zastopnostjo pa med subdominantne.

Ptičje tipe smo dobili tako, da smo izračunali matriko korelacijskih koeficientov vseh 28 točk, ki smo jih razvrstili s programom Hierarchical cluster analysis (Norušis, 1986).

Razlike med posameznimi točkami smo izračunali z analizo variance za ponovljene meritve (Norušis, 1986).

3. REZULTATI IN DISKUSIJA

3.1. Splošen pregled

Skupna frekvenca vrst na vseh točkah in ob vseh popisih je 3200, in to pri skupno 75 opaženih vrstah, kot je razvidno iz tabele.

Tabela 1. Status vseh opaženih vrst

(stalnice so vrste, ki se celo leto pojavljajo na popisnih točkah; klateži se selijo na krajše razdalje v Sredozemlje in iz višjih v nižje lege; tropske selivke prezimujejo južno od Sahare; zimski gostje se pojavljajo samo v zimskem času).

Status	Vse vrste	Red pevcev	Druge vrste	Gnezdilci	Negnezdilci
stalnice	33	21	12	28	5
klateži	26	21	5	23	3
tropske selivke	13	9	4	9	4
zimski gostje	3	3	/	/	3
število vrst	75	54	21	60	15

V zimskem obdobju se nekatere populacije zamenjajo. K nam pridejo vrste iz severne Evrope (npr. kanje), nekatere naše vrste pa gredo na jug. Stalnice, ki spadajo med negnezdilce, so težje opazljive vrste in jih na točkah v gnezditvenem obdobju nisem opazil. Te vrste so: divji petelin, troprsti detel, kozača, lesna sova in kavka. Vse te vrste gnezdiijo v okolici popisne linije. Podobno je s klateži in tropskimi selivkami, ki jih nisem opazil v času gnezditve. V gozdu je precej več vrst iz reda ptičev pevcev, ker so manjši in zato lažje iščejo hrano med gozdno vegetacijo. Večje vrste iz reda pevcev so le predstavniki iz družine

vranov, ki so po vrsti prehrane generalisti in se ne selijo. Druge vrste, ki ne spadajo v red ptičev pevcev, so večje in se hranijo z vretenčarji (sove in ujede) ter vrste, ki se prehranjujejo na debelu, na tleh in zunaj gozda. Med gnezdilci je največ stalnic, kar potrjuje, da je gozd varno zavetje z dovolj

hrane tudi pozimi. Večji del klatežev in tropskih selivk se zadržuje zunaj gozda na njivah, travnikih in sadovnjakih. Zimski gostje se pojavljajo izključno samo v selitveni periodi in med obema selitvenima periodama zunaj gnezditve. Te vrste so mala cipa, pinoža in brinovka.

3.2. Indeksi, dominanca, frekvenca, število vrst na točko

Oba diverzitetna indeksa ne kažeta izrazitejših odstopanj vrednosti med točkami.

SH-WI indeks je nekoliko višji v spodnjih točkah in na prisojni legi (od 2,6 do 3,3),

Tabela 2. Frekvenca in dominanca ptičjih vrst skupno za vse točke in popise

(D – dominantna vrsta s 5 ali več odstotno zastopanostjo, SD – subdominantna vrsta, z zastopanostjo med 2 in 5 %)

Vrsta		Frekvenca (n)	Dominanca (%)	Status
krajčička	(<i>Regulus sp.</i> – 2 vrsti)	271	8,5	D
ščinkavec	(<i>Fringilla coelebs</i>)	247	7,7	D
laščica	(<i>Erithacus rubecula</i>)	201	6,3	D
vrba listnica	(<i>Phylloscopus collybita</i>)	196	6,1	D
kos	(<i>Turdus merula</i>)	167	5,2	D
menišček	(<i>Parus ater</i>)	166	5,2	D
šoja	(<i>Garulus glandarius</i>)	165	5,2	D
močvirska sinica	(<i>Parus palustris</i>)	134	4,2	SD
velika sinica	(<i>Parus major</i>)	117	3,7	SD
brglez	(<i>Sitta europaea</i>)	117	3,7	SD
krivokljun	(<i>Loxia curvirostra</i>)	117	3,7	SD
črnoglavka	(<i>Sylvia atricapilla</i>)	103	3,2	SD
gorska sinica	(<i>Parus montanus</i>)	90	2,8	SD
veliki detel	(<i>Dandrocopos major</i>)	88	2,8	SD
drevesna cipa	(<i>Anthus trivialis</i>)	86	2,7	SD
kalin	(<i>Pyrhulla pyrhulla</i>)	82	2,6	SD
drugih vrst je 58		853	26,7	/
vsota		3200	100 %	

kjer je večja pestrost drevesnih in grmovnih vrst. Indeks dominantne porazdelitve kaže na veliko mobilnost ptičev, ki hitro zasedejo prazne habitate. Obsega vrednosti od -0,87 do -0,93. Habitati so zasedeni vse leto, le da je drugačno vrstno in številčno razmerje vrst. Odvisno je od načina prehranjevanja, vrste hrane, gnezditvenih možnosti in različnih sezonskih habitatov.

Dominantnih vrst je osem, subdominantnih devet in osemindeset drugih, kot prikazuje tabela 2.

Kraljička in menišček nakazujeta iglavce. Pogostost kraljičkov narašča z večjim deležem iglavcev in letnim časom. Največ jih je jeseni in v začetku zime. V septembru in oktobru se seli na jug rdečeglavi kraljiček (*R. ignicapillus*), k nam pa pridejo prezimovat severne populacije rumenoglavih kraljičkov (*R. regulus*). Ščinkavec in taščica sta vrsti s široko valenco, saj ju najdemo v različnih tipih gozda in na različnih nadmorskih višinah. Taščica ima rajši nekoliko hladnejša in vlažna rastišča, ne glede na tip gozdne vegetacije. Ob selitvah se pogosteje pojavlja na površinah v zaraščanju in zunaj gozda. Vrbja listnica naseljuje presvetljene sestoje z gostim zeliščnim slojem in mlajše razvojne faze. Kos išče hrano pri tleh, gnezdi pa v gostih šopih gošče in letvenjaka ter v grmovju. Jeseni se hrani s plodovi (zoohorija!). Šoja je največja dominantna vrsta. Gnezdi najraje v drogovnjaku iglavcev ob deblu.

Subdominantne vrste (razen gorske sinice in krivokljuna) naseljujejo presvetljene in toplejše listnate in mešane gozdove. Indikator za močnejše presvetljenosti je drevesna cipa, za gošče in grmovja pa črnoglavka. Veliko je sekundarnih duplarjev, kot so: brglez ter močvirska in velika sinica. Od primarnih duplarjev je pogost veliki detel.

Druge vrste so redkejše in navadno bolj vezane na določen habitat, ali pa so manj konkurenčne in nekatere težje opazljive (npr. sove in ujede).

Pestrost in frekvenca se zmanjšujeta z naraščanjem nadmorske višine (slika 1). V nižini, na prisojni strani in na površinah v zaraščanju je večja letna pestrost ptičev. V nižjih legah in na prisojni strani je tudi bolj pestra drevesna in grmovna sestava, kar

pomeni več hrane prek celega leta ter še posebej v selitvenem in zimskem obdobju (plodovi, semena). Manj ptič je na izpostavljenih vrhovih in grebenih (npr. točke 1, 6, 11). (Manjša pestrost ptič nakazuje krajše prehranjevalne verige, ki pomenijo manjšo stabilnost sistema in s tem večjo občutljivost.)

Relativna primerjava med frekvenco in pestrostjo ptičev (slika 1) pokaže, da je pestrost v primerjavi s frekvenco na osojni legi večja kot na prisojni strani (večje število vrst kot frekvenca). Iz tega razmerja lahko sklepamo, da je na prisojni legi večja pogostnost pojavljanja oziroma večja gostota ptičev. Podobno je, če primerjamo višje in nižje ležeče predele. Na točki 20 v večji vrtaci so podobne razmere kot na osojni strani in v višjih legah. Točki 9 in 10 na površinah v zaraščanju imata največje razmerje med frekvenco in številom vrst, kar kaže na raznolikost habitatov, pestrost ptičjih vrst in manjšo gostoto.

Točki zunaj gozda se najbolj razlikujeta od vseh drugih in spadata v ptičji tip bela pastirica. V naslednjem tipu šoja so točke na prisojni legi, razen najvišjih dveh in točka gozdnega roba na osojni strani. Na površinah v zaraščanju na osojni legi spadajo točke v samostojen tip vrbja listnica. Najbolj homogen ptičji tip kraljiček sestavljajo točke v združbi jelke in bukve (*Abieti-Fagetum dinaricum*).

V ptičjem tipu bela pastirica je več vrst, ki so stalni ali sezonski generalisti (npr. dominantni škorec, kos, ščinkavec, lišček) in iščejo hrano izključno ali sezonsko na tleh. Bela pastirica je edina dominantna vrsta, ki se hrani samo z nevretenčarji. Večina vrst v tem tipu gnezdi v grmovju, drevju, duplih in v naseljih; prehranjujejo pa se na travnikih, njivah in v sadovnjakih. Njihovo število je največje ob jesenski selitvi (slika 2).

Ptičji tip vrbja listnica je sestavljen iz devetih dominantnih vrst. Najpogostejša vrbja listnica je tipičen gnezdilec tega z redkejšim drevjem in grmovjem poraslega prostora.

3.3. Letna dinamika ptič

Z analizo variance smo ugotovili, da obstajajo značilne razlike po parametrih, kot so prikazani v tabeli 3.

slika št. 1

FREKVENCA IN ŠTEVILO VRST PO TOČKAH

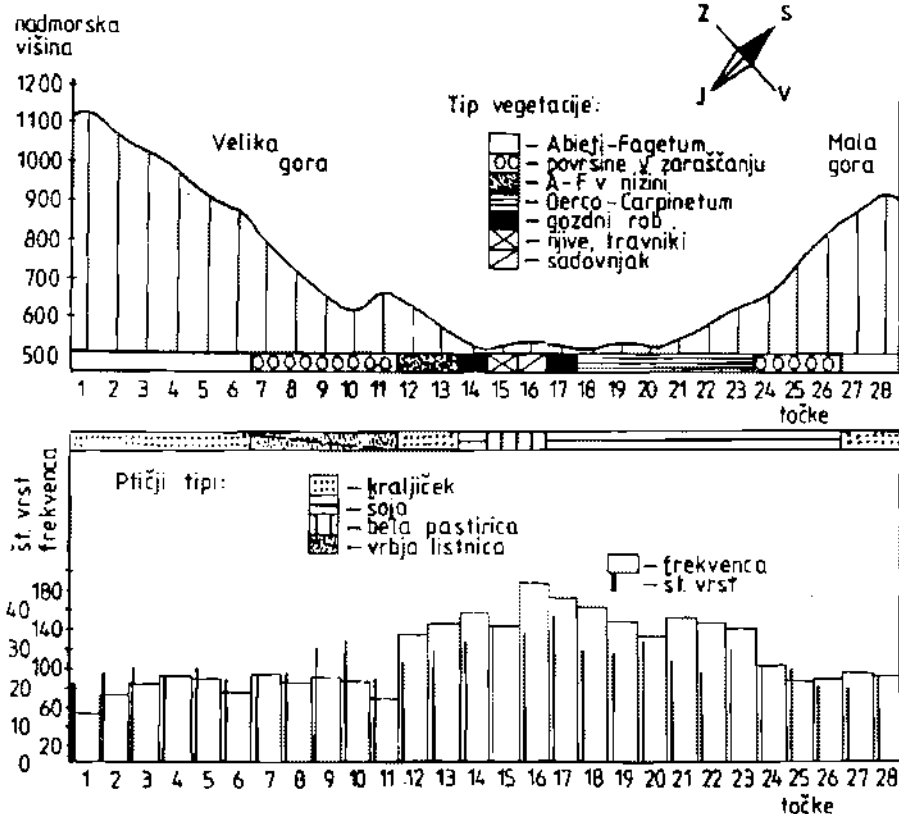

Tabela 3. Značilne razlike po nekaterih parametrih (* – značilne razlike so ob manj kot 5 % tveganja; ** – značilne razlike so ob manj kot 1 % tveganja in *** – značilne razlike so ob manj kot eni promili tveganja)

Parameter razlik	Značilnost
po višinskih pasovih	***
med višinskimi pasovi po mesecih	*
po rastlinskih tipih	***
med rastlinskimi tipi po mesecih	***
med gozdom in negozdno površino	**
v gozdu med meseci	***
po ekspoziciji	**
med ekspozicijama po mesecih	**
po ptičjih tipih	***
med ptičjimi tipi po mesecih	***

Razlike med gozdom in negozdno površino (točki 15, 16) so značilne ob manj kot enem procentu tveganja. Nazorno sliko razlik prek leta daje graf na sliki 2. Iz njega vidimo, da je v gozdu najmanjše število vrst

v februarju. Ob spomladanski selitvi v marcu, aprilu in maju se število vrst naglo poveča. Najbolj izrazito je to povečanje v drugi polovici marca. V prvi polovici aprila je spomladanski maksimum, potem je do poletja število vrst precej konstantno. V drugi polovici julija in v prvi polovici avgusta je poletni minimum, ki nastopi zaradi mene perja. Tedaj se ptiči zelo redko oglašajo in ne pojejo, zato je določljivost zmanjšana. Jesenska selitev v gozdu ni izrazita. Maksimum števila vrst je v prvi polovici oktobra. Število vrst upade po končani selitvi v drugi polovici novembra. Zimski maksimum je v drugi polovici januarja na vseh točkah.

Ptičji tip bela pastirica (točki 15, 16) se najbolj razlikuje od drugih tipov zaradi specifičnih ekoloških razmer. Temperaturna in energetska nihanja so čez leto na kmetijskih površinah največja. Podobna nihanja

so tudi v populacijah ptičev, ki na neugodne vplive okolja reagirajo z migracijo v ugodnejše predele. Ponudba hrane je na kmetijskih površinah največja jeseni, zato je v tem obdobju pestrost in gostota ptic v tem habitatu največja.

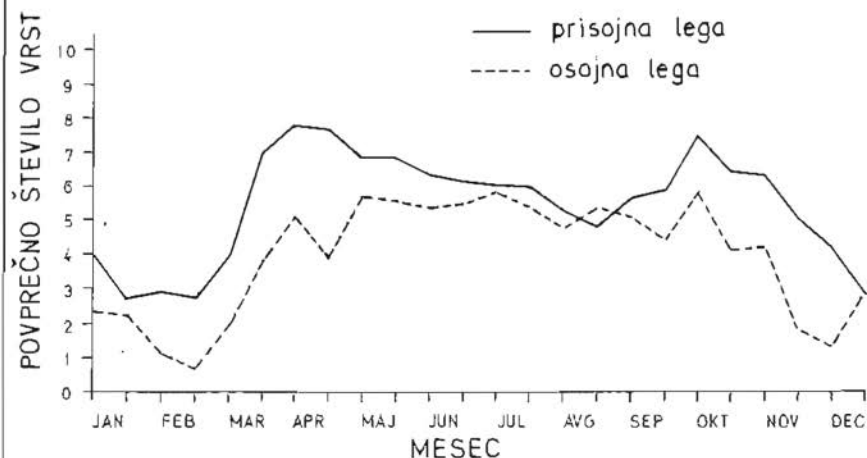
V gozdu so mnogo manjša nihanja. Večja so le v marcu, ko ptiči začnejo zasedati območja. V gozdu se prej izoblikujejo teritoriji. Gnezdilna dupla so poleg ustrezne hrane faktor minimuma za sekundarne du-

Velika sinica (*Parus major*) pozimi. Pomanjkanje dupel v gospodarskem gozdu je vzrok manjše gostote sinic in drugih sekundarnih duplarjev

slika št. 3

LETNA DINAMIKA PESTROŠTI PTIC

plarje, zato tudi močna vrstna in medvrstna konkurenca za dupla najbrž pospešuje vzpostavitev teritorija.

Značilne razlike med Malo in Veliko goro so ugotovljene tudi z analizo variance. Na

prisojni legi je celo leto več vrst kot na osojni (slika 3). Osojna stran ima dva izrazita zimska minimuma v začetku decembra in februarja. Prisojna lega ima minimum števila vrst v drugi polovici decembra, ja-

Mladiči škrijančarja (*Falco subbuteo*) v gnezdu, ki ga naredi visoko v krošnji iglavcev, najpogosteje v gozdnih ostankih

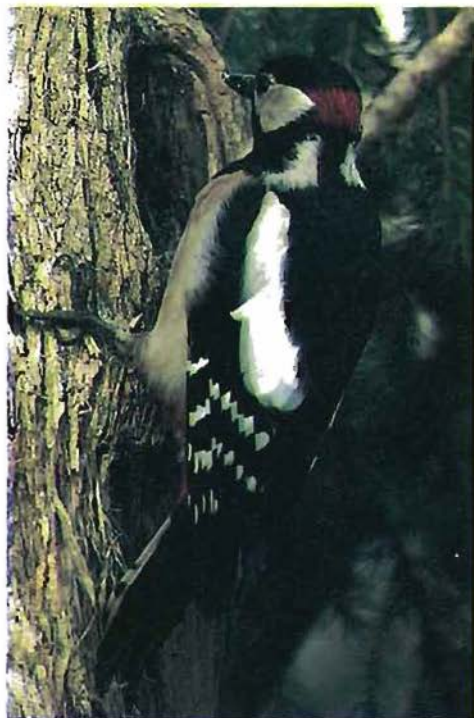
Jeseni je šoja (*Garrulus glandarius*) eden glavnih prinašalcev težjega semena drevesnih vrst. Pozimi išče hrano tudi v bližini naselij (Vse fotografije M. Perušek)

nuarja in ves februar. V vegetacijski dobi je minimum v avgustu. Maksimuma sta ob obeh selitvah aprila in oktobra.

Na prisojni legi je v marcu večji vzpon, ker je več sekundarnih duplarjev. Obe selitveni periodi sta na prisojni Mali gori izrazitejši. Iz tega bi lahko sklepali, da poteka spomladi močnejša selitev na prisojni legi, kjer je več toplote in hitrejši razvoj flore in favne ter s tem hrane za selivce. Na prisojni legi je več raznovrstnega grmovja in drevja, zato je jeseni več vrst na tej, kot na osojni Veliki gori.

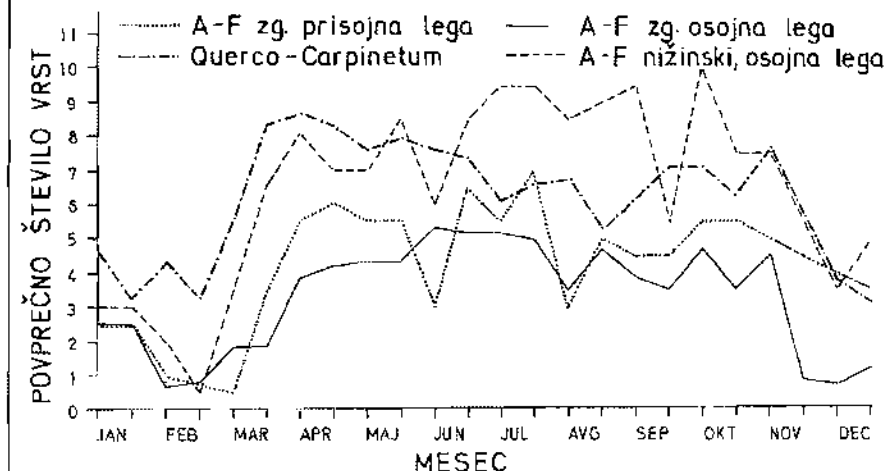
Razlika med jelovo-bukovim gozdom (Abieti-Fagetum) na osojni strani ter med hrastovo-gabrovim gozdom (Qerco-Carpinetum) prikazuje graf na četrti sliki. Strmo naraščanje števila vrst je v marcu, večja nihanja so na osojni legi.

V jelovo-bukovih sestojih v višjih legah je manj vrst, še posebej na osojni strani. V selitvenem obdobju ni večjega števila vrst. Minimuma sta pozimi na osojni legi dva. Primarni duplar veliki detel (*Dendrocopos major*) je stalnica. Pogostejši je tam, kjer je več sušic in iglavcev

slika št. 4

LETNA DINAMIKA PESTROSTI PTIC

Zimski maksimum števila vrst na osojni legi je januarja, minimum pa februarja (slika 4).

Na prisojnih višjih legah imajo nekateri manjši ptiči dva zarodka. Vmesni minimum pa nastopi zaradi krmljenja prvega zaroda. Takrat so ptiči previdnejši in se manj oglašajo. Na prisojni legi je v času mene perja minimum števila vrst, kar je razlika v primerjavi z nižinskim jelovo-bukovim gozdom. Jeseni je več vrst ob selitvi v oktobru. Iz grafa na 4. sliki lahko tudi sklepamo, da je struktura gnezdilcev bolj v ravnovesju kot v nižinskem jelovo-bukovem gozdu, zato ker je več vrst, ki gnezdi v duplih.

Na prisojni legi v hrastovo-bukovem gozdu je več vrst spomladi, zaradi številnejših primarnih in sekundarnih duplarjev, ki prej gnezdi. Največje razlike v številu vrst so v poletnih mesecih. Vzroka za večje število vrst v nižinskem jelovo-bukovem gozdu v poletnih mesecih sta najbrž dva. Prvi je, da je to običajna selitev ptic iz prisojnih na osojne lege, kjer so drugi nevretenčarji s poznejšim razvojem.

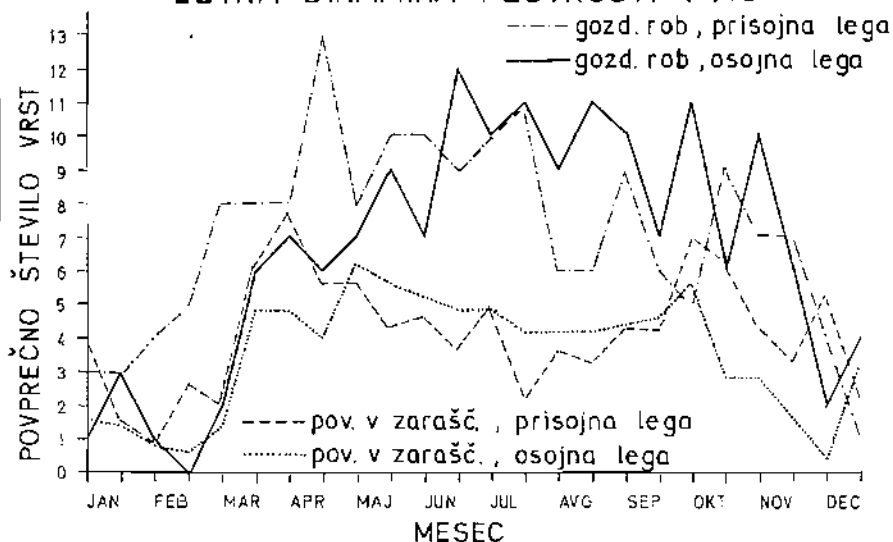
Drugi vzrok pa je pomanjkanje sušic, dupel in listavcev. V tem gozdu ni primarnih duplarjev, sekundarni pa pridejo šele v poletju, in to najbrž prvoletni osebkovi iz prvega legla. V prvem letu starosti ptiči pevci večinoma ne menjajo letalnega perja, zato najbrž tu ni minimuma števila vrst

zaradi mene perja v avgustu. Največ dominantnih vrst je v krošnjah. Kraljički so najpogostejši ptiči. Menišček, gorska in čopasta sinica pa so pogostejši od julija naprej, ko je konec gnezditve. Iz tega lahko sklepamo, da primanjkuje dupel. Stržek, taščica in vrbja listnica, ki se zadržujejo pri tleh, so tudi pogostejši konec gnezdenja. Te vrste so prostognezdilke, zato prej potrjujejo prvo domnevo povečanja števila vrst. Ščinkavec, ki je po vrsti prehrane generalist, poleti odide, ker ni konkurenčen specialistom v krošnji, ki tedaj pridejo (sinice!).

Največja pestrost in gostota ptic je na gozdnem robu. Na prisojni strani se poveča število vrst že v februarju in narašča do julija. Na osojnem gozdnem robu je minimum v februarju, potem število vrst narašča do junija. Ob jesenski selitvi je večja pestrost na osojnem gozdnem robu. V primerjavi z drugimi rastlinskimi in ptičjimi tipi ima gozdni rob največ vrst v gnezditvenem obdobju, ker se pojavljajo tudi vrste iz kmetijskih površin (ekoton). Vrstam, ki se prehranjujejo na tleh, se habitat razširi na travnike in njive. Dovolj je svetlobe za razvoj grmovja, ki daje ugodne razmere za gnezdenje in prehrano. Ta robni efekt (edge effect) je najbolj izrazit spomladi in ob obeh selitvah. Zimski minimum števila vrst traja najmanj časa in se ostro loči.

slika št. 5

LETNA DINAMIKA PESTROSTI PTIC

Površine v zaraščanju imajo veliko vrst v obeh selitvenih periodah in manj pozimi ter poleti (slika 5). To je na Mali gori izrazitejše zaradi južne ekpozicije. Na površinah v zaraščanju sonce spomladi močnejše segreje vso površino, kar je ugodno za razvoj favne, ki je hrana ptic. Jeseni je podobno, le da tedaj igrajo večjo vlogo plodovi in semena, zato je na prisojni strani tedaj več ptic, ker je bogatejša drevesna in grmovna sestava.

4. ZAKLJUČEK

Ptiči so odlični bioindikatorji razmer v okolju. V gozdu so vse leto. Njihovo število in gostota niha najmanj, saj so večinoma stalnice. Največ vrst je iz reda ptičev pevcev, ki so tudi najštevilčnejši. Selivk je največ na kmetijskih površinah in nekoliko manj na gozdnem robu ter na površinah v zaraščanju. Čez leto se ptice precej enakomerno zadržujejo v vseh habitatih, vendar različno po mesecih oziroma letnih časih. Prevladujejo vrste, ki si iščejo hrano v krošnjah in gnezdiijo večinoma v duplih. Ptičji tipi, ki se tu pojavljajo, le deloma sovpadajo z rastlinskimi. Nekatere ptičje vrste se zadržujejo samo v določenem rastlinskem tipu, na iglavcih ali pretežno na

listavcih itd. Kraljička sta samo tam, kjer so iglavci, gorska sinica samo v jelovo-bukovem gozdu, drevesne ciipe ni v sklenjenem, hladnem sestoju, stržek se zadržuje v zaprtih sestojih z dovolj vlage itd. Zadrževanje ptic v istih ali različnih habitatih prek leta kaže na njihovo ekološko valenco. Na vrstno in številčno razporeditev ptic vpliva:

- ekpozicija (na prisojni legi je večja gostota in pestrost ptic, manjša je na osojni ter še manjša na izpostavljenih vrhovih in grebenih);
- višinski pasovi (v nižjih predelih je večja pestrost in gostota ptic);
- letni časi (najnižja številčnost ptic je v februarju, večja je v celi vegetacijski dobi, največja v prvi polovici oktobra);
- rastlinski tipi (v zaprtem gozdu je manjše letno nihanje pestrosti ptic, največje je na kmetijskih površinah. Površine v zaraščanju imajo najbolj pestro ptičjo favno ob obeh selitvah, gozdni rob pa celo vegetacijsko dobo. V hrastovo-gabrovem gozdu je večja pestrost v gnezditvenem obdobju, v nižinskem jelovo-bukovem gozdu pa celo vegetacijsko dobo);
- ptičji tipi (ptičji tip šoja zajema več rastlinskih tipov, kjer je večja pestrost in gostota ptic. Tipi kraljiček, vrbja listnica in bela pastirica pa sovpadajo z enim od

rastlinskih tipov, zato ker tam prevladujejo bolj značilne vrste).

V gozdu ne bi smeli motiti gnezdečih ptic spomladi, še posebno ne vrst z nižjo reprodukcijsko sposobnostjo (npr. ujede, sove). V jesenskem času pa bi morali več pozornosti posvetiti vrstam, ki prenašajo semena drevesnih in grmovnih vrst (npr. na površinah v zaraščanju, gozdnem robu, ob novozgrajenih cestah, v pomlajencih). Starejša drevesa, ki obilo semenijo, ter sušice (dupla) pomenijo pogoj za obstoj nekaterih vrst, zato bi jih moralo biti več v gospodarskem gozdu. Pri načrtovanju v gozdu, kakor tudi v širšem prostoru bi morali bolj upoštevati favno, da bomo ohranili in povečali preventivno varstvo gozdov, oziroma njihovo ekološko stabilnost. Ptice imajo pomembno vlogo kot regulatorji nevretenčarjev, manjših vretenčarjev ter kot prenašalci plodov in semen, zato so pomembni bioindikatorji ekoloških razmer.

Povzetek

Pticam so včasih posvečali več pozornosti ter jih delili na škodljive in koristne. Z novo ekološko miselnostjo je ta delitev izginila. V okviru diplomske naloge sem ugotavljal vpliv nekaterih ekoloških dejavnikov na razporeditev in gostoto ptic v gozdu. S tem naj bi dobili boljše predstavo o ptičjem svetu v gozdu. Ptice sem popisoval v gozdovih Ribniške Velike in Male gore. Popisoval sem skozi vse leto dvakrat mesečno po točkovni metodi na 28 točkah. Leta 1985 na osojni Veliki gori in 1986 na prisojni Mali gori. Višinska razlika med najvišjo in najnižjo točko je 600 metrov.

Opazil sem 75 vrst, največ v jesenskem in spomladanskem času ter najmanj pozimi v februarju. Dominantne vrste so bile: kraljička (*Regulus sp.*), ščinkavec (*Fringilla coelebs*), taščica (*Erethacus rubecula*), vrbja listnica (*Phylloscopus collybita*), kos (*Turdus merula*), menišček (*Parus ater*) in šoja (*Garrulus glandarius*). Na kmetijskih površinah je največ ptic septembra ob selitvi. Tu je največje letno nihanje pestrosti in gostote ptic. Gozdni rob ima skozi vso vegetacijsko dobo visoko zastopanost ptic, površine v zaraščanju pa tedaj najmanj, več ptic imajo le ob obeh selitvah. Najbolj stabilna pestrost in gostota ptic je v zaprtim gozdu, kjer je največ stalnic, ki gnezdiijo v duplih. Na različnih rastlinskih tipih sta pestrost in frekvenca ptic različni. Ptičji tipi ne sovpadajo vselej z rastlinskimi. Najbolj sta si podobna tip kraljiček in jelovo-bukov gozd. Tip šoja pa edini zajema več rastlinskih tipov. Razporeditev in gostota ptic kaže na razmere v okolju, oziroma na ekološko stanje gozda, zato bi jih morali pri gospodarjenju v gozdu bolj upoštevati.

THE INFLUENCE OF SOME ECOLOGICAL FACTORS UPON THE DISTRIBUTION AND DENSITY OF BIRDS IN THE FOREST

Summary

In order to attain better notion about the birdlife in the forest, the influence of some ecological factors upon their distribution and density was studied. Along a transect over the Ribnica valley in Slovenia, Yugoslavia an inventory of birds was made on 28 points twice a month throughout a year. The altitudinal difference between the lowest and the highest point was 600 m, transect including several types of the forest and the agricultural land.

75 bird species were noticed, the greatest number in autumn and spring, the smallest in february. The dominant species are: crest (*Regulus sp.*), chaffinch (*Fringilla coelebs*), robin (*Erethacus rubecula*), chiffchaff (*Phylloscopus collybita*), blackbird (*Turdus merula*), coal tit (*Parus ater*) and jay (*Garrulus glandarius*).

The greatest annual oscillation of variety and number of birds occurs on agricultural land, the number of species reaching its peak in september, during the migration. Forest edge has a high abundance of birds throughout the vegetation period, while areas under succession have the lowest abundance in this period, increasing only in the migration periods. The variety and density of birds is most stable in closed forest, where resident nesting in cavities predominate. Similarly to plant community classification an attempt to form "bird types" named by dominant species was made. Bird types don't allways coincide with the forest type. The greatest coincidence there is between the bird type "crest" and the fir-beech forest, while the type "jay" spreads over several plant types.

The distribution and density of birds are good indicators of the environmental conditions and the state of the forest. Being also an important part of the forest life community they should be given more attention in forest management.

LITERATURA

1. Kos, I., 1988: Problemi kvalitativnega in kvantitativnega vzorčenja skupine strig (Chilopoda). Mag. delo, VTO biologija, Biotehniška fakulteta, Ljubljana
2. Norušis, M. J., 1986: SPSSPC + Advanced + Advances Statistics. SPSS Inc. (Chicago), str. 203
3. Perušek, M., 1988: Vpliv nekaterih ekoloških dejavnikov na razporeditev in gostoto ptic v gozdu. Dipl. delo, VTO gozdarstvo, Biotehniška fakulteta, Ljubljana
4. Pielou, E. C., 1984: The Interpretation of Ecological Data. A Primer on Classification on Ordination John Wiley-Sons, Toronto, 263 str.

Predelava drobne oblovine iglavcev v trame

Branko JUŽNIČ*

Izvleček

Južnič, B.: Predelava drobne oblovine iglavcev v trame. *Gozdarski vestnik*, št. 7-8/1989. V slovenščini s povzetkom v angleščini, cit. lit. 6.

V prispevku je prikazana izdelava tramov s skobljanjem v skobljarni v Dobropolju in z žaganjem na žagalnici v Ribnici. Podatki so bili zbrani z dvanajstdnevnim snemanjem proizvodnje štirih delovnih skupin. Prikazan je izkoristek lesa, poraba časa pri izdelavi, slika delavnika, učinki pri delu, ekonomski izkoristek izdelave ter razlika med primerjanima metodama izdelave tramov.

1. UVOD

Predelava lesa je nadaljevanje proizvodnega procesa, ki v gozdarstvu poteka od poseka drevesa do prodaje sortimenta in je za gozdarja postranska dejavnost. Ima predvsem namen oplemeniti gozdne lesne sortimente in hkrati rudi dodatno zaposlitev delovne sile.

Eden izmed načinov predelave lesa je izdelava tramov iz drobne oblovine iglavcev. V Gozdnem gospodarstvu Kočevje jih izdelujemo na dva načina:

- s skobljanjem izdelujemo trame v skobljarni v Dobropolju (TOZD Lašče),
- žagane trame izdelujemo v žagalnici na Mejesu v Ribnici (TOZD Jelenov žleb).

Pri velikih površinah mladih sestojev iglavcev, iz katerih napade vse več sortimentov, primernih za predelavo v trame, imamo vse pogoje in možnosti, da z izdelavo tramov pridobimo dodatni dohodek. Sadtivte smreke ne bomo zmanjšali. Zato bo izdelava tramov zanimiva tudi v prihodnje.

Prav zaradi tega smo tej temi posvetili nekaj več pozornosti. Podrobneje smo

Synopsis

Južnič, B.: The Processing of Small-Sized Coniferous Round Wood into Beams. *Gozdarski vestnik*, No. 7-8/1989. In Slovene with a summary in English, lit. quot. 6.

The article presents the manufacturing of beams by means of planing in the Dobropolje planing works and by means of sawing in the sawing works in Ribnica. The data were provided by means of a study of the production which included four working teams and was going on for 12 days. Included are the wood yield, the time consumption in the manufacturing, a picture of the working day, the work performance, the economic yield of the production and the difference between the compared methods of beam manufacturing.

proučili obstoječe stanje izdelave tramov na našem območju.

Namen tega prispevka je prikazati izkoristek lesa, porabo časa pri izdelavi tramov, sliko delavnika, učinke pri delu, ekonomski učinek izdelave ter razlike med izdelavo skobljanih in žaganih tramov.

2. OPIS ZBIranJA PODATKOV IN OBJEKTOV RAZISKOVANJA

2.1. Opis zbiranja podatkov

Podatke smo zbrali s snemanjem izdelave skobljanih in žaganih tramov, uporabili smo ničelno metodo snemanja. Na vsakem objektu smo snemali šest delovnih dni, ki smo jih izbrali po naključju. S snemanjem so bile zajete vse štiri delovne skupine.

Porabljeni čas smo merili v stotinkah minute (min/100). Drobno oblovinu smo oštevilčili ter izmerili njeno dolžino in premer, izdelanim tramom pa presek. Vse posnete podatke smo razvrstili v cm debelinske razrede. Skupaj smo posneli izdelavo 1802 tramov.

Pri snemanju smo naredili povprečno 0,64 % napake, kar je v mejah dovoljenega.

* B. J., dipl. inž. gozd., Gozdno gospodarstvo Kočevje, 61330 Kočevje, Rožna ul. 39, YU

2.2. Objekta raziskovanja

a) Izdelava skobljanih tramov

Izdelavo skobljanih tramov smo snemali v skobljarni v Dobropolju. Izdelava tramov ima v skobljarni že lepo tradicijo, saj je to delo steklo že l. 1973, ko je bil nabavljen skobeljni stroj Bechautomat super II. Ta stroj, ki še vedno obratuje, je avtomatski, upravlja ga en delavec. Skoblja z dveh strani hkrati. Oblovino in trame si prek dveh transporterjev in izmetalcev pripravlja sam. Potrebna sta le transportiranje sortimentov iz deponije do stroja ter odvoz izdelanih tramov. Zaradi nenatančnih dolžin oblovine je potrebno še dodatno krojenje na deponiji.

Delo poteka v dveh izmenah. V vsaki skupini so zaposleni strojnik in trije pomočniki. Pri izdelavi skobljanih tramov nastajajo kot stranski proizvod skobljanci in odčelki. Skobljance prodajajo za kurjavo, odčelke pa za celulozo.

b) Izdelava žaganih tramov

Izdelavo žaganih tramov smo snemali na žagalnici v Ribnici. Z izdelavo tramov se je začelo l. 1987. Dobavitelj strojne opreme in žagalne linije je TOM – Rudnik Mežica. Osnovni stroj je štirilistna krožna žaga (kopija švedske žage tovarne MABO). Zaradi nenehnih zastojev in neenakomerne obrabe krožnih žag so prešli na rez z dvema krožnima žagama. Pot kosa drobne oblovine od trenutka, ko ga viličar položi na dozirno mizo, do žaganega trama je avtomatizirana in vodena iz komandne kabine. Izdelani trami se odlagajo v bokse, ki jih prazni viličar in vozi na prostor za zlaganje. Krajniki padajo na prečni transporter, kjer jih pomožna delavca krojita, sortirata in zlagata.

Delo poteka v eni izmeni. V vsaki skupini so zaposleni strojnik in dva pomožna delavca.

Pri žaganih tramih napadejo kot stranski proizvod krajniki, ki se jih večinoma prodaja za celulozo, in žaganje, ki ga prodajamo za kurjavo.

3. IZSLEDKI

Za popolnejšo predstavbo obeh načinov izdelave tramov in razlik med njima podajamo nekaj osnovnih povprečij znakov iz obeh vzorcev (tabela 1).

Skoraj vsi povprečni podatki se med seboj razlikujejo in so odvisni predvsem od načina izdelave tramov.

3.1. Izkoristek lesa pri izdelavi tramov

Izkoristek lesa smo izračunali kot razmerje med prostornino trama in oblega lesa. To je le fizični izkoristek, kjer ne upoštevamo stranskih proizvodov. Več kot povprečni izkoristek nam pove izkoristek glede na velikost premerov drobne oblovine, ki jo uporabljamo za izdelavo tramov. Dobljene podatke za izkoristek lesa smo razvrstili po cm debelinskih razredih in izračunali povprečne izkoristke po razredih (tabela 2).

Opomba: V tabeli so podane tudi povprečne porabe časa izdelave na tekoči meter trama, obdelane v podpoglavju 3.2.

Na izkoristek lesa vpliva poleg premera še dolžina. Zato smo najprej z multiplo regresijo ugotavljali odvisnost povprečnega izkoristka lesa od premera in dolžine oblega lesa. Ugotovili smo, da ni odvisnosti med povprečnim izkoristkom lesa in povprečno dolžino ($F_5 = 1,61$, $F_2 = 1,19$). Obratno pa

Tabela 1. Povprečja za osnovne znake pri izdelavi skobljanih in žaganih tramov

Znaki	Enota mere	Skobljarna Dobropolje	Žagalnica Ribnica
Premer oblovine	cm	15,65	19,73
Dolžina	m	5,78	5,59
Prostornina oblovine	m ³	0,12	0,18
Prostornina trama	m ³	0,08	0,10
Dimenzija trama	cm × cm	11,0 × 12,4	12,3 × 13,9
Izkoristek lesa	%	72,53	57,12
Poraba časa/m	min/100	20,08	34,48
Učinek	m/dan	1018,00	693,50
	m ³ /dan	14,66	12,33

Tabela 2. Povprečni izkoristek lesa, povprečna dolžina oblovine in povprečna poraba časa izdelave m trama po debelinskih razredih

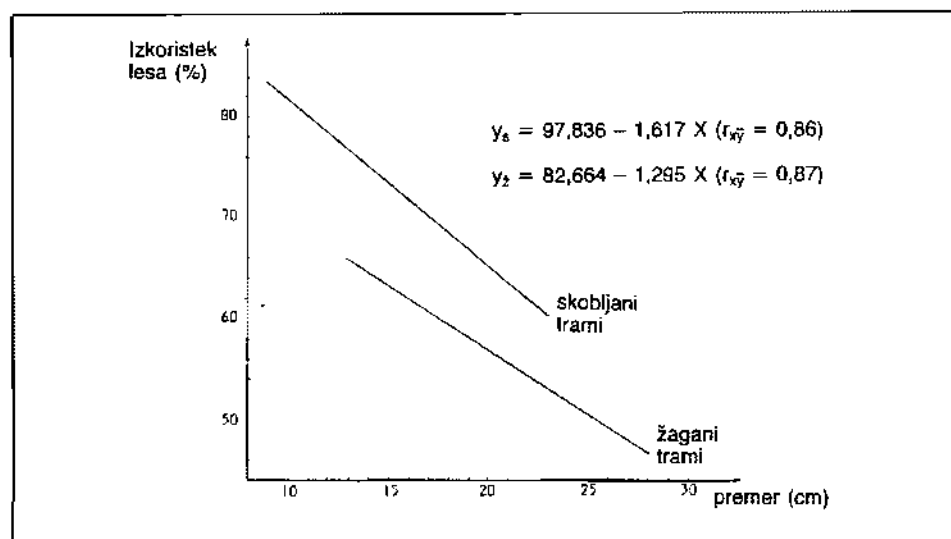
Debelinski razred	Skobljarna Dobropolje				Žagalnica Ribnica			
	frekvenca	dolžina m	izkoristek %	poraba časa/m min/100	frekvenca	dolžina m	izkoristek %	poraba časa/m min/100
9	6	5,00	99,99	19,11	-	-	-	-
10	32	5,19	90,96	18,04	-	-	-	-
11	49	5,18	79,74	17,59	-	-	-	-
12	87	5,59	76,64	17,23	-	-	-	-
13	94	5,60	76,42	17,81	9	5,11	78,55	30,60
14	120	5,63	72,86	18,46	15	4,93	73,36	32,82
15	134	5,72	71,00	19,11	46	5,07	64,77	33,14
16	132	5,55	70,82	19,20	56	5,25	59,00	32,92
17	107	6,05	72,33	20,12	83	5,14	58,80	34,25
18	104	6,07	71,66	20,70	63	5,25	58,56	33,59
19	78	5,97	67,42	22,69	96	5,69	56,98	33,78
20	53	6,26	68,71	23,87	70	5,44	56,26	35,05
21	27	6,22	63,71	25,84	84	5,88	55,39	34,28
22	24	6,42	59,73	32,26	92	5,71	54,91	34,77
23	10	7,60	55,52	27,90	39	5,79	55,37	34,77
24	-	-	-	-	34	6,24	52,24	35,92
25	-	-	-	-	23	6,22	50,19	34,98
26	-	-	-	-	15	6,60	48,02	37,24
27	-	-	-	-	12	6,25	46,92	43,69
28	-	-	-	-	8	6,88	50,87	44,34
Skupaj	1057				745			
Povprečje		5,78	72,53	20,08		5,59	57,12	34,48

obstaja tesna povezava med povprečnim izkoristkom in premerom ($F_s = 639,93^{xxx}$, $F_2 = 362,82^{xxx}$). Zato smo v nadaljevanju vključili v analizo le debelino oblega lesa.

Analiza je pokazala, da povprečni izkoristek z večanjem premera oblega lesa pada (graf 1).

Odvisnost je visoko značilna – s stopnjo tveganja $\alpha = 0,001$ ($t_2 = 48,03^{xxx}$, $t_s = 55,05^{xxx}$). Izračunana determinacijska količnika kaže, da je 76 % oziroma 74 % variabilnosti povprečnega izkoristka lesa pojasnjene s premerom oblega lega.

Graf 1. Odvisnost povprečnega izkoristka lesa od premera pri izdelavi skobljanih in žaganih tramov

Pri izdelavi skobljanih tramov je pri največjem premeru izkoristek lesa za 1,80-krat manjši kot pri najmanjšem premeru, pri žaganih tramih pa 1,54-krat. Povprečni izkoristek je pri skobljanju 72,53 %, pri žaganju tramov pa 57,12 %. Povprečni izkoristek za izdelavo skobljanih tramov je med 15 in 16 cm, žaganih tramov pa med 19 in 20 cm.

S primerjavo regresijskih enačb z analizo kovariance smo ugotavljali razlike med izdelavo žaganih in skobljanih tramov. Povprečni izkoristek lesa je odvisen od različne metode izdelave tramov in debeline oblovine. Z analizo kovariance smo izločili vpliv debeline oblovine. Analiza je pokazala, da je povprečni izkoristek lesa med primerjavnima metodama značilno različen ($F = 14,70^{xx}$), medtem ko test količnikov regresije ($F = 3,74$) in test homogenosti nepojasnjenih varianc ($F = 1,42$) ni pokazal značilnih razlik.

3.2. Poraba časa pri izdelavi tramov

Poraba časa je odvisna od debeline, dolžine in kakovosti oblega lesa ter sposobnosti strojnika. Pri izračunu smo upoštevali le efektivno porabo časa, to je čas, ko strojnik dela s strojem. Tako smo izločili zastoje zaradi slabe kakovosti oblovine (objektivni zastoji) in zastoje zaradi nespretnosti delavcev (subjektivni zastoji). Z izra-

čunom porabe časa za izdelavo m trama smo izločili vpliv dolžine. Te podatke smo razporedili po centimetrskih debelinskih razredih in dobili povprečno porabo časa izdelave m trama po razredih (tabela 2).

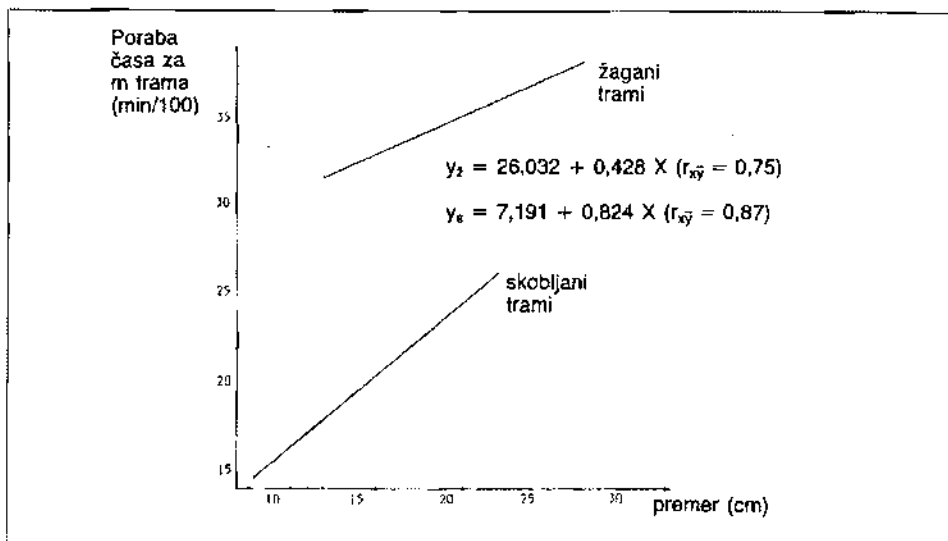
Z analizo smo ugotovili, da povprečna poraba časa izdelave m trama z debelino narašča (graf 2).

Odvisnost je visoko značilna – s stopnjo tveganja $\alpha = 0,001$ ($t_z = 30,46^{xxx}$, $t_s = 56,80^{xxx}$). Izračunana determinacijska količnika kažeta, da je 56 % oziroma 76 % variabilnosti povprečne porabe časa za izdelavo m trama pojasnjene s premerom oblega lesa.

Pri izdelavi skobljanih tramov je povprečna poraba časa pri največjem premeru oblovine za 1,46-krat večja kot pri najmanjšem premeru, pri žaganih tramih pa je večja za 1,45-krat. Povprečna poraba časa je na žagalnici med 19 in 20 cm in v skobljarni med 15 in 16 cm oblega lesa.

S primerjavo regresijskih enačb z analizo kovariance smo ugotavljali razliko med izdelavo žaganih in skobljanih tramov. Poraba časa za izdelavo m trama je odvisna od različne metode izdelave tramov in debeline oblega lesa. Vpliv debeline oblovine smo z analizo kovariance izločili. Analiza je pokazala, da med metodama obstaja značilna razlika v povprečni porabi časa za

Graf 2. Odvisnost povprečne porabe časa za izdelavo m trama od premera oblovine

izdelavo m trama ($F = 138,85^{xxx}$). Test količnika regresije ($F = 1,25$) in test homogenosti nepojasnjenih varianc ($F = 1,15$) pa ni pokazal značilnih razlik.

3.3. Slika delavnika

S sliko delavnika smo prikazali, koliko časa se porabi za posamezno opravilo, zastoje in odmori. Najpomembnejši je učinkivni čas dela. V tabeli 3 je podan porabljeni čas za posamezna opravila.

Tabela 3. Slika delavnika

Posamezno opravilo	Skobljarna		Žagalnica Ribnica	
	min/100	Dobrepoije %	min/100	%
Pripravljalno-zaključna dela	90.830	31,7	42.726	15,0
Nakladanje in pripravljane oblovine	39.675	13,8	63.297	22,2
Skobljanje – žaganje	81.518	28,4	76.666	26,8
Zastoji – objektivni	25.384	8,9	55.139	19,3
– subjektivni	14.662	5,1	18.448	6,4
Odmori	34.611	12,1	29.366	10,3
Skupaj	286.680	100,0	285.642	100,0
Efektivni čas	121.193	42,3	139.963	49,0

Efektivnega časa je v obeh primerih manj kot 50 %. Razdeljen je na nakladanje in pripravljane oblovine s strojem in na žaganje oziroma skobljanje. Na žagalnici se veliko časa porabi za nakladanje in pripravo oblovine predvsem zaradi neizurjenosti strojnikov. Veliko rezerve je v organizaciji dela, in to predvsem pri pripravljalo-zaključnih delih. V ta dela je vključeno pripravljane in pospravljanje delavnice, priprava stroja in oblovine ter pospravljanje tramov. Visok odstotek pripravljanih del v skobljarni je posledica ročne obdelave in priprave oblovine.

Vzroki za objektivne zastoje so pri skobljanju star izrabljen stroj, pri žaganju tramov pa sortimenti slabe kakovosti (krivost, grče) in nedodelani izmetalec krajnikov. Subjek-

tivni zastoji so posledica nespretnosti delavcev.

Iz navedenega lahko sklepamo, da je pri izdelavi tramov po obeh načinih delež učinkivnega časa premajhen in ga bo treba z boljšo organizacijo dela, nekaterimi tehničnimi izboljšavami in bolj izurjenimi delavci povečati.

3.4. Učinki pri delu

Učinke smo ugotavljali v m^3 in m izdelava-

nih tramov na dan. Izračunani učinki na delavca so prikazani v tabeli 4.

Učinek v m^3 /dan za skupino je v skobljarni povprečno za 1,19-krat večji kot na žagalnici, v tekočih metrih pa je večji za 1,47-krat. Večja razlika je v tekočih metrih zato, ker v skobljarni predelujejo tanjši obli les. To smo potrdili s testiranjem premerov oblega lesa med primerjanima metodama ($z = 21,46^{xxx}$).

S Snedecor-Brantovim testom smo ugotovili, da je med primerjanima metodama različna struktura napadlih sortimentov po debelini ($\chi^2 = 189,19^{xxx}$). Učinek delavca je v m^3 večji na žagalnici, v m pa v skobljarni. Primerjava učinkov v m/dan na delavca med izdelavo skobljanih in žaganih tramov ni pokazala značilnih razlik v učinkih

Tabela 4. Učinki v m^3 /dan in m/dan tramov na delavca

Smenalni dnevi	Skobljarna		Žagalnica Ribnica	
	m^3 /dan	m/dan	m^3 /dan	m/dan
1	4,120	296,50	4,673	257,67
2	2,165	182,75	1,551	72,33
3	2,695	185,25	3,828	206,00
4	3,538	279,50	4,610	236,00
5	4,808	299,25	4,909	302,67
6	4,658	284,25	5,085	312,33
Povprečno na delavca	3,664	254,58	4,111	231,17
Povprečno na skupino	14,66	1018,00	12,33	693,50

($t = 0,50$). Enako velja za učinke, merjene v m^3/dan po delavcu ($t = 0,57$).

Zaradi boljšega izkoristka in manjše porabe časa za izdelavo je ugodnejše izdelovati trame manjših dimenzij. Tako se učinek izdelave tramov, merjen v m, dvigne, učinek v m^3 tramov pa se zmanjša. Zato je smotno in stimulatивно postaviti normo v m/dan in ne v m^3/dan . Tako dobijo delavci motiv za izdelavo tanjših tramov.

3.5. Ekonomski izračun

Zelo pomembna postavka pri ugotavljanju razlik v izdelavi skobljanih in žaganih tramov je finančni rezultat poslovanja. V izračun stroškov smo vključili vrednost porabljenih oblovin iglavcev in stroške proizvodnje. Od teh stroškov smo odšteli prihodke, ki jih dobimo s prodajo tramov in stranskih proizvodov, in dobili dobiček, ki nastane pri izdelavi tramov (tabela 5). Ekonomski izračun je izdelan na podlagi cenika in kalkulacij GG Kočevje z dne 1. 3. 1989 in je specifičen za konkretna primera.

Namen tega prispevka je bil prikazati izkoristek lesa, porabo časa pri izdelavi tramov, sliko delavnika, učinke pri delu, ekonomski učinek izdelave ter razlike med izdelavo skobljanih in žaganih tramov.

Izdelavo skobljanih tramov smo proučevali v Dobropolju, izdelavo žaganih tramov pa na žagalnici na Melesu v Ribnici. Snemali in opazovali smo dvanajst dni. V snemanje so bile vključene štiri delovne skupine.

Povprečni izkoristek lesa je visoko odvisen od premera oblega lesa in z večanjem premera pada. Metoda izdelave tramov vpliva na razlike v povprečnem izkoristku lesa. Pri skobljanju tramov je povprečni izkoristek 72,53 %, pri žaganju tramov pa 57,12 %.

Povprečna poraba časa za izdelavo m trame je tesno povezana z debelino oblega lesa in z večanjem premera narašča. Metoda izdelave vpliva na razlike v povprečni porabi časa za izdelavo tramov.

Povprečen izkoristek lesa in povprečna poraba časa za izdelavo skobljanih tramov je pri premeru 15–16 cm, za žagane trame pa pri premeru 19 do 20 cm oblega lesa.

Efektivnega časa je pri izdelavi skobljanih tramov 42 %, pri izdelavi žaganih tramov pa 49 %. To je premalo. Povečamo pa ga lahko z boljšo organizacijo dela pri izdelavi tramov.

Učinek pri izdelavi žaganih tramov za skupino

Tabela 5. Ekonomski izračun izdelave žaganih in skobljanih tramov

Kazalci	Cena din/ m^3	Skobljama din/ m^3 tramov	Žagalnica din/ m^3 tramov
Drobna oblovina iglavcev	507.000	699.843	883.558
Stroški proizvodnje	–	233.450	350.180
Skupaj odhodki		933.293	1.233.738
Trami (povprečna cena)			
– skobljani	1.000.000	1.000.000	–
– žagani	1.305.000	–	1.305.000
Krajniki	289.300	–	148.990
Žaganje	79.750	–	18.821
Odčelki	87.000	17.313	–
Skobljanci	50.000	18.950	–
Skupaj prihodki		1.036.263	1.472.811
Razlika (dobiček)		102.970	239.073

Izračun je pokazal, da je pri izdelavi žaganih tramov v Ribnici povprečno 2,32-krat ugodnejši finančni rezultat kot pri izdelavi skobljanih tramov v Dobropolju.

Povzatek

Eden izmed načinov predelave lesa je izdelava tramov iz drobne oblovin iglavcev. V Gozdnem gospodarstvu Kočevje jih izdelujemo na dva načina:

- s skobljanjem izdelujemo trame v skobljarni v Dobropolju (TOZD Lašče),
- žagane trame izdelujemo v žagalnici na Melesu v Ribnici (TOZD Jelenov žleb).

je 12,33 m^3/dan oziroma 694 m/dan, pri izdelavi skobljanih tramov pa 14,66 m^3/dan ali 1018 m na dan. Testiranje povprečnih učinkov na delavca ni pokazalo razlik med metodama izdelave tramov.

Zaradi boljšega izkoristka lesa in manjše porabe časa za izdelavo tanjših tramov je ugodnejše izdelovati trame manjših dimenzij. S tem se učinek izdelave tramov, merjen v m, dviga, učinek, merjen v m^3 tramov, pa pada. Zato je smotno postaviti normo v m tramov/dan. Tako so delavci spodbujeni k izdelavi tramov iz tanjšega oblega lesa.

Ekonomski izračun je pokazal, da je izdelava žaganih tramov v finančnem pogledu 2,32-krat ugodnejša kot izdelava skobljanih tramov.

THE PROCESSING OF SMALL-SIZED CONIFEROUS ROUND WOOD INTO BEAMS

Summary

One of the ways of wood processing is the manufacturing of beams of small-sized coniferous round timber. In the Forest Enterprise Kočevje, they are manufactured in two ways:

- by means of planing, they are manufactured in the Dobropolje (BOAL Lašče) planing works,
- sawn beams are manufactured in the Meles sawing works in Ribnica (BOAL Jelenov žleb).

The purpose of this article is to present the wood yield, the time necessary for beam manufacturing, a picture of the working day, the work performance, the economic performance of the manufacturing and the differences between the planed and sawn beams.

The manufacturing of planed beams was researched in Dobropolje and that of sawn beams in the Meles sawing works in Ribnica. The studies and observations were going on for twelve days and they were carried out by four working teams.

The average wood yield highly depends on the round wood diameter and it diminishes with the increasing of the diameter. The method of the manufacturing of beams influences the differences in the average wood yield. In beam planing, the average yield totals 72.73 % and in beam sawing 57.12 %.

The average time consumption for the manufacturing of 1 m of a beam is in close relation to the diameter of the round wood and it increases with increased diameter. The differences in the average time consumption for the manufacturing of beams are influenced by the method of manufacturing.

The average wood yield and the average time consumption for the manufacturing of planed beams are achieved at the diameter of 15-16 cm and in sawn beams at the diameter of 19-20 cm of round wood.

Effective time in plane beam manufacturing amounts to 42 % and in sawn beam manufacturing to 49 %. Both values are too low. They could be increased by better organization in the process of beam manufacturing.

The performance of sawn beam manufacturing totals 12.33 m³/day per team i.e. 694 m³/day and in plane manufacturing 14.66 m³/day or 1018 m³/day. The testing of the average performance achieved by a worker did not prove any differences between the beam manufacturing methods.

Due to a higher wood yield and smaller time consumption in the manufacturing of beams of smaller diameter, it is more profitable to manufacture beams of smaller dimensions. The performance of beam manufacturing, measured in m increases and the performance measured in m³ decreases. Consequently, it would be wise to set the piece work standard in m of beams/day. This provides stimulation for workers to manufacture beams of round wood of smaller dimensions.

The results of the economic calculation proved, that the production of sawn beams is 2,32 times more economic than that of planed ones.

LITERATURA IN VIRI

1. KOTAR, M.: Statistične metode, izbrana poglavja za študij gozdarstva, Ljubljana 1977
2. KRIVEC, A.: Organizacija dela v gozdni proizvodnji, Ljubljana 1974
3. LIPOGLAVŠEK, M.: Gozdni proizvodi, Ljubljana 1981
4. TURK, Z.: Metodika kalkulacij ekonomičnosti strojnega dela v gozdu, Ljubljana 1975
5. ZORE, J., VILHAR, Č., JUŽNIČ, B.: Izdelava tramov na skobjarni v Dobropolju, študija, Kočevje 1988
6. ZORE, J., BARTOL, M., JUŽNIČ, B.: Izdelava tramov v žagalnici Meles - Ribnica, študija, Kočevje 1988

Oxf.: 945.31

Prva generacija študentov gozdarstva v Ljubljani

Ob rob štirideseti obletnici gozdarskega študija v Ljubljani

Jože KOVAČ*

0 UVOD

Okrogle obletnice so zanimive predvsem zato, ker se v desetletnem obdobju marsikaj zgodi. Med jubilaranti, ki smo skupaj

preživeli mladostna leta, in to študentska, pa to še posebno velja. Če pa je to že štiridesetletno obdobje, se spremembe toliko stopnjujejo, da postanemo do njih spoštljivi in jih z vso potrebno pozornostjo začnemo obravnavati. Še več, začnemo jih negovati in jim pripisovati vse večji pomen in vrednost. Z leti se namreč vedno bolj oziramo nazaj in dogodki iz preteklosti nam

* Prof. dr. J. K., dipl. inž. gozd., Biotehniška fakulteta, VTOZD za lesarstvo, 61000 Ljubljana, Rožna dolina, C. VIII. 34, YU.

postajajo vedno bolj zanimivi, dragi in blizu. Ker je tudi naša prva generacija gozdarskih diplomiranih inženirjev v Ljubljani na Gozdarskem oddelku takratne Agronomske in gozdarske fakultete natanko takšna kot druge, vendar pa za sebe nekaj posebnega, in ker številka 1 v generaciji nekaj pomeni, se bomo te obletnice spomnili tudi tako, da bomo spregovorili o sebi, o naših študentskih letih, o študiju gozdarstva, o naših profesorjih in morda še o čem.

1 NASTANEK GOZDARSKEGA ODDDELKA

Leto 1949 je bilo v znaku velikih družbenih in gospodarskih sprememb. Obnova porušene domovine je še vedno trajala. Edino bogastvo, ki je bilo tedaj takoj na razpolago, je bil les v naših gozdovih, ki je moral zato nositi največjo težo pri obnovi porušene domovine. Zato ni naključje, da se je tudi v Sloveniji intenzivno razmišljalo, da bi se omogočil študij gozdarstva do najvišje stopnje izobrazbe. Gozd oz. les je tedaj dobil v družbi zelo visoko ceno. Gospodarjenje z njim je pomenilo ohranjanje tega bogastva za tekoče gospodarske potrebe in za prihodnje rodova. To pa bi lahko zagotovili le strokovnjaki, ki bi znali to bogastvo tudi ohraniti in plemeniti.

Tako so na Ministrstvu za gozdarstvo Slovenije razmišljali že leta 1947, da se za potrebe Slovenije ustanovi visokošolska ustanova za študij gozdarstva. Končno pobudo za skupno fakulteto za agronomijo in gozdarstvo je dal 1948. leta tedanji zvezni minister za gozdarstvo dr. V Čubrilovič. Vlada LRS je njegov predlog sprejela in minister za gozdarstvo in lesno industrijo Tone Fajfar je dne 28. junija 1949 izdal odločbo in imenoval dva maticarja, diplomirana inženirja gozdarstva Stanka Sotoška in Franja Sevnika. Skupaj z že obstoječo agronomsko fakulteto sta pripravila vse potrebno za vpis prvih študentov v študijskem letu 1949/50. To se je tudi zgodilo in prva generacija študentov gozdarstva se je rodila.

2. PRVA GENERACIJA ŠTUDENTOV

Vsi, ki smo tedaj želeli študirati gozdarstvo, smo morali misliti na odhod v Zagreb.

To je seveda bila tedaj velika in zahtevna naloga. Zagotoviti si štipendijo in prostor v študentskem domu v Zagrebu ni bilo lahko. Zato so mnogi izmed nas v letu 1949 razmišljali o vpisu na druge oddelke ljubljanske univerze, čeprav jih je študij gozdarstva zelo veselil.

Objavljeno je sicer bilo, da se organizira v Ljubljani gozdarska fakulteta, torej tudi študij gozdarstva, vendar pa ni bilo vse do septembra jasno, kako in kje se bo študij začel. Vsi ki smo se prijavili za gozdarski študij v Ljubljani, smo končno v septembru dobili obvestilo, da je vpisovanje v 1. letnik gozdarskega študija v Hacquetovi ulici na tedanji agronomski fakulteti. Tako se nas je v šolskem letu vpisalo veliko več, kot je bilo predvideno. Prepričevali so nas, naj se vpišemo na druge fakultete. Končno se nas je vpisalo 65, ki smo kot prva generacija začeli popolnoma na novo, skupaj z učiteljskim kadrom, oblikovati visokošolski študij gozdarstva v Sloveniji.

Naj vpisane študente navedemo po abecednem redu: Ahačič Janez, Ajdič Jože, Bernjak Anton, Čandek Franc, Deržaj Irena, Dolgan Nikolaj, Habjan Ivan, Hafner Zdravko, Hladnik Marjan, Ivanek Franc, Ješe Pavle, Jahanowsky Karel, Jug Dušan, Kajzelj Marjan, Kalin Marijana, Kamnikar Janez, Kavčič Silvester, Kelih Ivan, Kocmur Alojzij, Kolarič Kristina, Koritnik Ivan, Kovač Jože, Kovač Slavko, Kovačevski Rade, Košir Živko, Krapš Josip, Krasnov Boris, Kuhar Mira, Lapajne Vera, Lutman Milan, Majcen Vladimir, Maticič Marko, Mekinda Edvin, Metlika Stanislav, Morozov D. Zav, Novšak Velerija, Oblak Jože, Ocvirk Vladimir, Ogris Kristl, Oset Hrvoje, Pahor Miloš, Pavec Vladimir, Pavlovec Damjan, Petrič Zdenko, Pintar Jože, Pogorelec Drago, Potnik Nada, Potokar Bojan, Požar Ljudmila, Preželj Franciška, Preželj Viktor, Pristav Miloš, Sadar Vladislav, Samide Valter, Šeruga Janko, Šerbec Smiljan, Šturm Nejko, Tavčar Marija, Turk Vladimir, Vagaja Vlasta, Vernik Eva, Zadel Milan, Zorman Jože, Zupet Janez in Žlajpah Vladimir.

V oktobru 1949 so se začela predavanja, o katerih smo vnaprej vedeli zelo malo. Začeli smo s temeljnimi predmeti skupaj s tretjo generacijo agronomov. Ti so bili precej na boljšem od nas, saj so že imeli dve

generaciji predhodnikov. Veliko prepotrebnih informacij smo zato lahko dobili le od agronomov v višjih letnikih, ki so nam tudi pomagali prebroditi prve težave. Sicer pa smo bili prepuščeni sebi in svoji iznajdljivosti.

Predavanja so bila praktično po celi Ljubljani, saj smo temeljne predmete poslušali na matičnih fakultetah. Tako smo poslušali anorgansko kemijo in matematiko na takratni realni gimnaziji v Vegovi, geologijo in meteorologijo v zasilni stavbi na Hacquetovi ulici, organsko kemijo v »stari kemiji« na Aškerčevi cesti, itd. Stanje se je nekoliko izboljšalo, ko je fakulteta dobila poslopje na Krekovem trgu in se vanj vselila 1. februarja leta 1951. Vendar pa je bilo še veliko predmetov, ki smo jih morali poslušati zunaj matične stavbe na Krekovem trgu.

Poleg težav s prostori smo občutili tudi stisko in zadrego novih učiteljev, ki so bili vsi po vrsti, razen učiteljev splošnih predmetov, strokovnjaki iz gozdarske operative in nevesči pedagoškega dela. Veliko improvizacij smo doživeli na lastni koži, saj smo bili največkrat poizkusni zajčki in smo pač morali prevzeti nase vse nevesčnosti prve generacije.

Posebno nam je v spominu ostala semestrska praksa na terenu. Ta je na mnoge od nas tako močno vplivala, da smo precej spremenili dotedanje navade in obnašanje. V petem semestru smo odšli na teren, kjer smo praktično preizkusili delo v gozdu in na žagarskem obratu. Tako so posamezne skupine študentov odšle za nekaj časa v Stahovico na žagarski obrat, v Kamniško Bistrico, Veliko Nedeljo, Temnar, Vinski vrh pri Jeruzalemu, Kromberg, Komen in Klanec pri Kozini, kjer smo opravljali razna gozdna dela od pogozdovanja, redčenja, do sečnje in izdelave drv. Pomagali smo tudi pri urejevalnih delih in računanju ureditvenega elaborata. Prehrano smo si morali na posameznih mestih (Velika Nedelja) sami oskrbeti, kar je bilo v tistih časih precejšnjega pomanjkanja kar težavno. Veliko veselega, zabavnega in tudi neprijetnega smo doživeli. Danes ocenjujemo, da je bila semestrska praksa tedaj premalo strokovno oziroma pomanjkljivo organizirana in preveč razvlečena, vendar pa nam

je vsem začetnikom dala dragocenih strokovnih in življenjskih izkušenj.

V času študija smo prepoznali vse večje in pomembnejše gozdove v Sloveniji. Z absolventske ekskurzije smo spoznali tudi slavonske in bosanske gozdove. Temeljite vaje iz strokovnih predmetov so nam praktično približale teoretično snov s predavanj. Lahko sklenemo z mislijo, da je bil takratni študij gozdarstva, kljub vsem začetnim pomanjkljivostim, kvaliteten, saj smo dobili dovolj teoretičnega in praktičnega znanja za uspešno delo v gozdarski operativi.

3. PROGRAM ŠTUDIJA IN NAŠI UČITELJI

Zanimivo za primerjavo nadaljnjega razvoja je, kakšen je bil prvi program študija gozdarstva. Naj ga opišemo tako, kot smo ga vpisali v indekse, z vsemi učitelji in urami predavanj in vaj v zimskem in poletnem semestru.

Študijski program je bil v drugem letniku izredno natrpan s predmeti, ker je bilo predvideno, da bo v tretjem letniku semestrska praksa. Večja obremenitev je zaradi tega nastala tudi v VII. semestru.

Zdaj pa še nekaj besed o naših učiteljih. Lahko že takoj na začetku poudarimo, da so nam vsi, posebno pa še učitelji strokovnih predmetov, ostali na različne načine trajno v spominu. Prof. Sotošek prav gotovo po uspešnih ekskurzijah v slovenske gozdove. Posebno ekskurzije na Pohorje ne bomo pozabili, ko je večina prespala na prostem, ker so se izgubili v obsežnih gozdovih. Ali pa prof. Šlebinger, ki je znal povedati anekdoto o vsakem pomembnejšem kamnu v Sloveniji, prof. Manohin, ki je vedno nosil dežnik, tedaj ko je sijalo sonce. Prof. Petkovšek je bil skupaj s kemiki in prof. Vadnalom glavni selektor na prehodu iz prvega v drugi letnik. Vendar pa so bile njegove ekskurzije in vaje izredno zanimive in dobro organizirane. Prof. Šlander je bil pravi gozdarski romantik in velik ljubitelj narave, medtem ko nam je prof. Sgerm pokvaril veliko študentskih uric s svojo natančnostjo in doslednostjo. Vseeno pa je prav o njem največ zgodb in z njim preživetih največ dogodivščin, ki se jih prav radi spominjamo. Pri prof. Možini smo posebno

cenili zelo korekten odnos do študentov in bogato strokovno znanje s področja lesne industrije. Prav gotovo so nam ostali v lepem spominu prof. Klemenčič, prof. Turk in prof. Ditrich. Prvi po izrednem talentu za govorništvo in očetovskem nastopu, drugi po svoji izredni zagnanosti za delo in prizadevanju, da študente čim več nauči (neusmiljen je bil posebno pri praktičnem delu na terenu, kjer nas je neutrudno ves dan, ne glede na vreme, mučil s standardi in metodami gozdarskega dela) in tretji po zelo humanem odnosu do študentov, vendar po govorniško malce monotoni predavanjih. Seveda ne smemo pozabiti tudi prof. Sevnika, ki je predaval tudi bolj dolgočasno, se je pa kot matičar vseskozi trudil, da bi bil študij gozdarstva na dostojni ravni. Posebno njegova skrb za lep slovenski jezik je marsikomu pri seminarju podaljšala delo. Prof. Rainer je bil naš zgled pravega učitelja pokončne države, neomajno samozavestnega in strokovno perfektnega. Marsikdo od nas študentov si ga je stavil za

zgled kot diplomiranega gozdarskega inženirja. Seveda ne bomo pozabili asistentov Cveka, Vařacha in Petričeve, ki so nam veliko pomagali, da smo lahko uspešno študirali. Naj se na koncu spomnimo še tistih, ki smo jih najprej srečali, ko smo prišli kot bruci v kvesturo. To so bili Marija Acceto, ki nas je imela včasih zelo rada in nam je pomagala, včasih pa nas ni mogla videti, tajnik Z. Lapajne, ki nam je dajal napotke za naše delo tudi zunaj študija, pa K. Medved, ki je bil naš dober tovariš in svetovalec v stiskah.

4 SKLEP

Seveda je še veliko zanimivih stvari, ki bi jih želeli zapisati. Vendar ne spadajo v tak informativni članek. So le preveč osebne dogodivščine, zato bodo ostale samo last prve generacije. Pa še od teh vpisanih 65 bo o njih govorilo z veseljem le 34, kolikor jih je tudi diplomiralo oz. 37, če štejemo še tri, ki so se nam pridružili

I. letnik

UČITELJ	PREDMET	SEMESTER	
		I	II
B. Brčić	Anorganska kemija	3	
L. Guzelj	Analitska kemija	2	1
	Vaje		1
V. Petkovšek	Splošna botanika	5	
	Vaje	3	
C. Bernot	Zoologija	3	1
	Vaje	1	1
C. Šlebinger	Geologija, mineralogija in petrografija	2	2
	Vaje	1	2
A. Vandal	Višja matematika	3	3
	Vaje	2	3
V. Manohin	Meteorologija s klimatologijo	2	1
	Vaje		1
	Predvojaška vzgoja	2	2
J. Gričar	Marksizem, leninizem	2	2
F. Premrl	Organska kemija		3
V. Petkovšek	Gozdarska botanika		2
	Vaje		2
S. Sotošek	Dendrologija		2
	Vaje		2
S. Sotošek	Uvod v študij gozdarstva		1
M. Radin	Opisna geometrija		2
	Vaje		2
	SKUPAJ	31	36

II. letnik

UČITELJ	PREDMET	SEMESTER	
		III	IV
B. Vovk	Pedologija	4	1
	Vaje	2	3
G. Tomažič	Gozdarska ekologija in fitocenologija	2	2
	Vaje	1	1
J. Šlander	Gozdarska entomologija in fitopatologija	2	2
	Vaje	1	1
I. Možina	Anatomija in tehnologija lesa	3	3
	Vaje	2	2
A. Kuhelj	Tehnična mehanika	3	2
	Vaje	2	2
B. Ditrič	Lesna kemija	2	
	Vaje	1	
M. Radin	Opisna geometrija	2	
A. Trček	Geodezija	3	3
	Vaje	3	4
A. Orthaber	Politična ekonomija	2	2
	Predvojaška vzgoja	2	2
A. Konjajev	Mikrobiologija		2
	Vaje		1
F. Kovačec	Splošno strojništvo		2
F. Sgerm	Dendrometrija		2
	Vaje		2
S. Valentinčič	Lovstvo		1
	Vaje		1
	SKUPAJ	39	41

III. Letnik

UČITELJ	PREDMET	SEMESTER	
		V	VI
S. Sotošek (vodja)	Semestrsko praksa (5. semester)	x	
J. Šlander	Varstvo gozdov in čuvanje lesa		3
	Vaje		2
F. Rainer	Zagradbe hudournikov in plazov		5
	Vaje		2
J. Klemenčič	Gozdne in lesnoindustrijske gradnje		4
	Vaje		2
F. Sgerm	Dendrometrija		2
	Vaje		2
R. Turk	Metodika raziskovalnega dela		2
	Vaje		1
S. Sotošek	Gojenje gozdov		3
	Vaje		2
Z. Turk	Izkoriščanje gozdov		3
F. Kovačec	Splošno strojništvo		2
	Vaje		2
	Predvojaška vzgoja		2
	SKUPAJ		41

Konfliktno razmerje med gozdom in divjadjo

Društvo gozdarskih inženirjev in tehnikov Maribor in Gozdno gospodarstvo Maribor sta 14. marca 1989 organizirala v Mariboru enodnevno posvetovanje na temo gozd – divjad.

Namen posvetovanja je bil seznaniti čim širši krog gozdarjev, lovcev in drugih uporabnikov gozdnega prostora s stanjem, ugotovitvarni, problemi in predlaganimi rešitvami za sanacijo propadajočih gozdov na Pohorju, ki jih vse bolj ogroža preštevila divjad. Na posvetovanju naj bi bil dosežen tudi miselni in akcijskih premik za izboljšanje razmer.

Zanimanje za tvorno razreševanje konfliktnega razmerja med gozdom in divjadjo je pokazalo kar 68 udeležencev: gozdarji GG Maribor, direktor DO GG Maribor, direktor TRS Maribor in predstavniki Mestnega komiteja za gradbene in komunalne zadeve, Gozdarska inšpekcija Maribor, Zavod za spomeniško varstvo Maribor, gozdarji iz Lesne Slovenj Gradec in GG Celje, tajnik SIS za gozdarstvo Maribor, republiški lovski inšpektor.

V skladu s programom prirediteljev smo bili na posvetovanje povabljeni predstavniki Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo iz Ljubljane, kjer smo predstavili izsledke večletne inštitutske raziskovalne naloge: POŠKODBE MLAJŠIH SMREKOVIH MONOKULTUR ZARADI DIVJADI NA POHORJU TER IZDELAVA METODOLOGIJE ZA OBNOVO PRIZADETIH SESTOJEV.

Vsebinsko in metodološko kompleksnost raziskovalne naloge smo predstavili v petih sklopih oz. referatih:

- opredelitev problematike škod zaradi divjadi na Pohorju, metodologija in potek raziskave, naravni ekosistemi in gozdna vegetacija,

- ocena odnosov med gozdom in divjadjo,

- dendrometrijske analize poškodovanega drevja,

- fitopatološke posledice poškodovanega drevja,

- gozdnogospodarske posledice škode zaradi divjadi in gozdnogojitveno ukrepanje v prizadetih sestojih.

Tu podajamo nekaj bistvenih ugotovitev raziskave.

Gozdni masiv Pohorja je za slovensko gozdarstvo, gospodarstvo in družbo nadvse pomemben naravni vir lesa. Les je ob vsesplošnem pomanjkanju drugih naravnih virov še toliko pomembnejši, ker se obnavlja. Še večji pomen kot lesnoproizvodni imajo gozdovi Pohorja po svojih varovalnih in okoljetvornih funkcijah, še zlasti zaradi specifične ekološke zgradbe in izredno občutljivega, labilnega ekosistema, ki lahko nemoteno in brez posledic deluje le v uravnoteženem biotopu rastlinstva, živalstva in človeka. Vsako večje spreminjanje teh odnosov oz. poseganje v zgradbo ekosistema z biotskimi dejavniki, slabi ali celo uničuje gozdno vegetacijo, kar lahko sproža vrsto regresijskih procesov: zamočvirjanje, erozijo tal, hudourniško delovanje, zemeljske usade in plazove idr. Postavlja pa se lahko tudi vprašanje varnosti človekove poselitve in njegovih dejavnosti ob vznožju masiva, če bi prišlo do večjih degradacij gozdov na Pohorju.

Kljub tej labilnosti ekosistemov pa gozdove Pohorja vse bolj obremenjujemo z različnimi negativnimi vplivi, ki po vseh dosežanjih napredujočih težnjah zanesljivo vodijo v njihovo postopno odmiranje in celo popolno propadanje. S tem pa ne propadata le gozd in gozdni prostor, ampak tudi ves ostali naravni prostor, skupaj s kulturno krajino in človekom. Poleg vsesplošnega propadanja gozdov zaradi onesnaževanja ozračja, ki na Pohorju že presega vrednost 50 % poškodovanega drevja in še narašča, uničuje gozdove tudi preštevila rastlinojeda divjad. Če k temu dodamo še vse večje pritiske družbe za povečanje sečnje, vdor »sodobnega« kmetijstva in gozdne paše, urbanizacije in vikendaštva, nadaljnji razvoj infrastrukturnih omrežij, negativni učinki turizma in rekreacije, razne deponije

idr., potem grozi gozdovom Pohorja resnično najhuje.

Pohorske gozdove odlikujejo precej skrajne ekološke razmere. Kislost podlage in tal kot prevladujoča ekološka dejavnika Pohorja pogojujeta skromno grmovno in zeliščno rastje, tako glede vrstnega sestava kot glede pokrovnosti. To ima za posledico skromen osnovni naravni vir prehrane rastlinojede divjadi. Že tako skromen prehrabeni vir pa je še dodatno osiromašen zaradi neustreznih oblik gozdnih sestojev (monokulture smreke, enodobni sestoji idr.) – podedovanih iz preteklosti, velike gozdnosti brez večjih travniških, pašniških površin in gozdnih jas ter z vse večjim zaraščanjem kmetijskih površin.

Ne oziraje se na navedene prehranske, pa tudi bivalne neugodnosti, so na Pohorju v treh desetletjih prekomerno pospeševali rastlinojedo divjad in celo naseljevali neavtohtono, ne glede tudi na pričakovane uničevalne posledice na gozdovih. Kot nikjer drugod po Sloveniji in sosedstvu, se v mnogo skromnejših eksistenčnih razmerah za divjad na Pohorju znajdejo kar štiri vrste parkljaste rastlinojede divjadi: jelenjad, srnjad, gams in jelen-lopatar in to v prevelikih staležih. Zadnje čase vdira v gozdove tudi paša goveje živine in drobnice, kar še dodatno obremenjuje skromno prehransko ponudbo. Ker preštevila divjad nima dovolj naravne paše niti v gozdnem podrastju niti zunaj gozda, prihaja do katastrofalnega uničevanja pohorskih gozdov v vseh njegovih pojavnih oblikah in razvojnih fazah. Pri uničevalnem početu je ne zaustavlja niti človek, še manj pa naravni sovražniki (volk, ris), ki jih tu ni.

Politika gospodarjenja z veliko divjadjo se mora prilagoditi današnjemu stanju gozdov na Pohorju in ne idealnim stanjem, ki jih nikoli ne bo. Varovati je treba avtohtono vrsto divjadi – srno in gamsa, jelenjad, številčnost neavtohtone pa je treba zmanjšati na minimum.

Škode zaradi divjadi se pojavljajo v vseh oblikah: od neopaznega popašenja klic drevoja (ta pojav radi pripisujemo naravnemu nepomlajevanju!!!), opaznega objedanja mladja in nasadov do zelo vidnega lupljenja in ogrizovanja debel mlajših smrekovih sestojev. Čeprav so vse škode potrebne prou-

čevanja in saniranja, smo se pri navedeni raziskavi največ zadržali pri proučevanju slednjih – poškodovanih mlajših smrekovih sestojih, ki zahtevajo takojšnjo sanacijo. Teh je na Pohorju nad 700 ha, na 4 kompleksih nad Lovrencem na Pohorju in na Močnik Planini – v pasu 1000 do 1300 m n.v.

Zaradi obrizovanja in lupljenja poškodovano drevje začne gniti, se lomiti, pridružujejo se še sekundarni škodljivci ter razne bolezni in sestoji so zapisani popolnemu propadu.

Z dendrometrijskimi analizami poškodovanega drevja smo proučevali pojavnost ran na drevju, njihove dimenzije in vpliv na trohnenje in zlome drevja, širjenje trhnob po drevju, odnos prirastka in trohnohe, propadanje lesa idr.

Največ trohnenja drevja smreke povzroča gliva krvavordeči skladanec (*Stereum sanguinolentum*), manj pa smrekova rdeča gniloba (*Heterobasidion annosum*), ki bi sicer pomenila veliko nevarnost za smreko tudi v prihodnje.

Škode, ki jih povzroča divjad v gozdovih, nimajo le velikih gozdnogojitvenih in gozdnogospodarskih posledic, ampak prispevajo tudi k splošnemu siromašenju gozdnih združb. Poleg gozda divjad uničuje tudi kmetijske kulture Pohorja in tako prispeva k opuščanju rabe kmetijskih zemljišč, kar ima za posledico zmanjševanje proizvodnje hrane in pospešuje praznenje naselij zaradi odhajanja ljudi v dolino, propadanja kulturne krajine, slabitev vlog SLO idr.

Nujno potrebno gozdnogojitveno ukrepanje v gozdovih, ogroženih zaradi divjadi, bo še nadalje neuspešno, če bomo zdravili le posledice in ne odpravljali vzrokov. Da ne bo tako, mora čimprej priti do uskladitve odnosov med lovstvom, gozdarstvom in kmetijstvom: lovstvo mora poskrbeti za zmanjšanje staležev in smotrno gospodarjenje z divjadjo v obsegu neškodljivosti, kmetijstvo ukiniti gozdno pašo v vseh gozdovih Pohorja, največ nalog pa čaka gozdarstvo.

Sanacije poškodovanih sestojev ne bo mogoče izvesti radikalno in kratkoročno, ampak postopno in dolgoročno. Glavne naloge gozdarjev bodo pri tem: iz sestojev izsekati najbolj poškodovano drevje, ostalo

puščati v sestojih, nastale praznine zaščititi za nemoten razvoj naravnega mladja ali nasadov, pospeševati listavce, ki jih po potrebi tudi saditi – vse skupaj usmerjati v mešane gozdove. Gozdove bo treba sanirati po izdelanem gozdnogojitvenem načrtu ter upoštevati menlo nujnosti, kakovosti rastišča, vrste poškodb, razvojne faze prizadetega gozda, dostopnosti idr.

Tako bo ob sanaciji poškodovanih gozdov kakor ob snovanju novih sestojev nujno sodelovanje gozdarjev in lovcev, kmetijcev, naravovarstvenikov idr., kajti le ob skupnem in usklajenem delu se bodo našle najboljše rešitve za vse uporabnike Pohorja, s čim manj konfliktov in nadaljnjih uničenj naravnega prostora.

V nadaljevanju programskega dela posvetovanja so problematiko škode zaradi divjadi v gozdovih Pohorja predstavili tudi strokovnjaki Gozdnega gospodarstva Maribor, in sicer v treh referatih:

– gozdnogojitvena problematika sanacije poškodovanih in snovanja novih sestojev na Pohorju v trenutnih razmerah neusklajenosti med gozdom in divjadjo,

– posek smrekovega drogovnjaka, ki ga je poškodovala divjad, da bi finančno ovrednotili predčasni posek,

– prikaz poškodb zaradi divjadi na Pohorju z diapozitivi.

Po vseh referatih, ki so dovolj nazorno in argumentirano osvetlili celovitost ogroženih gozdov na Pohorju, se je razvila živahna razprava. Vsi prisotni so si bili edini, da je treba navedeno problematiko čimprej rešiti. Dosedanje razreševanje problematike, ko so se kljub povečanemu odstrelu škode še širile in poglobljale, ni prineslo pozitivnih rezultatov. Ogrožene so vse razvojne faze gozda, dolgoročno najbolj pomlajenci, saj škoda v njih pomeni izginjanje naravnih drevesnih vrst: jelke, jesena, javorja, delno bukve.

V takšnih razmerah so gozdarji prisiljeni snovati biološko nestabilne smrekove sestoje, kar pa vodi k nadaljnjemu siromašenju rastišč in zmanjšanju prehranskih zmožnosti že tako preštevilne divjadi Pohorja. Nad 800 m n.v. se na Pohorju naravno ne obnavlja nobena drevesna vrsta več, zelo negotove pa so tudi vsakršne umetne obnove.

Nesporno je dejstvo, da na Pohorje sodi divjad, vendar usklajena s prehranskimi in bivalnimi možnostmi, kajti sicer bo tudi sama ogrožena. Odstrela odvečne divjadi se je treba lotiti temeljito, vzdrževati pravilna spolna razmerja (ne le po merilu trofej), se dogovoriti o režimih in čimprej doseči uravnoteženost njene številčnosti ter spolne in starostne sestave z okoljem.

Na osnovi široke razprave so bili oblikovani naslednji sklepi in predlogi:

1. Usklajevanje odnosov med gozdarstvom in lovstvom zaradi problematike škod, ki jih povzročata parkljasta divjad, poteka na podlagi osnov sanacijskega programa GOZD-DIVJAD od l. 1982. Cilji sanacijskega programa še niso doseženi. Zato si morajo vsi uporabniki gozdnega in negozdnega prostora na Pohorju prizadevati odpraviti vzroke nastajanja škod.

2. Povečati moramo selektivni odstrel parkljaste divjadi v takšnem obsegu, da bo mogoče sonaravno gospodarjenje in da bodo doseženi cilji sanacijskega programa GOZD-DIVJAD. Lovskim organizacijam se nalaga, da z odstrelno politiko v kratkem času zmanjšajo stalež parkljaste divjadi.

3. Ugotoviti in odpraviti moramo vzroke, ki motijo usklajeno gospodarjenje lovstva, gozdarstva, kmetijstva in drugih uporabnikov gozdnega in negozdnega prostora na Pohorju.

4. Vpeljati moramo kakovostno vsakoletno ugotavljanje novih škod ter učinkovito informiranje o pojavih vseh vrst in obsega škod.

Gozdnogospodarskim organizacijam naročamo, naj sproti ugotavljajo škode zaradi divjadi in nadomestila zanjo uveljavljajo pri področnih lovskih organizacijah.

5. Pohorje moramo obravnavati kot celoto in kot občutljiv ekosistem, katerega ravnotežje je že porušeno.

6. Na podlagi analize stanja moramo z načrtnim delom sanirati poškodovane sestoje in doseči njihovo stabilnost ob zmanjševanju staleža parkljaste divjadi.

7. Na neograjenih ploskvah s kontrolno metodo sproti ugotavljati vpliv divjadi na gozd.

8. Z merljivimi kazalci stanja posameznih vrst rastlinojedih živali moramo spremljati

njen razvoj po kakovosti in strukturi ter dinamično uravnnavati stalež.

9. V okviru rastiščnih prostorskih možnosti bomo zagotavljali prehrabne pogoje za divjad tako, da bomo pospeševali polnilni sloj ter ohranjali travne površine.

10. Zaščita pred divjadjo bo še naprej individualna, postavitve ograje pa le izjemni ukrep.

11. S prilagajanjem dela v gozdu na območju zimovališč in rastišč ter z zaporo

posameznih gozdnih cest bomo zagotovili mir za divjad.

12. Prek SIS za gozdarstvo GGO Maribor naj se nadaljujejo do sedaj zastavljena dela in naloge v odnosih gozd-divjad.

13. Delovati moramo tudi s propagandnimi akcijami in osveščanjem širše javnosti o pomembnosti gozdov kot ekosistema z večnamensko vlogo.

Lojze Čampa

GOZD – DIVJAD

Organiziranje raziskovalnega dela

Na Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo je bila 22. junija 1988 razširjena seja Odbora za gojenje, varstvo in urejanje gozdov, posvečena vprašanju organiziranja raziskovalnega dela na področju odnosov gozd-divjad. Na seji so poleg članov odbora sodelovali tudi direktor Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo z raziskovalci tega področja, predstavnik SIS za gozdarstvo Slovenije, Lovske zveze Slovenije in republiški lovski inšpektor.

Tema seje odbora je bila izbrana na pobudo Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo, ki so jo spodbudile predhodne razprave raziskovalcev inštituta, predstavnikov raziskovalnega sosveta Lovske zveze Slovenije in seja Komisije SIS za gozdarstvo Slovenije za usklajevanje odnosov gozd-divjad.

Na seji odbora so obravnavali dosedanje raziskovalno delo na področju odnosov gozd-divjad in se dogovorili za način, kako še učinkoviteje organizirati raziskovalno delo, v čem dopolniti program dela s tega področja in kako izsledke raziskav in vsa nova spoznanja tudi čim učinkoviteje prenesti v prakso.

Bilo je poudarjeno, da število raziskovalcev in strokovnih delavcev za področje gozd-divjad pri nas ni v ustreznem razmerju z obsežnostjo te problematike v našem prostoru.

Dr. Kotar – predstavnik raziskovalnega sosveta pri Lovski zvezi Slovenije – je poudaril, da je Lovska zveza Slovenije spoznala, da je lovstvo stroka, ki ji je potrebno znanje. Če bi se dogovorili za ustrezen dolgoročni raziskovalni program tega zelo kompleksnega raziskovalnega področja, bi Lovska zveza Slovenije vsekakor pomagala pri financiranju raziskovalne dejavnosti na tem skupnem raziskovalnem področju.

Naj navedemo še nekaj misli iz razprave:

– Raziskovalno delo mora potekati celostno, podrejeno zahtevam gozdnega ekosistema, gozdarstvo pa ga mora uveljaviti pri Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo.

– Celoviteje in prioritarno je treba skrbeti za pretok znanja iz okolij, ki imajo bolj razvito raziskovalno delo s tega področja.

– Gozdarji bi morali aktivneje, brez dvoilčnosti in na osnovi enotnih strokovnih izhodišč sodelovati pri oblikovanju lovnogospodarske politike.

Iz bogate razprave je bilo povzetih vrsta predlogov in usmeritev:

1. Na osnovi celovitega raziskovalnega programa s področja odnosov gozd-okolje, ki naj ga pripravi raziskovalni svet pri Lovski zvezi Slovenije in uskladi pri SIS za gozdarstvo Slovenije, je treba pri Inštitutu

za gozdno in lesno gospodarstvo oblikovati jedro treh raziskovalcev za to področje. S timskim delom in vključevanjem zunanjih sodelavcev je treba zagotoviti interdisciplinarni pristop k raziskavam, ki postajajo v zaostrenih ekoloških razmerah še posebno zahtevne. Vzporedno z oblikovanjem programa, ki mora biti dolgoročen, se morajo zagotoviti tudi stalni viri financiranja (Lovska zveza Slovenije, SIS za gozdarstvo Slovenije, Raziskovalna skupnost Slovenije in slovensko združeno delo), ki bodo omogočili stabilno raziskovalno delo na tem področju.

2. Ob številnih prireditvah v zvezi z razreševanjem neusklajenosti odnosov med gozdom in divjadjo je bilo sprejetih že veliko predlogov in sklepov, ki postajajo vse bolj aktualni. Tisti, ki so zadolženi za njihovo uresničevanje, naj v vseh okoljih poskrbijo, da se ti predlogi in sklepi čim hitreje uveljavijo v praksi.

3. Čim hitreje in ustrezno je treba rešiti zlasti naslednje:

– spremeniti lovno gojitvena območja in jih prilagoditi gozdnogospodarskim območjem;

– spremeniti sistem lovno-gospodarskega načrtovanja;

– spremeniti lovne dobe, režim lova in napraviti ustrezno rajonizacijo divjadi;

– zagotoviti usklajeno izobraževanje gozdarjev in lovcev s tega področja;

– dopolniti in spremeniti dogovore in sporazume na osnovi že znanih enotnih strokovnih izhodišč.

4. Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano naj čimprej:

– začne postopek za spremembo zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč,

– zagotovi učinkovito lovsko inšpekcijo pri razreševanju neusklajenosti gozd-divjadi.

Po zabeležki mag. Janeza Pogačnika pripravil Ž. Veselič

Poročilo o srečanju projektne skupine IUFRO P1.13.00 »Herbicidi v gozdarstvu«

V času od 22. do 26. maja sem se udeležila posvetovanja o herbicidih v gozdarstvu, ki je potekalo v največjem gozdarskem inštitutskem centru Francije INRA v Champenouxu pri Nancyju. Posvetovanje je bilo organizirano v okviru projektne skupine P1.13.00 (»Herbicides in Forestry«) mednarodne gozdarske organizacije IUFRO.

Na posvetovanju so bili navzoči najvidnejši strokovnjaki tega področja iz Amerike in Evrope. Iz Jugoslavije sva bila dva udeleženca.

Prvi trije dnevi posvetovanja so bili namenjeni referatom in delovnemu sestanku, druga dva dneva pa sta bila namenjena terenskim ogledom.

Iz povedanega je bilo mogoče ugotoviti, da prevladujeta v gozdarstvu nekako dva trenda obravnave herbicidov.

– Iz ameriških referatov je bilo razvidno, da je poraba herbicidov v Ameriki velika (odvisna je tudi od vremena v posameznih letih), kar omogoča predvsem avionsko škropljenje v različnih izvedbah in metodah dela. Hkrati z veliko uporabo herbicidov pa potekajo tudi intenzivne raziskave glede vpliva na okolje, predvsem na vodne ekosisteme in talne mikroorganizme.

Na območju vzhodnega dela Severne Amerike, na te predele so se v glavnem nanašali referati, se za pripravo površin pri obnovi gozdov s herbicidi škropi kar 78 % površin, 20 % površin je prepuščeno naravni obnovi, 2 % površin pa genetski izbiri.

Glavni herbicidi, ki jih uporabljajo so: glyfosat, 2,4D, tricolorpir, heksazinom in simazin. To so herbicidi, ki jih poznamo tudi pri nas. Poleg teh herbicidov pa uporabljajo za lesnate rastline, predvsem za *Rubus*

vrste, še novejša herbicide, ki jih pri nas ne poznamo: metsulforon, imazapyr in sulfometuron methyl.

Velika poraba herbicidov je odraz predvsem velikih gozdnih kompleksov in zahtev papirne industrije, ki izkorišča velik del teh gozdov.

– Težnja, ki jo je bilo slediti v evropskih referatih, pa je bila poleg zmerne uporabe herbicidov tudi iskanje še drugih načinov zatiranja plevelov. Med temi načini zastopa vidno mesto zamenjava vegetacije (competitive replacement), tako s setvijo kmetijskih rastlin kot s herbicidi povzročeno zamenjavo nekaterih plevelnih vrst, ki ugodno vplivajo na gozdne sadike.

Zanimiva je bila ugotovitev, da imamo gozdarji podobne pogiede na obravnavano problematiko, ko skušamo porabo herbicidov tako prikrojiti, da bo poseganje v okolje čim manjše. Tudi na našem inštitutu smo začeli že pred leti samoiniciativno z zamenjavo vegetacije, tako s setvijo bele detelje kot s širjenjem že rastočih plevelov, ki lahko v posameznih primerih vplivajo pozitivno na določene kulture.

Iz referatov je bilo razvidno, da tudi drugod uporabljajo za te pomožne rastline poleg različnih rastlinskih mešanic predvsem razne vrste detelj; pri naravnem širjenju rastlin pa dajejo prednost predvsem plazeči zlatici (Francija).

Pozitivna vloga teh pomožnih rastlin se lahko odraža v zadrževanju vlage v tleh, v dušenju nadležnih plevelov in v mikoriznem delovanju.

O mikorizi določenih plevelov in drevesnih vrst je bilo veliko povedanega in iz teh raziskav sem tudi jaz našla odgovor na nekatera naša vprašanja.

Glede uporabljenih herbicidov pri nas in v drugih evropskih državah lahko rečem, da ni bilo govora o herbicidih, ki jih pri nas ne bi poznali vsaj po imenu.

Veliko je bilo povedanega o novem herbicidu za trave Fusiladu (pri nas naj bi bil namenjen kmetijstvu), ki naj bi zamenjal sredstva na osnovi dalapona (Nemčija).

Vsi referati, ameriški in evropski so se nanašali tako na nasade kot gozdvé ter tako na uporabo herbicidov pri pripravi površin kot pri negovalnih delih.

Terenski del posvetovanja je bil v različnih predelih, v neposredni bližini Nancyja, v širšem področju Lorraine in Bourgundije.

Vse terenske ogleda bi lahko strnili v nekaj značilnih skupin.

– Ogledali smo si razne izvedbe in demonstracije mehanizacije »Tecnom«² za uporabo herbicidov v nasadih in za pripravo površin pri obnovi gozdov ter posebne kultivatorje za mehanično odstranjevanje lesnatih plevelov, predvsem Rubus vrst, ki predstavljajo velik problem pri pogozdovanju in negovalnih ukrepih.

– Na številnih primerih smo si ogledali učinke različnih herbicidov na različne drevesne vrste in plevela.

– Na številnih poizkusnih površinah smo si ogledali različne druge možnosti zatiranja plevelov z mulčenjem, črno folijo in s posebnimi ščitniki za sadike.

– Zanimivi so bili prikazi zamenjave nadležnih plevelnih vrst z vrstami, ki jih je bilo ob škropljenju manj, a so se nato razširile kot monokulture in so ugodno vplivale na sadike drevev.

– Vpliv brezplevelnih površin pri oskrbovanju sadik s talno vodo smo si ogledali na poizkusih, kjer so obravnavali s herbicidi različno široke pasove med sadikami, pri tem pa so merili fotosintezo sadik in talni vodni potencial.

Omerila bi še, da so bile na delovnem sestanku dane smernice za prihodnje delo skupine P1.13.00 na osnovi referatov in terenskih ogledov ter informacij, ki smo jih podali za posamezne države. Potekati naj bi tudi že začele priprave za posvetovanje, ki bo v naslednjem letu v Montrealu v okviru svetovnega IUFRO kongresa. Ugotovljeno je bilo, da je področje uporabe herbicidov v gozdarstvu preraslo dosedanje okvire, ker gre za širši pogled na omenjeno problematiko. Tako gledanje pa narekuje, da se ime IUFRO skupine P1.13.00 »Herbicides in Forestry«² preimenuje. IUFRO odboru bo predana želja za novo ime skupine in sicer »Forestry weed management«².

Zaključki posvetovanja so bili predloženi tudi navzočim ljudem od tiska in televizije.

Marjana Pavle

Poročilo

SAMOUPRAVNE INTERESNE SKUPNOSTI ZA GOZDARSTVO SLOVENIJE O URESNIČEVANJU SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O TEMELJNIH PLANA SAMOUPRAVNE INTERESNE SKUPNOSTI ZA GOZDARSTVO SLOVENIJE ZA OBDOBJE 1986–1990 V LETU 1988

Za področje gospodarjenja z gozdovi in oskrbe z lesom v naši republiki je bil za sedanje srednjeročno plansko obdobje v skladu z dogovorom o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1986–1990, katerega podpisnik je tudi Samoupravna interesna skupnost za gozdarstvo Slovenije (republiška skupnost za gozdarstvo), v prvi polovici leta 1986 sprejet samoupravni sporazum o temeljih plana Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Slovenije za obdobje 1986–1990 (samoupravni sporazum 1986–1990) in nato na njegovi osnovi srednjeročni plan Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Slovenije za obdobje 1986–1990 (srednjeročni plan 1986–1990). Samoupravni sporazum 1986–1990 je bil hkrati temeljni planski akt, v okviru katerega so samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo gozdnogospodarskih območij (območne skupnosti za gozdarstvo) sprejemale samoupravne sporazume o temeljih svojih srednjeročnih planov za obdobje 1986–1990.

Udeleženci samoupravnega sporazuma 1986–1990 so območne skupnosti za gozdarstvo ter temeljne organizacije, ki so ustanovile in se združujejo v območnih skupnostih za gozdarstvo, njegovi neposredni podpisniki pa so poleg območnih skupnosti za gozdarstvo tudi temeljne organizacije združenega dela in temeljne organizacije kooperantov v okviru gozdnogospodarskih organizacij. Samoupravni sporazum 1986–1990 so v letu 1986 sprejeli in podpisali vsi njegovi potencialni podpisniki, tj. 14 območnih skupnosti za gozdarstvo, 57 temeljnih organizacij združenega dela v okviru gozdnogospodarskih organizacij in 41 temeljnih organizacij kooperantov v okviru gozdnogospodarskih organizacij.

Na podlagi in v skladu z opredelitvami samoupravnega sporazuma 1986–1990 in srednjeročnega plana 1986–1990 se planski cilji in naloge na področju gospodarjenja z gozdovi in oskrbe z lesom za posamezno leto v obdobju 1986–1990 določijo z letnimi plani republiške skupnosti za gozdarstvo. Plan samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Slovenije za leto 1988 je skupščina republiške skupnosti za gozdarstvo sprejela na svojem zasedanju junija 1988.

V tem poročilu prikazano uresničevanje del in nalog na posameznih področjih gospodarjenja z gozdovi ter oskrbe z lesom in lesnobilančnih razmerij v letu 1988 temelji na podatkih temeljnih organizacij v gozdarstvu in predelavi lesa, statistike in drugih informacij. Uspešnost uresničevanja teh del in nalog pa je podana v primerjavi z ustreznimi postavkami v planu republiške skupnosti za gozdarstvo za leto 1988 in samoupravnemu sporazumu 1986–1990 ter doseženo realizacijo v letu 1987.

Podatki razčlenjeni po gozdnogospodarskih območjih oziroma gozdnogospodarskih organizacijah ali drugače razčlenjeni podatki iz tega poročila so prikazani v priloženih tabelah št. 1–11.

1. POSEK

V letu 1988 je bilo v vseh gozdovih posekano 3.433.000 m³ (iglavci 2.045.000 m³, listavci 1.388.000 m³), od tega v družbenih gozdovih 1.603.000 m³ (iglavci 1.013.000 m³, listavci 590.000 m³) in v zasebnih gozdovih 1.830.000 m³ (1.032.000 m³ iglavci, 798.000 m³ listavci). Posek je v lanskem letu bil na približno isti ravni oziroma za 0,5 % manjši kot v letu 1987, in sicer za 0,9 % manjši pri iglavcih in za 0,2 % večji pri listavcih. Posek

gozdnega drevja v letu 1988 na podlagi gozdnogospodarskih načrtov predstavlja: osnovni posek 78 % (iglavci 83 %, listavci 70 %), posek v mladih in srednjedobnih sestojih z redčenji 19 % (iglavci 16 %, listavci 24 %) in posek v malodonosnih gozdovih, ki so bili lani meliorirani 3 % (iglavci 1 %, listavci 6 %). Poleg poseka lesa v gozdovih na podlagi gozdnogospodarskih načrtov je bilo v lanskem letu posekano tudi 27.000 m³ lesa (iglavci 6.000 m³, listavci 21.000 m³) v plantažnih in drugih zunajgozdnih lesnih nasadih, od tega v družbenem sektorju 16.000 m³ (iglavci 1.000 m³, listavci 15.000 m³) in v zasebnem sektorju 11.000 m³ (iglavci 5.000 m³, listavci 6.000 m³).

Posek lesa na podlagi gozdnogospodarskih načrtov je bil v letu 1988 v odnosu do poprečnih letnih obsegov, določenih s samoupravnim sporazumom 1986–1990 in srednjoletnim planom 1986–1990, odstotno realiziran takole:

	Družbeni gozdovi	Zasebni gozdovi	Vsi gozdovi
Posek	103 %	90 %	95 %
– iglavci	106 %	99 %	102 %
– listavci	98 %	80 %	87 %

V primerjavi s planiranim posekom na podlagi gozdnogospodarskih načrtov za leto 1988 je bil v lanskem letu ves posek skupaj realiziran 99 % (iglavci 103 %, listavci 93 %), pri tem v družbenih gozdovih 106 % (iglavci 107 %, listavci 104 %) in v zasebnih gozdovih 93 % (iglavci 100 %, listavci 86 %). Planirani posek so v letu 1988 dosegli oziroma presegli v štirih gozdnogospodarskih območjih, med 90 %–98 % so ga realizirali v osmih območjih in v dveh območjih 86 % oziroma 89 %. (Tabele št. 1.1 in 1.2.1–1.2.3).

2. BLAGOVNA PROIZVODNJA GOZDNIH LESNIH SORTIMENTOV

Blagovna proizvodnja gozdnih lesnih sortimentov je v letu 1988 znašala 2.540.000 m³ (iglavci 1.616.000 m³, listavci 924.000 m³), od tega v družbenih gozdovih 1.412.000 m³ ali 56 % (iglavci 873.000 m³ ali 54 %, listavci 539.000 m³ ali 58 %) in v zasebnih gozdovih 1.128.000 m³ ali 44 % (iglavci 743.000 m³ ali 46 %, listavci 385.000 m³ ali 42 %). Ta proizvodnja je bila v letu 1988 nasproti letu 1987 manjša za 46.000 m³ ali 2 % (pri iglavcih manjša za 97.000 m³ ali 6 % in pri listavcih večja za 51.000 m³ ali 6 %), od tega v družbenih gozdovih za 28.000 m³ ali 2 % (pri iglavcih manjša za 55.000 m³ ali 6 % in pri listavcih večja za 27.000 m³ ali 5 %) in v zasebnih gozdovih za 18.000 m³ ali 2 % (pri iglavcih manjša za 42.000 m³ ali 5 % in pri listavcih večja za 24.000 m³ ali 7 %).

V odnosu do povprečnih letnih obsegov, določenih s samoupravnim sporazumom 1986–1990 in srednjoletnim planom 1986–1990, je bila blagovna proizvodnja gozdnih lesnih sortimentov v letu 1988 odstotno dosežena takole:

	Družbeni gozdovi	Zasebni gozdovi	Vsi gozdovi
Blagovna proizvodnja gozdnih lesnih sortimentov	105 %	98 %	102 %
– iglavci	106 %	103 %	105 %
– listavci	102 %	89 %	96 %

V primerjavi s planiranim obsegom blagovne proizvodnje gozdnih lesnih sortimentov za leto 1988 je bila ta proizvodnja v obeh sektorjih lastništva gozdov skupaj lani dosežena 104 % (iglavci 106 %, listavci 101 %), pri tem v družbenih gozdovih 109 % (iglavci 108 %, listavci 110 %) in v zasebnih gozdovih 100 % (iglavci 104 %, listavci 92 %). V družbenih gozdovih so planirani obseg blagovne proizvodnje gozdnih lesnih sortimentov dosegli ali

presegli v dvanajstih gozdnogospodarskih območjih, v preostalih dveh območjih pa so ga realizirali 96 % oziroma 97 %. V zasebnih gozdovih so svoj letni plan blagovne proizvodnje gozdnih lesnih sortimentov dosegli ali presegli v sednih gozdnogospodarskih območjih, v treh območjih so ga realizirali med 90 %–93 % in v štirih območjih med 85 %–89 %. (Tabele št. 2.1 in 2.2.1–2.2.3).

3. LESNOBILANČNA RAZMERJA

Bilanca lesa v letu 1988 (Tabela št. 3) zajema tako kot že vsa leta nazaj vso porabo gozdnih lesnih sortimentov in lesnih ostankov v primarni predelavi lesa ter ostalo neposredno porabo gozdnih lesnih sortimentov (tehnični les za druge namene in drva). Podatki o porabljenem lesu v mehanski predelavi lesa, v proizvodnji celuloze in lesovine in proizvodnji lesnih plošč izvirajo od proizvajalcev in porabnikov lesa ter statistike, medtem ko so podatki o porabi tehničnega lesa za druge namene in drv ocenjeni na podlagi podatkov statistike in podatkov gozdnogospodarskih organizacij. Bilanca lesa obravnava izključno le neposredno porabo gozdnih lesnih sortimentov in lesnih ostankov in ne zajema podatkov o uvoženih ali v drugih republikah nabavljenih polproizvodih, kot so žagan les, furnir, lesne plošče, celuloza in lesovina ter podobno. Bilanca lesa tudi ne zajema gozdnih lesnih sortimentov, ki jih gozdni posestniki porabijo v svojih gospodinjstvih in gospodarstvih, ker te količine ne sodijo v blagovno proizvodnjo gozdnih lesnih sortimentov. Bilanca lesa je grajena na predpostavki, da je poraba lesa enaka dobavljenim količinam gozdnih lesnih sortimentov in lesnih ostankov, pri čemer pa so zaradi prehodnih zalog lesnih surovin možna manjša odstopanja v odnosu do dejanske porabe lesa. Pripomniti je še, da je v bilanci lesa po področjih porabe lesne surovine podatkovno upoštevana dejanska poraba gozdnih lesnih sortimentov po namenu predelave ali uporabe ne glede na njihovo siceršnje standardno asortimentacijo.

Skupna poraba lesne surovine je v SR Sloveniji po bilanci lesa v letu 1988 znašala 3.656.000 m³, od tega 2.192.000 m³ ali 60 % iglavcev in 1.464.000 m³ ali 40 % listavcev. V tej skupni porabi je bilo v mehanski predelavi porabljeno 1.590.000 m³ ali 44 % (iglavcev 1.020.000 m³ ali 46 % in listavcev 570.000 m³ ali 39 %), v proizvodnji celuloze in lesovine 883.000 m³ ali 24 % (iglavcev 649.000 m³ ali 30 % in listavcev 234.000 m³ ali 16 %), v proizvodnji lesnih plošč 695.000 m³ ali 19 % (iglavcev 264.000 m³ ali 12 % in listavcev 431.000 m³ ali 29 %), tehničnega lesa za druge namene 290.000 m³ ali 8 % (iglavcev 259.000 m³ ali 12 % in listavcev 31.000 m³ ali 2 %) in lesa listavcev za drva 198.000 m³ ali 5 % oziroma 14 % od vse porabe lesa listavcev. V primerjavi z letom 1987 je skupna poraba lesa bila lani večja za 1 % (pri iglavcih manjša za 3 % in v listavcih večja za 8 %). Pri tem je bila večja v mehanski predelavi lesa za 1 % (v iglavcih manjša za 3 % in v listavcih večja za 8 %), v proizvodnji celuloze in lesovine za 1 % (v iglavcih manjša za 3 % in v listavcih večja za 14 %) in v proizvodnji lesnih plošč za 17 % (v iglavcih za 4 % in v listavcih za 26 %); manjša pa je bila pri tehničnem lesu za druge namene za 8 % (pri iglavcih večja za 6 % in pri listavcih manjša za 55 %) in pri drveh (listavci) za 21 %.

V odnosu na plan za leto 1988 pa je realizacija lanskoletne porabe lesa bila naslednja: vsa poraba lesa skupaj 100 % (iglavci 103 %, listavci 97 %), poraba lesa v mehanski predelavi 103 % (iglavci 107 %, listavci 95 %), poraba lesa v proizvodnji celuloze in lesovine in proizvodnji lesnih plošč ter poraba tehničnega lesa za druge namene skupaj 98 % (iglavci 100 %, listavci 96 %) in porabe lesa listavcev za drva 104 %.

Skupna poraba lesa v obsegu 3.656.000 m³ je bila v letu 1988 pokrita z lesno surovino iz Slovenije 78 % (z gozdnimi sortimenti 70 % in z lesnimi ostanki 8 %), z dobavami lesa iz drugih republik 16 % in iz uvoza 6 %. Po posameznih področjih porabe lesa so se lesnobilančna razmerja lani oblikovala takole:

– V mehanski predelavi je bila poraba lesa v obsegu 1.590.000 m³ pokrita z gozdnimi sortimenti iz Slovenije 89 %, iz drugih republik 10 % in iz uvoza 1 %. Pri tem je bila poraba lesa iglavcev skoraj v celoti, tj. 98 %, pokrita z gozdnimi sortimenti iz Slovenije, poraba

lesa listavcev pa je bila pokrita iz Slovenije 73 %, iz drugih republik 26 % in iz uvoza 1 %. Dobave hlodovine listavcev iz drugih republik so bile lani na približno enaki ravni oziroma za 3 % večje kot leta 1987, izrazito pa je zopet upadel uvoz hlodovine tropskih listavcev, in sicer od 30.000 m³ v letu 1986 in 18.000 m³ v letu 1987 na vsega 8.000 m³ v letu 1988.

– V proizvodnji celuloze in lesovine je bila poraba lesne surovine v obsegu 883.000 m³ pokrita z dobavami iz Slovenije 55 % (z gozdnimi sortimenti 45 % in z lesnimi ostanki 10 %), iz drugih republik 21 % in iz uvoza 24 %. Pri iglavcih je bila ta poraba pokrita iz Slovenije 64 % (z gozdnimi sortimenti 50 % in z lesnimi ostanki 14 %), iz drugih republik 6 % in iz uvoza 30 % ter pri listavcih iz Slovenije 32 %, iz drugih republik 61 % in iz uvoza 7 %. Dobave lesnih ostankov iz Slovenije ter gozdnih sortimentov in lesnih ostankov iz drugih republik za proizvodnjo celuloze in lesovine so bile lani količinsko enake kot leto poprej. Dobave gozdnih sortimentov iz Slovenije pa so bile za to proizvodnjo lani v primerjavi z letom 1987 manjše za 8.000 m³ ali 2 % (pri iglavcih manjše za 29.000 m³ ali 8 % in pri listavcih večje za 21.000 m³ ali 38 %) in iz uvoza večje za 20.000 m³ ali 10 % (pri iglavcih večje za 22.000 m³ ali 13 % in pri listavcih manjše za 2.000 m³ ali 11 %).

– V proizvodnji lesnih plošč je bila poraba lesne surovine v obsegu 695.000 m³ pokrita z dobavami iz Slovenije 64 % (z gozdnimi sortimenti 34 % in z lesnimi ostanki 30 %) in iz drugih republik 36 %. Uvoza lesa za proizvodnjo lesnih plošč v letu 1988 ni bilo. Pri iglavcih je bila ta poraba pokrita iz Slovenije 83 % (z gozdnimi sortimenti 13 % in z lesnimi ostanki 70 %) in iz drugih republik 17 % ter pri listavcih iz Slovenije 53 % (z gozdnimi sortimenti 48 % in z lesnimi ostanki 5 %) in iz drugih republik 47 %. V primerjavi z letom 1987 so bile dobave lesne surovine za proizvodnjo lesnih plošč iz Slovenije lani večje za 37.000 m³ ali 9 % (pri iglavcih za 4.000 m³ ali 2 % in pri listavcih za 33.000 m³ ali 17 %), pri tem gozdnih sortimentov za 21.000 m³ ali 10 % (pri iglavcih manjše za 11.000 m³ ali 25 % in pri listavcih večje za 32.000 m³ ali 18 %) in lesnih ostankov za 16.000 m³ ali 9 % (pri iglavcih za 15.000 m³ ali 9 % in pri listavcih za 1.000 m³ ali 5 %). Prav tako so bile tudi dobave gozdnih sortimentov in lesnih ostankov iz drugih republik za proizvodnjo lesnih plošč lani večje kot leto poprej, in to za 63.000 m³ ali 34 %, od tega iglavcev za 7.000 m³ ali 18 % in listavcev za 56.000 m³ ali 38 %.

– Poraba tehničnega lesa za druge namene v obsegu 290.000 m³ in poraba drv za kurjavo v obsegu 198.000 m³ sta bili v celoti pokriti iz Slovenije.

4. OBNOVA, NEGA IN VARSTVO GOZDOV

Pri obnovi gozdov so bila dela v letu 1988 opravljena na površini 4.719 ha, od tega v družbenih gozdovih na 2.324 ha in v zasebnih gozdovih na 2.395 ha. Njihova razčlenitev je naslednja:

	Družbeni gozdovi	Zasebni gozdovi	Vsi gozdovi
Obnova gozdov – ha	2.324	2.395	4.719
– priprava tal	775	929	1.704
– priprava sestoja	478	360	838
– sajenje	701	808	1.509
– podsajanje	17	3	20
– setev	93	39	132
– spopolnjevanje	135	72	207
– grojenje	113	159	272
– ostalo	12	25	37

Obseg opravljenih del pri obnovi gozdov je bil lani za 627 ha ali 12 % manjši kot leta 1987, od tega v družbenih gozdovih za 37 ha ali 2 % in v zasebnih gozdovih za 590 ha ali 20 %.

V odnosu do povprečnih letnih obsegov, določenih s samoupravnim sporazumom 1986–1990 in srednjeočnim planom 1986–1990, so bila dela pri obnovi gozdov v letu 1988 odstotno dosežena takole:

	Družbeni gozdovi	Zasebni gozdovi	Vsi gozdovi
Obnova gozdov	83 %	86 %	84 %

V odnosu na plan za leto 1988 so bila dela v obnovi gozdov lani izvršena v družbenih gozdovih 103 % in v zasebnih gozdovih 104 %, oziroma v obeh sektorjih lastništva gozdov skupaj 104 %. V družbenih gozdovih so svoj planirani letni obseg del v obnovi gozdov dosegli oziroma presegli v enajstih gozdnogospodarskih območjih, v treh območjih pa so ga realizirali med 58 %–90 %. V zasebnih gozdovih je bil letni plan obnove gozdov dosežen ali presežen v desetih gozdnogospodarskih območjih, v štirih območjih pa so ga realizirali med 29 %–90 %. (Tabela št. 4)

Pri negi gozdov so bila dela v lanskem letu opravljena na površini 24.204 ha, od tega v družbenih gozdovih na 12.767 ha in v zasebnih gozdovih na 11.437 ha. Njihova razčlenitev je naslednja:

	Družbeni gozdovi	Zasebni gozdovi	Vsi gozdovi
Nega gozdov –ha	12.767	11.437	24.204
–obžetev	3.888	3.749	7.637
–čiščenje	4.530	5.129	9.659
–uravnavanje zmesi	319	513	832
–prvo redčenje	2.252	1.381	3.633
–drugo redčenje	1.696	663	2.359
–obžagovanje vej	82	2	84

V primerjavi z letom 1987 je bil lani obseg opravljenih del pri negi gozdov v obeh sektorjih lastništva gozdov skupaj manjši za 360 ha ali 1 %, od tega v družbenih gozdovih za 110 ha ali 1 % in v zasebnih gozdovih za 250 ha ali 2 %.

V odnosu do povprečnih letnih obsegov, določenih s samoupravnim sporazumom 1986–1990 in srednjeočnim planom 1986–1990, so bila dela pri negi gozdov v letu 1988 odstotno dosežena takole:

	Družbeni gozdovi	Zasebni gozdovi	Vsi gozdovi
Nega gozdov	95 %	91 %	93 %

Glede na planirani letni obseg je realizacija dela pri negi gozdov lani znašala tako v družbenih kot v zasebnih in torej tudi v vseh gozdovih skupaj 98 %. V družbenih gozdovih so svoj planirani letni obseg del v negi gozdov dosegli ali presegli v šestih gozdnogospodarskih območjih, v sedmih območjih so ga realizirali med 74 %–93 % in v enem območju pod 50 %. V zasebnih gozdovih je bil letni plan nege gozdov dosežen oziroma presežen v šestih gozdnogospodarskih območjih, v osmih območjih pa je bil realiziran med 71 %–97 %. (Tabela št. 5)

Dela v varstvu gozdov je zaradi njihove narave in različnosti možno na skupnem imenovalcu prikazati le vrednostno. Za dela v varstvu gozdov je bilo v letu 1988 porabljeno 4.201 milj. din, od tega v družbenih gozdovih 2.895 milj. din in v zasebnih gozdovih 1.306 milj. din.

5. MELIORACIJE GOZDOV IN POGOZDOVANJE

V letu 1988 je bilo meliorirano 2.700 ha malodonosnih gozdov, od tega v družbenih gozdovih 1.249 ha in v zasebnih gozdovih 1.451 ha. Z direktno premeno je bilo meliorirano 706 ha (družbeni gozdovi 265 ha, zasebni gozdovi 441 ha) in z indirektno premeno 1.994 ha (družbeni gozdovi 984 ha, zasebni gozdovi 1.010 ha). V letu 1988 je bilo meliorirano za 612 ha ali 29 % več malodonosnih gozdov kot leta 1987 (z direktno premeno za 116 ha ali 20 % in z indirektno premeno za 496 ha ali 33 %), in to v družbenih gozdovih za 218 ha ali 21 % več kot leta 1987 (z direktno premeno za 11 ha ali 4 % in z indirektno premeno za 207 ha ali 27 %) in v zasebnih gozdovih za 394 ha ali 37 % več kot leta 1987 (z direktno premeno za 105 ha ali 31 % in z indirektno premeno za 289 ha ali 40 %).

V odnosu do povprečnih letnih obsegov, določenih s samoupravnim sporazumom 1986–1990 in srednjeročnim planom 1986–1990, je bilo melioriranje malodonosnih gozdov v letu 1988 odstotno doseženo takole:

	Družbeni gozdovi	Zasebni gozdovi	Vsi gozdovi
Melioracije gozdov	89 %	43 %	56 %
– direktna premena	98 %	75 %	82 %
– indirektna premena	87 %	36 %	50 %

Plan melioracij malodonosnih gozdov je bil v letu 1988 realiziran 83 % (direktna premena 94 %, indirektna premena 80 %), pri tem v družbenih gozdovih 88 % (direktna premena 96 %, indirektna premena 86 %) in v zasebnih gozdovih 80 % (direktna premena 92 %, indirektna premena 75 %). V družbenih gozdovih so svoj planirani letni obseg melioracij malodonosnih gozdov dosegli ali presegli v šestih gozdnogospodarskih območjih, v šestih območjih so ga realizirali med 51 %–97 % in v enem območju pod 50 %. V gozdnogospodarskem območju Slovenj Gradec melioracij malodonosnih gozdov za leto 1988 v družbenem sektorju niso planirali. V zasebnih gozdovih pa so svoj plan melioracij malodonosnih gozdov dosegli ali presegli v šestih gozdnogospodarskih območjih, v šestih območjih so ga realizirali med 52 %–92 % in v dveh območjih pod 50 %. (Tabele št. 6.1.1–6.1.3)

Plan za leto 1988 je predvideval pogozditev 17 ha negozdnih zemljišč, pogozdono pa je lani bilo 22 ha, in to v družbenem sektorju 17 ha in v zasebnem sektorju 5 ha. Leta 1987 je bilo pogozdono 11 ha negozdnih zemljišč. Poprečni letni obseg pogozdovanja negozdnih zemljišč določen s samoupravnim sporazumom 1986–1990 znaša 62 ha.

Med neposredne naloge pri melioracijah malodonosnih gozdov in pogozdovanju sodi tudi vzdrževanje že osnovanih nasadov. Ta vzdrževalna dela so bila v letu 1988 opravljena na površini 5.458 ha, od tega v družbenih gozdovih na 2.189 ha in v zasebnih gozdovih na 3.269 ha. Plan vzdrževanja nasadov za leto 1988 je bil tako lani realiziran v družbenih gozdovih 101 % in v zasebnih gozdovih 117 %, oziroma v obeh sektorjih lastništva gozdov skupaj 110 %. Vzdrževalna dela v že osnovanih nasadih so bila lani opravljena na 1.028 ha ali 23 % večjih površinah kot leta 1987, od tega za 531 ha ali 32 % večjih površinah v družbenih gozdovih in za 497 ha ali 18 % večjih površinah v zasebnih gozdovih. (Tabela št. 6.2)

6. ZUNAJGOZDNA NAMENSKA PRIDELAVA LESA

Zunajgozdna namenska pridelava lesa sicer ni predmet obravnave in sklepanja v okviru samoupravnega sporazuma 1986–1990, je pa to področje obravnavano in opredeljeno v srednjeročnem planu 1986–1990, kar je narekovala po eni strani zahteva celovitosti prikaza pridelave lesa v našem prostoru in po drugi zahteva kontinuitete glede na pretekla srednjeročna obdobja.

V okviru programa zunajgozdne namenske pridelave lesa je bilo v letu 1988 osnovano 49 ha topolovih nasadov in opravljena vzdrževalna dela v že osnovanih topolovih nasadih na površini 414 ha. Vsi ti topolovi nasadi se nahajajo na zemljiščih družbenega sektorja lastništva.

Topolove nasade so v letu 1988 osnovali in izvajali vzdrževalna dela v že osnovanih topolovih nasadih naslednje organizacije:

	Osnovanje nasadov ha	Vzdrževanje nasadov ha
Gozdno gospodarstvo Ljubljana	8	–
Gozdo gospodarstvo Brežice	25	353
Gozdno in lesno gosp. Murska Sobota	16	21
Ljubljanske mlekarne–TOZD Posestva	–	40

Za osnovanje in vzdrževanje topolovih nasadov je bilo v letu 1988 porabljen 415.034.000 din (lastna sredstva 133.152.000 din, sredstva SOZD »Slovenija papir« 281.882.000 din), od tega za osnovanje nasadov 237.339.000 din (lastna sredstva 82.849.000 din, sredstva SOZD »Slovenija papir« 154.490.000 din) in za vzdrževanje nasadov 177.695.000 din (lastna sredstva 50.303.000 din, sredstva SOZD »Slovenija papir« 127.392.000).

V okviru programa zunajgozdne namenske pridelave lesa, ki ga izvaja SOZD »Slovenija papir«, je bilo v letu 1988 na kraškem območju osnovano 5 ha intenzivnih nasadov iglavcev in opravljena vzdrževalna dela v že osnovanih nasadih iglavcev na površini 56 ha. Za osnovanje teh nasadov je bilo porabljen 13.138.000 din in za vzdrževanje 66.330.000 din, tj. skupaj 79.468.000 din (vsa sredstva SOZD »Slovenija papir«).

7. GRADNJA GOZDNIH CEST

V letu 1988 je bilo zgrajeno ali rekonstruirano 209 km gozdnih cest, od tega 112 km v družbenih gozdovih in 97 km v zasebnih gozdovih. V vseh gozdovih je bilo lani zgrajeno ali rekonstruirano za 19 km ali 8 % manj gozdnih cest kot leta 1987, in to v družbenih gozdovih za 4 km ali 3 % in v zasebnih gozdovih za 15 km ali 13 % manj kot leta 1987.

V odnosu do povprečnih letnih obsegov, določenih s samoupravnim sporazumom 1986–1990 in srednjeročnim planom 1986–1990, je bila gradnja gozdnih cest v letu 1988 odstotno dosežena takole:

	Družbeni gozdovi	Zasebni gozdovi	Vsi gozdovi
Gradnja gozdnih cest	73 %	56 %	64 %
– novogradnja	77 %	53 %	64 %
– rekonstrukcija	61 %	72 %	66 %

Letni plan novogradenj in rekonstrukcij gozdnih cest je bil v obeh sektorjih lastništva gozdov skupaj lani realiziran 92 %, pri tem v družbenih gozdovih 96 % in v zasebnih gozdovih 87 %. V družbenih gozdovih so svoj letni plan gradnje gozdnih cest dosegli oziroma presegli v šestih gozdnogospodarskih območjih, v sedmih območjih so ga realizirali med 52%–95 % in v enem območju pod 50 %. V zasebnih gozdovih pa so svoj letni plan v gradnji gozdnih cest dosegli oziroma presegli v štirih gozdnogospodarskih območjih, v šestih območjih so ga realizirali med 66%–87 % in štirih območjih pod 50 %. (Tabele št. 7.1–7.3)

8. IZVAJANJE DEJAVNOSTI POSEBNEGA DRUŽBENEGA POMENA NA KRAŠKEM GOZDNOGOSPODARSKEM OBMOČJU

Na podlagi in v skladu z 20. in 33. členom zakona o gozdovih se iz združenih sredstev pri republiški skupnosti za gozdarstvo zagotavljajo sredstva in sofinancira izvajanje naslednjih dejavnosti posebnega družbenega pomena na kraškem gozdnogospodarskem območju: varstvo gozdov pred boleznimi in škodljivci, gradnja in vzdrževanje protipožarnih zidov in presek, obnova gozdov na pogoriščih, odkazilo drevja za posek v varovalnih in lesnoproizvodno manj pomembnih gozdovih ter urejanje gozdov. Za izvajanje teh dejavnosti posebnega družbenega pomena na kraškem gozdnogospodarskem območju je bilo v letu 1988 vloženo 917.620.000 din, od tega 31.960.000 din lastnih sredstev Zavoda za pogozdovanje in melioracijo Krasa, Sežana in 885.660.000 din združenih sredstev pri republiški skupnosti za gozdarstvo. Ta sredstva so bila porabljena za (1) varstvo gozdov pred boleznimi in škodljivci 34.645.000 din (družbeni gozdovi 13.594.000 din, zasebni gozdovi 21.051.000 din), (2) gradnjo in vzdrževanje protipožarnih zidov in presek 194.331.000 din (družbeni gozdovi 174.883.000 din, zasebni gozdovi 19.448.000 din), (3) obnovo gozdov na pogoriščih 95.267.000 din (družbeni gozdovi 58.037.000 din, zasebni gozdovi 37.230.000 din), (4) odkazilo drevja za posek 283.195.000 din (družbeni gozdovi 55.492.000 din, zasebni gozdovi 227.703.000 din) in (5) urejanje gozdov 310.182.000 din (zasebi gozdovi).

9. MLADINSKE DELOVNE AKCIJE

V letu 1986 je bil sklenjen družbeni dogovor o mladinskem prostovoljnem delu v obdobju 1986–1990, katerega podpisnik je tudi republiška skupnost za gozdarstvo. V skladu s tem dogovorom in na njegovi osnovi sklenjenim samoupravnim sporazumom o medsebojnih obveznostih ter načinu združevanja dela in sredstev in koriščenja sredstev za pripravo in izvedbo mladinskih delovnih akcij v SR Sloveniji v letu 1988 je republiška skupnost za gozdarstvo prispevala 15.892.000 din za sofinanciranje mladinskih delovnih akcij v lanskem letu.

10. RAZISKAVE IN PUBLIKACIJE

Republiška skupnost za gozdarstvo je z Institutom za topolarstvo iz Novega Sada sklenila pogodbo za obdobje 1987–1992 o sofinanciranju znanstveno raziskovalnih projektov (1) Pospesevanje proizvodnje in predelave hitrorastočih listavcev – topolov in vrb in (2) Aplikacija raziskav za pospeševanje proizvodnje trepetlike na območju SR Slovenije. V ta namen porabljeni sredstva republiške skupnosti za gozdarstvo so v letu 1988 znašala 6.600.000 din.

Republiška skupnost za gozdarstvo je v letu 1988 izdala publikacijo »Kako rešiti gozdove«, ki je veljala 23.500.000 din in sofinancirala izdajo seminarskega gradiva »Gozd – divjad« v znesku din 12.000.000 din ter sodelovala pri postavitvi gozdarskega dela razstave »Tehnika za okolje« in v ta namen prispevala 15.126.000 din. Tako kot v prejšnjih letih je republiška skupnost za gozdarstvo tudi v letu 1988 sofinancirala izdajanje strokovnih revij Gozdarski vestnik in Les, in to revije Gozdarski vestnik v znesku 24.840.000 din in revije Les v znesku din 12.890.000 din.

11. VREDNOSTNI OBSEG VLAGANJ V GOZDOVE

V tem poročilu so v kompleks vlaganj v gozdove vštetii obnova, nega in varstvo gozdov, melioracije gozdov in pogozdovanje (vključno z vzdrževanjem že osnovanih nasadov z

direktno premeno in pogozdovanjem), odkazovanje drevja za posek, urejanje gozdov in ostala poraba sredstev za GBR (znanstveno raziskovalno delo, poslovanje območnih skupnosti za gozdarstvo, odkup gozdov idr.) ter gradnja gozdnih cest. Ta vlaganja v gozdove so bila v letu 1988 financirana iz naslednjih virov: lastna sredstva gozdnogospodarskih organizacij, sredstva porabnikov lesa (združena sredstva porabnikov lesa v okviru območnih skupnosti za gozdarstvo in združena sredstva industrije celuloze in papirja v okviru SOZD »Slovenija papir«), združena sredstva v okviru republiške skupnosti za gozdarstvo ter krediti bank in ostali viri.

Za vsa vlaganja v gozdove je bilo v letu 1988 porabljeno 65.118 milj. din (1986: 12.086 milj. din, 1987: 24.176 milj. din), od tega lastnih sredstev gozdnogospodarskih organizacij 52.581 milj. din ali 80,8 % (1986: 75,3 %, 1987: 77,8 %), sredstev porabnikov lesa v okviru območnih skupnosti za gozdarstvo 3.041 milj. din ali 4,7 % (1986: 8,1 %, 1987: 6,5 %), sredstev industrije celuloze in papirja v okviru SOZD »Slovenija papir« 1.180 milj. din ali 1,8 % (1986: 1,2 %, 1987: 5,0 %), sredstev republiške skupnosti za gozdarstvo 6.131 milj. din ali 9,4 % (1986: 11,8 %, 1987: 8,6 %), kreditov bank 270 milj. din ali 0,4 % (1986: 2,1 %, 1987: 0,9 %) in ostalih sredstev 1.915 milj. din ali 2,9 % (1986: 1,5 %, 1987: 1,2 %). Po posameznih področjih vlaganj v gozdove je bil njihov vrednostni obseg v lanskem letu naslednji:

- za obnovo, nego in varstvo gozdov je bilo porabljeno 26.346 milj. din ali 40,5 % (1986: 38,0 %, 1987: 45,2 %) od vsote vseh vlaganj v gozdove (lastna sredstva gozdnogospodarskih organizacij 97,0 %, sredstva porabnikov lesa v okviru območnih skupnosti za gozdarstvo 0,8 %, sredstva industrije celuloze in papirja v okviru SOZD »Slovenija papir« 1,0 %, sredstva republiške skupnosti za gozdarstvo 1,1 %, ostala sredstva 0,1 %);

- za melioracije gozdov in pogozdovanje (vključno z vzdrževanjem že osnovanih nasadov) je bilo porabljeno 7.327 milj. din ali 11,2 % (1986: 12,4 %, 1987: 9,6 %) od vsote vseh vlaganj v gozdove (lastna sredstva gozdnogospodarskih organizacij 12,2 %, sredstva porabnikov lesa v okviru območnih skupnosti za gozdarstvo 10,0 %, sredstva industrije celuloze in papirja v okviru SOZD »Slovenija papir« 9,7 %, sredstva republiške skupnosti za gozdarstvo 67,9 %, ostala sredstva 0,2 %);

- za odkazovanje drevja za posek, urejaje gozdov in ostalo porabo sredstev za GBR je bilo porabljeno 17.252 milj. din ali 26,5 % (1986: 22,9 %, 1987: 24,6 %) od vsote vseh vlaganj v gozdove (lastna sredstva gozdnogospodarskih organizacij 95,7 %, sredstva porabnikov lesa v okviru območnih skupnosti za gozdarstvo 0,1 %, sredstva republiške skupnosti za gozdarstvo 3,4 %, ostala sredstva 0,8 %);

- za novogradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest je bilo porabljeno 14.193 milj. din ali 21,8 % (1986: 26,7 %, 1987: 20,6 %) od vsote vseh vlaganj v gozdove (lastna sredstva gozdnogospodarskih organizacij 67,8 %, sredstva porabnikov lesa v okviru območnih skupnosti za gozdarstvo 14,6 %, sredstva industrije celuloze in papirja v okviru SOZD »Slovenija papir« 1,4 %, sredstva republiške skupnosti za gozdarstvo 1,9 %, krediti bank 1,9 % ostala sredstva 12, 4 %).

Razčlenitev vrednostnega obsega vlaganj v gozdove v letu 1988 po gozdnogospodarskih območjih oziroma gozdnogospodarskih organizacijah ter vrstah vlaganj in virih financiranja je podana v tabelah št. 8.1–8.3 in 9.1–9.3.

Od skupne vrednosti blagovne proizvodnje gozdnih lesnih sortimentov v obsegu 2.540.000 m³ (1986: 2.625.000 m³, 1987: 2.586.000 m³), ki je v letu 1988 znašala 320.395 milj. din (1986: 50.787 milj. din, 1987: 106.129 milj. din) (družbeni gozdovi 173.011 milj. din, zasebni gozdovi 147.384 milj. din), je delež sredstev za obravnavana vlaganja v gozdove lani znašal 20,3 % (1986: 23,8 %, 1987: 22,7 %). Razčlenitev tega deleža po posameznih virih sredstev za vlaganja v gozdove je naslednja: lastna sredstva gozdnogospodarskih organizacij 16,4 % (1986: 17,9 %, 1987: 17,7 %), sredstva porabnikov lesa v okviru območnih skupnosti za gozdarstvo 0,9 % (1986: 1,9 %, 1987: 1,5 %), sredstva industrije celuloze in papirja v okviru SOZD »Slovenija papir« 0,4 % (1986: 0,3 %, 1987:

1,1%), sredstva republiške skupnosti za gozdarstvo 1,9% (1986: 2,8%, 1987: 1,9%), krediti bank 0,1% (1986: 0,5%, 1987: 0,2%) in ostala sredstva 0,6% (1986: 0,4%, 1987: 0,3%).

V preteklem srednjeročnem obdobju, tj. 1981–1985, v vrednostnem prikazu vlaganj v gozdove ni bilo vštetu odkazovanje drevja za posek, urejanje gozdov in ostala poraba sredstev za GBR. Zato moramo za primerjavo med sedanjim in preteklim srednjeročnim obdobjem v tem pogledu od vrednostnega obsega vlaganj v gozdove v letih 1986–1990 odšteti porabljena sredstva za odkazovanje drevja za posek, urejanje gozdov in ostalo porabo sredstev za GBR ter prišteti porabljena sredstva za osnovanje in vzdrževanje topolovih nasadov in tako za leto 1988 dobimo znesek 48.361 milj. din (1986: 9.389 milj. din, 1987: 18.344 milj. din), katerega delež v odnosu do vrednosti blagovne proizvodnje gozdnih lesnih sortimentov v tem letu znaša 15,1% (1986: 18,5, 1987: 17,2%). Na enak način izračunan delež sredstev za vlaganje v gozdove v odnosu do vrednosti blagovne proizvodnje gozdnih lesnih sortimentov je v obdobju 1981–1985 znašal povprečno letno 17,2% (1981: 15,3, 1982: 18,7%, 1983: 19,0%, 1984: 17,1%, 1985: 15,9%).

Poleg obravnavanih vlaganj v gozdove porabijo gozdnogospodarske organizacije znatna sredstva tudi za vzdrževanje gozdnih cest in gradnjo gozdnih vlak. V letu 1988 je bilo porabljeno za vzdrževanje gozdnih cest 11.428 milj. din (1986: 1.999 milj. din, 1987: 4.475 milj. din), od tega 90% za redno vzdrževanje in 10% za investicijsko vzdrževanje. Za gradnjo gozdnih vlak je bilo v lanskem letu porabljeno 8.432 milj. din (1986: 2.044 mio din, 1987: 4.476 mio din). Zgrajeno je bilo 1.203 km (1986: 1.871 km, 1987: 1.339 km), od tega 605 km v družbenih gozdovih in 598 km v zasebnih gozdovih. V odnosu do vrednosti blagovne proizvodnje gozdnih lesnih sortimentov je delež porabljenih sredstev za vzdrževanje gozdnih cest v letu 1988 znašal 3,6% (1986: 3,9%, 1987: 4,2%) ter delež porabljenih sredstev za gradnjo gozdnih vlak 2,6% (1986: 4,0%, 1987: 4,2%). (Tabeli št. 10 in 11)

12. OCENA USPEŠNOSTI URESNIČEVANJA SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA 1986–1990 V LETU 1988

Planski cilji in naloge na področju gospodarjenja z gozdovi in oskrbe z lesom so bili za leto 1988 določeni na podlagi in v skladu s smernicami in opredelitvami samoupravnega sporazuma 1986–1990 in srednjeročnega plana 1986–1990, pri čemer so bile upoštevane danosti in pogoji za njihovo realizacijo v tem letu. Podatki o izvršenih delih v gozdovih, lesnobilančnih razmerjih, porabljenih sredstvih za vlaganja v gozdove in druge informacije kažejo, da so bili tako postavljeni planski cilji in naloge v letu 1988 na splošno vzeto zadovoljivo uresničeni ali presežni v poseku, blagovni proizvodnji gozdnih lesnih sortimentov, oskrbi z lesom iz Slovenije ter obnovi in negi gozdov, medtem ko so v t.i. razširjeni gozdni reprodukciji bili realizirani zaznavno pod planirano ravniho, in to v melioracijah malodonosnih gozdov za skoraj 20% in v gradnji gozdnih cest za okoli 10%. V odnosu do povprečnih letnih obsegov, določenih s samoupravnim sporazumom 1986–1990 in srednjeročnim planom 1986–1990, je realizacija v letu 1988 globalno vzeto bila dosežena le v blagovni proizvodnji gozdnih lesnih sortimentov in oskrbi z lesom iz Slovenije, na vseh področjih vlaganj v gozdove pa v tej primerjavi beležimo zaostajanja, ki še posebej izrazito izstopajo v melioracijah malodonosnih gozdov in gradnji gozdnih cest.

V lanskem letu je bilo posekano 3.433.000 m³ lesa, kar predstavlja 95% realizacijo posekov, določenih s samoupravnim sporazumom 1986–1990. V družbenih gozdovih je bil posek v odnosu do obsegov, določenih s samoupravnim sporazumom 1986–1990 dosežen 103% in v zasebnih gozdovih 90%. Dejanski posek v zasebnih gozdovih pa je bil verjetno večji, kajti v tem prikazu niso zajete t.i. neevidentirane črne sečnje v gozdovih zasebnega sektorja. Blagovna proizvodnja gozdnih lesnih sortimentov je lani znašala 2.540.000 m³. Obseg te proizvodnje, določen s samoupravnim sporazumom je bil

realiziran 102 %. V poseku in blagovni proizvodnji gozdnih lesnih sortimentov se že vrsto let kot z neko stalnico soočamo z zaznavanimi razhajaji med planiranimi in realiziranimi razmerji med iglavci in listavci. To seveda velja tudi za leto 1988, čeprav morda v nekoliko manjšem razkoraku kot prejšnja leta. Tako so ta razmerja med iglavci in listavci s samoupravnim sporazumom 1986–1990 predvidena v poseku 56:44 in v blagovni proizvodnji gozdnih lesnih sortimentov 62:38, realizirana v letu 1988 pa so bila v poseku 60:40 in v blagovni proizvodnji gozdnih lesnih sortimentov 64:36. Kot je bilo ugotovljeno že za leti 1986 in 1987, so na strukturo posekov in blagovne proizvodnje gozdnih lesnih sortimentov tudi v letu 1988 vplivali sanacijski poseki zaradi propadanja in umiranja gozdov ter ujm. Ocenjuje se, da od vseh posekov v naši republiki v zadnjih treh letih že ena tretjina in v nekaterih predelih še znatno več odpade na poseke hirajočega ali odmrlega drevja zaradi onesnaženega okolja ter drevja prizadetega po ujmah in tudi gozdnih škodljivcih.

Skupna poraba lesa je v lanskem letu znašala 3.656.000 m³ (iglavci 2.192.000 m³, listavci 1.464.000 m³), kar je 93 % v odnosu na obseg te porabe, planiran s samoupravnim sporazumom 1986–1990, (iglavci 93 %, listavci 93 %) in 100 % v odnosu na plan za leto 1988 (iglavci 103 %, listavci 97 %). Pokritje te skupne porabe v lanskem letu je bilo v odnosu na samoupravni sporazum 1986–1990 uresničeno z dobavami gozdnih lesnih sortimentov iz Slovenije 102 % (iglavci 105 %, listavci 96 %) in lesnih ostankov iz Slovenije 75 % (iglavci 75 %, listavci 73 %). V odnosu na plan za leto 1988 pa je bilo pokritje te skupne porabe v lanskem letu uresničeno z dobavami gozdnih lesnih sortimentov iz Slovenije 104 % (iglavci 106 %, listavci 102 %) in lesnih ostankov iz Slovenije 89 % (iglavci 97 %, listavci 44 %). Kar zadeva oskrbo z gozdnimi lesnimi sortimenti v letu 1988 iz Slovenije, je potrebno tako kot v letih 1986 in 1987 izpostaviti oskrbo z gozdnimi lesnimi sortimenti iglavcev za proizvodnjo celuloze in lesovine. Le-ta je v letu 1988 znašala 320.000 m³, kar je sicer za 8 % manj kot v letu 1987, vendar še vedno na zadovoljivi ravni, doseženi v letu 1986, saj se je v preteklem srednjeročnem obdobju ta oskrba gibala od 172.000 m³ v letu 1981 do 281.000 m³ v letu 1985. Takšni trendi oskrbe z gozdnimi lesnimi sortimenti za proizvodnjo celuloze in lesovine so po eni strani odraz napadle sortimentne strukture, cenovnih razmerij in stanja na lesnem trgu ter po drugi angažiranja industrije celuloze in papirja v okviru SOZD »Slovenija papir«, da si z vlaganji v gozdove zagotovi čim boljšo trajno oskrbo z lesom iz domačih virov.

Obseg vlaganj v gozdove, določen s samoupravnim sporazumom 1986–1990 in srednjeročnim planom 1986–1990, ni bil v letu 1988 globalno vzeto v celoti dosežen ne na področju gojenja gozdov ne na področju gradnje gozdnih cest. Kar zadeva področje gojenja gozdov, so bili planski cilji in naloge za obdobje 1986–1990 določeni na podlagi in v skladu z opredelitvami gozdnogospodarskih načrtov območij za obdobje 1981–1990. S tem v zvezi je omeniti, da so za obdobje 1986–1990 planirani znatno večji povprečni letni obsegi v melioracijah malodonosnih gozdov kot v obdobju 1981–1985, in to za 1.760 ha ali 58 %, od tega z direktno prēmno za 646 ha ali 43 % manj in z indirektno prēmno za 2.406 ha ali 156 % več, kot tudi da je realizacija planiranih melioracij malodonosnih gozdov v preteklem srednjeročnem obdobju bila dosežena vsega 56 % (direktna prēmna 69 %, indirektna prēmna 48 %). Kar zadeva gradnjo gozdnih cest, je njen obseg za obdobje 1986–1990 bil planiran v okviru realnih danosti in možnosti, tj. predvsem predvidevanj o razpoložljivih sredstvih za te namene, kar velja tudi za plan in njegovo realizacijo v letu 1988. Vzrok teh odstopanj oziroma zaostajanj na področju vlaganj v gozdove med samoupravnim sporazumom 1986–1990 in doseženo realizacijo v letu 1988 je predvsem finančne narave, kar je nesporno tudi odraz našega splošnogospodarskega stanja in trendov v zadnjih letih in znotraj tega doseženih poslovnih rezultatov v gozdnem in lesnem gospodarstvu. To stanje in trendi se manifestirajo v upadanju združevanja sredstev porabnikov lesa za gradnjo gozdnih cest v območnih skupnostih za gozdarstvo, nadalje v upadanju in razvrednotenju t.i. bencinskega dinarja, krediti bank

za gradnjo gozdnih cest so le še simbolični itn. Propadanje in umiranje gozdov, pogoste naravne ujme in porast pojavov gozdnih škodljivcev zvišujejo stroške gospodarjenja z gozdovi, tako v izkoriščanju gozdov kot vlaganjih v gozdove (sanacije), ob hkratnem zniževanju tržne vrednosti pri tem napadje strukture gozdnih lesnih sortimentov. V nekaterih gozdnogospodarskih območjih v povezavi s tem ugotavljajo, da niso več ali da ne bodo več z lastnimi sredstvi finančno sposobni izvajati gospodarjenja z gozdovi v smislu zakona o gozdovih, skladno z gozdnogospodarskimi načrti ter stvarnimi potrebnimi in stanjem njihovih gozdov.

Z letom 1988 smo stopili v drugo časovno polovico izvajanja in uresničevanja planskih ciljev in nalog določenih s samoupravnim sporazumom 1986–1990, tako da na podlagi doseženih realizacij v letih 1986–1988 že lahko dobimo globalno predstavo o stanju in trendih na področju gospodarjenja z gozdovi v sedanjem srednjeročnem planskem obdobju. To predstavo dajejo realizirana letna povprečja 1986–1988, ki so v odnosu do planiranih letnih poprečij 1986–1990 bifa odstotno dosežena takole:

	Družbeni gozdovi	Zasebni gozdovi	Vsi gozdovi
Blagovna proizvodnja gozdnih lesnih sortimentov	106 %	101 %	103 %
– iglavci	110 %	108 %	109 %
– listavci	98 %	90 %	94 %
Obnova gozdov	83 %	99 %	91 %
Nega gozdov	94 %	91 %	93 %
Melioracije gozdov	94 %	45 %	59 %
– direktna premena	127 %	83 %	97 %
– indirektna premena	86 %	37 %	51 %
Gradnja gozdnih cest	85 %	69 %	76 %
– novogradnja	82 %	65 %	73 %
– rekonstrukcija	94 %	85 %	90 %

Za popolnejšo predstavo o realizaciji gradnje gozdnih cest v letih 1986–1988 je prednji prikaz treba dopolniti še s potekom teh gradenj v preteklih treh letih, kot sledi: samoupravni sporazum 1986–1990 – 325 km (100 %), 1986 – 307 km (94 %), 1987 – 228 km (70 %), 1988 – 209 km (64 %). (Za leto 1989 je planirana gradnja 195 km gozdnih cest.)

Republiška in območne skupnosti za gozdarstvo ter gozdnogospodarske organizacije so v skladu z zakonskimi obveznostmi in usmeritvami srednjeročnega plana 1986–1990 v letu 1988 nadaljevale z ugotavljanjem vplivov imisij škodljivih snovi v gozdove ter po enotni metodologiji organizirano in celovito spremljale stanje in trende propadanja in umiranja gozdov zaradi teh imisij. Hkrati je v zvezi s tematiko propadanja in umiranja gozdov potekala v letu 1988 na republiški ravni vrsta aktivnosti, med njimi: (1) Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo je računalniško obdelal podatke popisa propadanja in umiranja gozdov iz leta 1987 in rezultate te obdelave objavil v »Črni knjigi o propadanju gozdov v Sloveniji leta 1987 – nadaljevanje«, ki jo je predstavil širši javnosti na tiskovni konferenci. (2) Republiška skupnost za gozdarstvo je za širšo javnost izdala publikacijo »Kako rešiti gozdove«, v katero je vključila rezultate popisa propadanja in umiranja gozdov v letu 1987 in v posebnem poglavju tudi predstavila vlogo samoupravnih interesnih skupnosti za gozdarstvo in gozdnogospodarskih organizacij v procesu propadanja in umiranja gozdov. (3) V okviru razstave »Tehnika za okolje 88« je bila na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani predstavljena tudi tematska razstava o pomenu gozdov pri ohranjanju naravnega okolja. (4) Lani so bile pripravljene in februarja 1989 sprejete spremembe in dopolnitve plana SR Slovenije za obdobje 1986–2000. Dopolnitve s področja gozdarstva opozarjajo na katastrofalne posledice, ki se na nekaterih območjih Slovenije kažejo zaradi propadanja gozdov ter hkrati opredeljujejo tudi naloge posameznih

nosilcev planiranja v skrbi za ohranitev in krepitev gozdov in njihovih funkcij. Lani je bil dopolnjen tudi dolgoročni plan gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji, ki v svojih opredelitvah in usmeritvah upošteva novonastale razmere zaradi propadanja in umiranja gozdov. (5) V letu 1988 je Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ob sodelovanju Splošnega združenja gozdarstva Slovenije in republiške skupnosti za gozdarstvo pripravil »Poročilo o umiranju gozdov in o možnostih za zagotavljanje sredstev za ohranitev gozdov«, ki je letos bilo posredovano v obravnavo, presojo in sklepanje Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije in nato Skupščini SR Slovenije. (6) Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo in Biotehniška fakulteta, VTOZD za gozdarstvo sta v letu 1988 pripravila raziskovalni projekt »Poškodovanost gozdov in gospodarjenje z njimi v razmerah obremenjenega okolja«, ki naj bi že v bližnji prihodnosti dal strokovno aplikativne odgovore in usmeritve o gospodarjenju z gozdovi v ekološko ogroženih in prizadetih območjih.

Na področju usklajevanja odnosov gozd-divjad je republiška skupnost za gozdarstvo v mesecu marcu 1988 organizirala posvetovanje gozdarskih in lovskih organizacij v SR Sloveniji o urejanju odnosov gozd-divjad. Osnovni namen posvetovanja je bil pripraviti, uskladiti in sprejeti skupna izhodišča in predloge gozdarskih in lovskih organizacij za skladno in medsebojno povezano načrtovanje ob hkratni zagotovitvi take organiziranosti, ki bo to omogočala ter zagotavljala uresničevanje načrtovanih medsebojno usklajenih obveznosti na tem področju za plansko obdobje 1991-1995 in do leta 2000. Zbirka referatov in razprav je bila, skupaj z ugotovitvami in predlogi posvetovanja, objavljena v brošuri »Gozd-divjad«, ki je v 800 izvodih izšla v mesecu oktobru 1988 v založbi republiške skupnosti za gozdarstvo.

Tabele k poročilu

Tabela 1.2.1. Posek lesa v letu 1988
Družbeni gozdovi

	iglavci		listavci		skupaj	
	m ³	% do let. pl.	m ³	% do let. pl.	m ³	% do let. pl.
1. Tolmin	73.125	122	64.361	131	137.486	126
2. Bled	96.755	110	10.510	102	107.265	109
3. Kranj	63.188	97	21.847	97	85.035	97
4. Ljubljana	68.370	110	36.156	103	104.526	108
5. Postojna	143.975	108	30.830	121	174.805	110
6. Kočevje	121.203	111	102.755	99	223.958	105
7. Novo mesto	67.508	107	94.632	106	162.140	106
8. Brežice	11.333	116	34.068	102	45.401	105
9. Celje	27.235	97	21.539	92	48.774	95
10. Nazarje	45.700	101	16.178	98	61.878	100
11. Slovenj Gradec	115.932	109	10.811	81	126.743	106
12. Maribor	111.490	100	60.080	103	171.570	101
13. Murska Sobota	6.620	93	26.210	95	32.830	95
Radgona	1.606	85	6.265	114	7.871	106
14. Kras	6.740	107	7.470	170	14.210	133
Skupaj 1-14	960.780	107	543.712	105	1.504.492	106
Gozdovi pri drugih OZD	52.000	105	46.000	100	98.000	103
Vse skupaj	1.012.780	107	589.712	104	1.602.492	106

Tabela f.1. Posek lesa v letu 1988

	Družbeni gozdovi			Zasebni gozdovi			Vsi gozdovi		m ³
	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	
1. Tolmin	73.125	64.361	137.486	45.207	75.024	120.231	118.332	139.385	257.717
2. Bled	96.755	10.510	107.265	71.253	9.909	81.162	168.008	20.419	188.427
3. Kranj	63.188	21.847	85.035	121.896	56.047	177.943	185.084	77.894	262.978
4. Ljubljana	68.370	36.156	104.526	185.004	142.015	327.019	253.374	178.171	431.545
5. Postojna	143.975	30.830	174.805	80.854	34.476	115.330	224.829	65.306	290.135
6. Kočevje	121.203	102.755	223.958	49.765	22.785	72.550	170.968	125.540	296.508
7. Novo mesto	67.508	94.632	162.140	27.770	80.700	108.470	95.278	175.332	270.610
8. Brežice	11.333	34.068	45.401	9.690	53.269	62.959	21.023	87.337	108.360
9. Celje	27.235	21.539	48.774	66.590	102.696	169.286	93.825	124.235	218.060
10. Nazarje	45.700	16.178	61.878	95.620	12.726	108.346	141.320	28.904	170.224
11. Slovenj Gradec	115.932	10.811	126.743	152.841	15.795	168.636	268.773	26.606	295.379
12. Maribor	111.490	60.080	171.570	98.954	124.675	223.629	210.444	184.755	395.199
13. Murska Sobota	6.620	26.210	32.830	15.356	25.325	40.681	21.976	51.535	73.511
Radgona	1.606	6.265	7.871	2.927	8.999	11.926	4.533	15.264	19.797
14. Kras	6.740	7.470	14.210	8.490	33.550	42.040	15.230	41.020	56.250
Skupaj 1-14	960.780	543.712	1,504.492	1,032.217	797.991	1,830.208	1,992.997	1,341.703	3,334.700
Gozdovi pri drugih OZD	52.000	46.000	98.000	-	-	-	52.000	46.000	98.000
Vse skupaj	1,012.780	589.712	1,602.492	1,032.217	797.991	1,830.208	2,044.997	1,387.703	3,432.700

Tabela 1.2.2. Posek lesa v letu 1988
Zasebni gozdovi

	m ³	iglavci % do let. pl.	m ³	listavci % do let. pl.	m ³	skupaj % do let. pl.
1. Tolmin	45.207	141	75.024	90	120.231	104
2. Bled	71.253	98	9.909	37	81.162	81
3. Kranj	121.896	126	56.047	105	177.943	118
4. Ljubljana	185.004	102	142.015	88	327.019	96
5. Postojna	80.854	105	34.476	96	115.330	102
6. Kočevje	49.765	90	22.785	40	72.550	64
7. Novo mesto	27.770	90	80.700	66	108.470	71
8. Brežice	9.690	88	53.269	74	62.959	76
9. Celje	66.590	87	102.696	100	169.286	94
10. Nazarje	95.620	89	12.726	108	108.346	91
11. Slovenj Gradec	152.841	109	15.795	99	168.636	108
12. Maribor	98.954	80	124.675	108	223.629	93
13. Murska Sobota	15.356	85	25.325	105	40.681	96
Radgona	2.927	84	8.999	101	11.926	96
14. Kras	8.490	88	33.550	86	42.040	86
Skupaj 1-14	1.032.217	100	797.991	86	1.830.208	93
Gozdovi pri drugih OZD	-	-	-	-	-	-
Vse skupaj	1.032.217	100	797.991	86	1.830.208	93

Tabela 1.2.3. Posek lesa v letu 1988
Vsi gozdovi

	m ³	iglavci % do let. pl.	m ³	listavci % do let. pl.	m ³	skupaj % do let. pl.
1. Tolmin	118.332	129	139.385	105	257.717	115
2. Bled	168.008	104	20.419	55	188.427	95
3. Kranj	185.084	114	77.894	102	262.978	110
4. Ljubljana	253.374	104	178.171	91	431.545	98
5. Postojna	224.829	107	65.306	106	290.135	107
6. Kočevje	170.968	104	125.540	78	296.508	91
7. Novo mesto	95.278	102	175.332	83	270.610	89
8. Brežice	21.023	101	87.337	83	108.360	86
9. Celje	93.825	90	124.235	98	218.060	94
10. Nazarje	141.320	93	28.904	102	170.224	94
11. Slovenj Gradec	268.773	109	26.606	91	295.379	107
12. Maribor	210.444	90	184.755	106	395.199	97
13. Murska Sobota	21.976	87	51.535	100	73.511	96
Radgona	4.533	84	15.264	106	19.797	100
14. Kras	15.230	95	41.020	94	56.250	94
Skupaj 1-14	1.992.997	103	1.341.703	93	3.334.700	99
Gozdovi pri drugih OZD	52.000	105	46.000	100	98.000	103
Vse skupaj	2.044.997	103	1.387.703	93	3.432.700	99

Tabela 2.1. Blagovna proizvodnja gozdnih lesnih sortimentov v letu 1988

	Družbeni gozdovi			Zasebni gozdovi			Vsi gozdovi		
	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj
1. Tolmin	62.091	59.544	121.635	29.865	47.585	77.450	91.956	107.129	199.085
2. Bled	74.509	10.200	84.709	57.070	1.220	58.290	131.579	11.420	142.999
3. Kranj	56.910	20.764	77.674	91.910	20.504	112.414	148.820	41.268	190.088
4. Ljubljana	61.603	36.983	98.586	145.495	74.153	219.648	207.098	111.136	318.234
5. Postojna	128.579	26.887	155.466	56.682	8.767	65.449	185.261	35.654	220.915
6. Kočevje	106.282	94.057	200.339	42.842	12.680	55.522	149.124	106.737	255.861
7. Novo mesto	58.648	85.097	143.745	15.410	45.987	61.397	74.058	131.084	205.142
8. Brežice	11.359	30.413	41.772	3.686	38.407	42.093	15.045	68.820	83.865
9. Celje	23.965	20.850	44.815	40.838	76.298	117.136	64.803	97.148	161.951
10. Nazarje	39.845	14.893	54.738	69.053	4.239	73.292	108.898	19.132	128.030
11. Slovenj Gradec	97.037	8.875	105.912	115.014	2.854	117.868	212.051	11.729	223.780
12. Maribor	96.024	54.594	150.618	66.346	29.326	95.672	162.370	83.920	246.290
13. Murska Sobota	5.625	26.273	31.898	2.920	1.872	4.792	8.545	28.145	36.690
Radgona	1.809	5.659	7.468	359	2.456	2.815	2.168	8.115	10.283
14. Kras	5.390	6.790	12.180	5.740	18.500	24.240	11.130	25.290	36.420
Skupaj 1-14	829.676	501.879	1.331.555	743.230	384.848	1.128.078	1.572.906	886.727	2.459.633
Gozdovi pri drugih OZD	43.000	37.000	80.000	—	—	—	43.000	37.000	80.000
Vse skupaj	872.676	538.879	1.411.555	743.230	384.848	1.128.078	1.615.906	923.727	2.539.633

Tabela 2.2.1. Blagovna proizvodnja gozdnih lesnih sortimentov v letu 1988
Družbeni gozdovi

	m ³	iglavci % do let. pl.	m ³	listavci % do let. pl.	m ³	skupaj % do let. pl.
1. Tolmin	62.091	124	59.544	168	121.635	143
2. Bled	74.509	97	10.200	112	84.709	99
3. Kranj	56.910	102	20.764	106	77.674	103
4. Ljubljana	61.603	114	36.983	120	98.586	116
5. Postojna	128.579	113	26.887	120	155.466	114
6. Kočevje	106.282	112	94.057	106	200.339	109
7. Novo mesto	58.648	110	85.097	100	143.745	104
8. Brežice	11.359	134	30.413	87	41.772	96
9. Celje	23.965	97	20.850	97	44.815	87
10. Nazarje	39.845	104	14.893	108	54.738	105
11. Slovenj Gradec	97.037	108	8.875	75	105.912	104
12. Maribor	96.024	102	54.594	110	150.618	105
13. Murska Sobota	5.625	97	26.273	112	31.898	109
Radgona	1.809	113	5.659	118	7.468	117
14. Kras	5.390	108	6.790	162	12.180	135
Skupaj 1-14	829.676	108	501.879	110	1.331.555	109
Gozdovi pri drugih OZD	43.000	105	37.000	100	80.000	103
Vse skupaj	872.676	108	538.879	110	1.411.555	109

Tabela 2.2.2. Blagovna proizvodnja gozdnih lesnih sortimentov v letu 1988
Zasebni gozdovi

	m ³	iglavci % do let. pl.	m ³	listavci % do let. pl.	m ³	skupaj % do let. pl.
1. Tolmin	29.865	128	47.585	87	77.450	99
2. Bled	57.070	107	1.220	24	58.290	100
3. Kranj	91.910	131	20.504	157	112.414	135
4. Ljubljana	145.495	106	74.153	89	219.648	100
5. Postojna	56.682	96	8.767	70	65.449	92
6. Kočevje	42.842	107	12.680	79	55.522	99
7. Novo mesto	15.410	138	45.987	84	61.397	93
8. Brežice	3.686	105	38.407	84	42.093	86
9. Celje	40.838	93	76.298	115	117.136	106
10. Nazarje	69.053	88	4.239	137	73.292	90
11. Slovenj Gradec	115.014	106	2.854	51	117.868	103
12. Maribor	66.346	90	29.326	87	95.672	89
13. Murska Sobota	2.920	73	1.872	117	4.792	86
Radgona	359	120	2.456	82	2.815	85
14. Kras	5.740	84	18.500	91	24.240	89
Skupaj 1-14	743.230	104	384.848	92	1.128.078	100
Gozdovi pri drugih OZD	—	—	—	—	—	—
Vse skupaj	743.230	104	384.848	92	1.128.078	100

Tabela 3. Bilanca lesa v letu 1988

	Poraba lesa v letu 1988	Pokritje porabe lesa v letu 1988									
		SR Slovenija									
		gozdni sortimenti		lesni ostanki		skupaj		druge republike		uvoz	
	000 m ³	000 m ³	%	000 m ³	%	000 m ³	%	000 m ³	%	000 m ³	%
I. Les za mehansko predelavo	1.590	1.417	89	–	–	1.417	89	165	10	8	1
– iglavci	1.020	1.004	98	–	–	1.004	98	16	2	–	–
– listavci	570	413	73	–	–	413	73	149	26	8	1
II. Les za celulozo in plošče ter tehn. les za druge namene	1.868	925	50	299	16	1.224	66	431	23	213	11
– iglavci	1.172	612	52	277	24	889	76	86	7	197	17
– listavci	696	313	45	22	3	335	48	345	50	16	2
1. Les za celulozo	883	396	45	92	10	488	55	182	21	213	24
– iglavci	649	320	50	92	14	412	64	40	6	197	30
– listavci	234	76	32	–	–	76	32	142	61	16	7
2. Les za plošče	695	239	34	207	30	446	64	249	36	–	–
– iglavci	264	33	13	185	70	218	83	46	17	–	–
– listavci	431	206	48	22	5	228	53	203	47	–	–
3. Tehnični les za druge namene	290	290	100	–	–	290	100	–	–	–	–
– iglavci	259	259	100	–	–	259	100	–	–	–	–
– listavci	31	31	100	–	–	31	100	–	–	–	–
III. Drva – listavci	198	198	100	–	–	198	100	–	–	–	–
Vse skupaj (I + II + III)	3.656	2.540	70	299	8	2.839	78	596	16	221	6
– iglavci	2.192	1.616	74	277	12	1.893	86	102	5	197	9
– listavci	1.464	924	63	22	1	946	64	494	34	24	2

Tabela 2.2.3. Blagovna proizvodnja gozdnih lesnih sortimentov v letu 1988
Vsi gozdovi

	iglavci		listavci		skupaj	
	m ³	% do let. pl.	m ³	% do let. pl.	m ³	% do let. pl.
1. Tolmin	91.956	126	107.129	118	199.085	122
2. Bled	131.579	101	11.420	81	142.999	99
3. Kranj	148.820	118	41.268	127	190.088	120
4. Ljubljana	207.098	108	111.136	98	318.234	104
5. Postojna	185.261	107	35.654	102	220.915	107
6. Kočevje	149.124	111	106.737	102	255.861	107
7. Novo mesto	74.058	115	131.084	94	205.142	100
8. Brežice	15.045	125	68.820	86	83.865	91
9. Celje	64.803	94	97.148	111	161.951	103
10. Nazarje	108.898	93	19.132	113	128.030	96
11. Slovenj Gradec	212.051	107	11.729	67	223.780	103
12. Maribor	162.370	97	83.920	101	246.290	98
13. Murska Sobota	8.545	87	28.145	113	36.690	105
Radgona	2.168	114	8.115	104	10.283	106
14. Kras	11.130	94	25.290	104	36.420	101
Skupaj 1-14	1.572.906	106	886.727	102	2.459.633	105
Gozdovi pri drugih OZD	43.000	105	37.000	100	80.000	103
Vse skupaj	1.615.906	106	923.727	101	2.539.633	104

Tabela 4. Obnova gozdov v letu 1988

	družbeni gozdovi		zasebni gozdovi		vsi gozdovi	
	ha	% do let. pl.	ha	% do let. pl.	ha	% do let. pl.
1. Tolmin	212	122	141	75	353	98
2. Bled	90	120	169	125	259	123
3. Kranj	99	124	390	166	489	155
4. Ljubljana	171	108	404	102	575	104
5. Postojna	447	103	437	108	884	105
6. Kočevje	291	118	85	99	376	113
7. Novo mesto	155	75	64	29	219	52
8. Brežice	47	168	17	340	64	194
9. Celje	30	58	144	109	174	95
10. Nazarje	108	101	97	68	205	82
11. Slovenj Gradec	166	123	165	110	331	116
12. Maribor	169	139	194	160	363	149
13. Murska Sobota	103	139	12	100	115	134
Radgona	31	141	21	100	52	121
14. Kras	95	90	55	95	150	92
Skupaj 1-14	2.214	109	2.395	104	4.609	107
Gozdovi pri drugih OZD	110	49	—	—	110	49
Vse skupaj	2.324	103	2.395	104	4.719	104

Tabela 5. Nega gozdov v letu 1988

	družbeni gozdovi		zasebni gozdovi		vsi gozdovi	
	ha	% do let. pl.	ha	% do let. pl.	ha	% do let. pl.
1. Tolmin	937	112	518	97	1.455	106
2. Bled	727	87	567	90	1.294	88
3. Kranj	589	90	1.016	96	1.605	94
4. Ljubljana	1.101	103	2.179	103	3.280	103
5. Postojna	1.297	119	1.281	107	2.578	112
6. Kočevje	1.194	99	403	96	1.597	98
7. Novo mesto	1.785	90	895	71	2.680	82
8. Brežice	466	74	558	121	1.024	94
9. Celje	722	93	1.134	87	1.856	89
10. Nazarje	515	91	435	85	950	88
11. Slovenj Gradec	1.192	113	1.210	121	2.402	117
12. Maribor	1.398	118	1.054	112	2.452	115
13. Murska Sobota	311	86	40	55	351	81
Radgona	97	80	51	98	148	85
14. Kras	6	22	96	105	102	86
Skupaj 1-14	12.337	99	11.437	98	23.774	99
Gozdovi pri drugih OZD	430	66	-	-	430	66
Vse skupaj	12.767	98	11.437	98	24.204	98

Tabela 6.1.1. Melioracije gozdov in pogozdovanje ter vzdrževanje nasadov v letu 1988
Družbeni gozdovi

	direktna premena		indirektna premena		melioracije skupaj	
	ha	% do let. pl.	ha	% do let. pl.	ha	% do let. pl.
1. Tolmin	11	100	335	100	346	100
2. Bled	1	100	-	-	1	100
3. Kranj	16	320	6	14	22	45
4. Ljubljana	6	120	-	-	6	120
5. Postojna	25	83	16	40	41	59
6. Kočevje	80	111	150	99	230	103
7. Novo mesto	27	135	7	27	34	74
8. Brežice	21	95	-	-	21	95
9. Celje	17	71	51	100	68	91
10. Nazarje	1	100	-	-	1	100
11. Slovenj Gradec	-	-	-	-	-	-
12. Maribor	41	100	-	-	41	51
13. Murska Sobota	6	100	59	100	65	100
Radgona	3	100	-	-	3	100
14. Kras	5	100	360	96	365	97
Skupaj 1-14	260	106	984	88	1.244	91
Gozdovi pri drugih OZD	5	17	-	-	5	8
Vse skupaj	265	96	984	86	1.249	88

Tabela 6.1.2. Melioracije gozdov in pogozdovanje ter vzdrževanje nasadov v letu 1988
Zasebni gozdovi

	direktna premena		indirektna premena		melioracije skupaj	
	ha	% do let. pl.	ha	% do let. pl.	ha	% do let. pl.
1. Tolmin	28	100	263	100	291	100
2. Bled	4	80	—	—	4	80
3. Kranj	25	125	89	44	114	52
4. Ljubljana	31	97	—	—	31	97
5. Postojna	24	69	28	23	52	34
6. Kočevje	20	87	62	109	82	102
7. Novo mesto	52	76	79	57	131	64
8. Brežice	62	97	22	92	84	95
9. Celje	42	82	153	126	195	113
10. Nazarje	21	525	2	100	23	383
11. Slovenj Gradec	4	100	—	—	4	100
12. Maribor	47	71	—	—	47	37
13. Murska Sobota	20	105	—	—	20	105
Radgona	3	100	—	—	3	100
14. Kras	58	105	312	87	370	90
Skupaj 1–14	441	92	1.010	75	1.451	80
Gozdovi pri drugih OZD	—	—	—	—	—	—
Vse skupaj	441	92	1.010	75	1.451	80

Tabela 6.1.3. Melioracije gozdov in pogozdovanje ter vzdrževanje nasadov v letu 1988
Vsi gozdovi

	direktna premena		indirektna premena		melioracije skupaj	
	ha	% do let. pl.	ha	% do let. pl.	ha	% do let. pl.
1. Tolmin	39	100	598	100	637	100
2. Bled	5	83	—	—	5	83
3. Kranj	41	164	95	39	136	50
4. Ljubljana	37	100	—	—	37	100
5. Postojna	49	75	44	28	93	41
6. Kočevje	100	105	212	102	312	103
7. Novo mesto	79	90	86	52	165	65
8. Brežice	83	97	22	92	105	95
9. Celje	59	79	204	119	263	106
10. Nazarje	22	440	2	100	24	343
11. Slovenj Gradec	4	100	—	—	4	100
12. Maribor	88	82	—	—	88	42
13. Murska Sobota	26	104	59	100	65	101
Radgona	6	100	—	—	6	100
14. Kras	63	105	672	92	735	93
Skupaj 1–14	701	97	1.994	81	2.695	85
Gozdovi pri drugih OZD	5	17	—	—	5	8
Vse skupaj	706	94	1.994	80	2.700	83

Tabela 6.2. Melioracije gozdov in pogozdovanje ter vzdrževanje nasadov v letu 1988

	Družbeni gozdovi				Zasebni gozdovi				Vsi gozdovi			
	pogozdo- vanje		vzdržev. nasadov		pogozdo- vanje		vzdržev. nasadov		pogozdo- vanje		vzdržev. nasadov	
	ha	% do let. pl.	ha	% do let. pl.	ha	% do let. pl.	ha	% do let. pl.	ha	% do let. pl.	ha	% do let. pl.
1. Tolmin	-	-	46	100	-	-	152	100	-	-	198	100
2. Bled	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Kranj	-	-	157	107	-	-	317	84	-	-	474	90
4. Ljubljana	-	-	39	85	-	-	212	85	-	-	251	85
5. Postojna	-	-	260	93	-	-	238	183	-	-	498	121
6. Kočevje	-	-	519	101	-	-	128	119	-	-	647	104
7. Novo mesto	-	-	366	184	-	-	577	238	-	-	943	214
8. Brežice	-	-	156	107	-	-	596	106	-	-	752	107
9. Celje	-	-	183	77	-	-	185	70	-	-	368	73
10. Nazarje	-	-	9	82	-	-	37	86	-	-	46	85
11. Slovenj Gradec	-	-	-	-	-	-	20	87	-	-	20	87
12. Maribor	16	160	268	111	-	-	369	238	16	267	637	161
13. Murska Sobota	-	-	33	59	-	-	79	53	-	-	112	55
Radgona	-	-	35	175	5	500	22	129	5	500	57	154
14. Kras	-	-	78	101	-	-	337	104	-	-	415	103
Skupaj 1-14	16	160	2.149	106	5	71	3.269	117	21	124	5.418	112
Gozdovi pri drugih OZD	1	-	40	27	-	-	-	-	1	-	40	27
Vse skupaj	17	170	2.189	101	5	71	3.269	117	22	129	5.458	110

Tabela 7.1. Novogradnja in rekonstrukcija gozdnih cest v letu 1988
Družbeni gozdovi

	novogradnja		rekonstrukcija		skupaj	
	km	% do let. pl.	km	% do let. pl.		km
1. Tolmin	8,7	81	-	-	8,7	81
2. Bled	12,6	157	-	-	12,6	157
3. Kranj	7,8	130	-	-	7,8	111
4. Ljubljana	5,0	76	-	-	5,0	71
5. Postojna	4,0	80	-	-	4,0	80
6. Kočevje	13,8	153	-	-	13,8	153
7. Novo mesto	4,4	55	0,8	40	5,2	52
8. Brežice	2,7	27	3,1	60	5,8	38
9. Celje	4,5	90	0,8	40	5,3	76
10. Nazarje	4,6	82	-	-	4,6	82
11. Slovenj Gradec	11,9	159	4,2	56	16,1	107
12. Maribor	6,0	171	7,6	129	13,6	145
13. Murska Sobota	-	-	1,9	95	1,9	95
Radgona	-	-	-	-	-	-
14. Kras	0,8	-	-	-	0,8	-
Skupaj 1-14	86,8	102	18,4	67	105,2	94
Gozdovi pri drugih OZD	3,7	-	3,5	87	7,2	180
Vse skupaj	90,5	106	21,9	70	112,4	96

Tabela 7.2. Novogradnja in rekonstrukcija gozdnih cest v letu 1988
Zasebni gozdovi

	novogradnja		rekonstrukcija		skupaj	
	km	% do let. pl.	km	% do let. pl.	km	% do let. pl.
1. Tolmin	4,7	44	—	—	4,7	44
2. Bled	6,4	80	—	—	6,4	80
3. Kranj	3,4	42	—	—	3,4	38
4. Ljubljana	10,9	51	—	—	10,9	47
5. Postojna	4,0	80	—	—	4,0	80
6. Kočevje	5,6	81	—	—	5,6	81
7. Novo mesto	6,7	112	1,0	25	7,7	77
8. Brežice	6,5	325	—	—	6,5	325
9. Celje	3,9	65	2,7	67	6,6	66
10. Nazarje	3,8	84	1,0	100	4,8	87
11. Slovenj Gradec	6,5	125	11,0	157	17,5	143
12. Maribor	3,5	146	3,7	112	7,2	126
13. Murska Sobota	—	—	—	—	—	—
Radgona	—	—	0,5	42	0,5	42
14. Kras	7,4	493	3,8	—	11,2	747
Skupaj 1–14	73,3	84	23,7	99	97,0	87
Gozdovi pri drugih OZD	—	—	—	—	—	—
Vse skupaj	73,3	84	23,7	99	97,0	87

Tabela 7.3. Novogradnja in rekonstrukcija gozdnih cest v letu 1988
Vel gozdovi

	novogradnja		rekonstrukcija		skupaj	
	km	% do let. pl.	km	% do let. pl.	km	% do let. pl.
1. Tolmin	13,4	62	—	—	13,4	62
2. Bled	19,0	119	—	—	19,0	119
3. Kranj	11,2	80	—	—	11,2	70
4. Ljubljana	15,9	57	—	—	15,9	52
5. Postojna	8,0	80	—	—	8,0	80
6. Kočevje	19,4	122	—	—	19,4	122
7. Novo mesto	11,1	79	1,8	30	12,9	64
8. Brežice	9,2	77	3,1	60	12,3	72
9. Celje	8,4	76	3,5	58	11,9	70
10. Nazarje	8,4	83	1,0	100	9,4	85
11. Slovenj Gradec	18,4	145	15,2	105	33,6	124
12. Maribor	9,5	161	11,3	123	20,8	138
13. Murska Sobota	—	—	1,9	76	1,9	76
Radgona	—	—	0,5	19	0,5	19
14. Kras	8,2	547	3,8	—	12,0	800
Skupaj 1–14	160,1	93	42,1	82	202,2	90
Gozdovi pri drugih OZD	3,7	—	3,5	87	7,2	180
Vse skupaj	163,8	95	45,6	82	209,4	92

Tabela 8.1. Porabljena sredstva za vlaganja v gozdove v letu 1988
Družbeni gozdovi

v 000 din

	Obnova, nega in varstvo gozdov	Odkazovanje, urejanje in ostala poraba sredstev za GBR	Melioracije gozdov in pogozdovanje	Gojenja, varstvo in urejanje gozdov skupaj (1 + 2 + 3)	Gradnja gozdnih cest	Vsa vlaganja v gozdove skupaj (4 + 5)
	1	2	3	4	5	6
1. Tolmin	1,229.492	442.478	342.818	2,014.788	837.238	2,852.026
2. Bled	847.299	538.192	1.914	1,387.405	981.129	2,368.534
3. Kranj	707.227	337.971	163.862	1,209.060	720.011	1,929.071
4. Ljubljana	1,568.459	657.326	53.239	2,279.024	227.435	2,506.459
5. Postojna	1,280.409	314.351	198.978	1,793.738	955.000	2,748.738
6. Kočevje	1,224.610	1,110.201	666.052	3,000.863	726.311	3,727.174
7. Novo mesto	1,568.440	614.615	373.856	2,556.911	432.104	2,989.015
8. Brežice	415.806	350.923	257.973	1,024.702	155.105	1,179.807
9. Celje	533.837	154.839	163.981	852.657	312.177	1,164.834
10. Nazarje	603.908	460.719	15.496	1,080.123	390.587	1,470.710
11. Slovenj Gradec	1,538.243	739.905	–	2,278.148	456.406	2,734.554
12. Maribor	1,225.274	1,709.205	357.941	3,292.420	452.717	3,745.137
13. Murska Sobota Radgona	466.123 101.880	56.833 49.871	120.964 29.558	643.920 181.309	14.781 –	658.701 181.309
14. Kras	292.608	63.432	246.722	602.763	12.552	615.315
Skupaj 1–14	13,603.616	7,600.861	2,993.354	24,197.831	6,673.553	30,871.384
Gozdovi pri drugih OZD	563.000	350.000	40.000	953.000	224.000	1,177.000
Vse skupaj	14,166.616	7,950.861	3,033.354	25,150.831	6,897.553	32,048.384

Tabela 8.2. Porabljena sredstva za vlaganja v gozdove v letu 1988
Zasebni gozdovi

v 000 din

	Obnova, nega in varstvo gozdov	Odkazovanje, urejanje in ostala poraba sredstev za GBR	Melioracije gozdov in pogozdovanje	Gojenje, varstvo in urejanje gozdov skupaj (1 + 2 + 3)	Gradnja gozdnih cest	Vsa vlaganja v gozdove skupaj (4 + 5)
	1	2	3	4	5	6
1. Tolmin	758.019	297.496	383.562	1.439.077	800.978	2.240.055
2. Bled	601.537	619.123	12.442	1.233.102	466.091	1.699.193
3. Kranj	1.255.256	820.517	349.606	2.425.379	540.153	2.965.532
4. Ljubljana	2.815.735	1.076.000	258.000	4.182.274	682.244	4.864.518
5. Postojna	1.226.392	165.692	157.697	1.549.781	955.000	2.504.781
6. Kočevje	356.086	313.608	123.728	793.422	489.326	1.282.748
7. Novo mesto	809.661	745.917	632.158	2.187.736	589.920	2.777.656
8. Brežice	309.594	402.430	641.967	1.353.991	61.051	1.415.042
9. Celje	943.135	629.465	328.776	1.901.376	352.848	2.254.224
10. Nazarje	505.942	870.951	101.774	1.478.667	378.892	1.857.559
11. Slovenj Gradec	1.501.098	1.142.872	22.781	2.666.751	493.406	3.160.157
12. Maribor	789.804	1.589.956	392.617	2.772.377	1.374.794	4.147.171
13. Murska Sobota	46.643	33.225	174.052	253.920	-	253.920
Radgona	19.977	32.899	55.680	108.556	7.590	116.146
14. Kras	240.594	561.142	626.309	1.428.045	103.211	1.531.256
Skupaj 1-14	12.179.473	9.301.300	4.293.681	25.774.454	7.295.504	33.069.958
Gozdovi pri drugih OZD	-	-	-	-	-	-
Vse skupaj	12.179.473	9.301.300	4.293.681	25.774.454	7.295.504	33.069.958

Tabela 8.3. Porabljena sredstva za vlaganja v gozdove v letu 1988

Vsi gozdovi

v 000 din

	Obnova, nega in varstvo gozdov	Odkazovanje, urejanje in ostala poraba sredstev za GBR	Melioracije gozdov in pogozdovanje	Gojenje, varstvo in urejanje gozdov skupaj (1+2+3)	Gradnja gozdnih cest	Vsa vlaganja v gozdove skupaj (4+5)
	1	2	3	4	5	6
1. Tolmin	1,987.511	739.974	726.380	3,453.865	1,638.216	5,092.081
2. Bled	1,448.836	1,157.315	14.356	2,620.507	1,447.220	4,067.727
3. Kranj	1,962.483	1,158.488	513.468	3,634.439	1,260.164	4,894.603
4. Ljubljana	4,384.194	1,733.333	343.771	6,461.298	909.679	7,370.977
5. Postojna	2,506.801	480.043	356.675	3,343.519	1,910.000	5,253.519
6. Kočevje	1,580.696	1,423.809	789.780	3,794.285	1,215.637	5,009.922
7. Novo mesto	2,378.101	1,360.532	1,006.014	4,744.647	1,022.024	5,766.671
8. Brežice	725.400	753.353	899.940	2,378.693	216.156	2,594.849
9. Celje	1,476.972	784.304	492.757	2,754.033	665.025	3,419.058
10. Nazarja	1,109.850	1,331.670	117.270	2,558.790	769.479	3,328.269
11. Slovenj Gradec	3,039.341	1,882.777	22.781	4,944.899	949.812	5,894.711
12. Maribor	2,015.078	3,299.161	750.558	6,064.797	1,827.511	7,892.308
13. Murska Sobota	512.766	90.058	295.016	897.840	14.781	912.621
Radgona	121.857	82.770	85.238	289.865	7.590	297.455
14. Kras	533.203	624.574	873.031	2,030.808	115.763	2,146.571
Skupaj 1-14	25,783.089	16,902.161	7,287.035	49,972.285	13,969.057	63,941.342
Gozdovi pri drugih OZD	563.000	350.000	40.000	953.000	224.000	1,177.000
Vse skupaj	26,346.089	17,252.161	7,327.035	50,925.285	14,193.057	65,118.342

Tabela 9.1. Vrednostni obseg in struktura porabljenih sredstev za vlaganja v gozdove po vrstah vlaganj in virih financiranja v letu 1988
Družbeni gozdovi

Vrsta vlaganj	Vrednostni obseg		Virji financiranja																		
			lastna sredstva g. g. organizacij			Sredstva porabnikov lesa območna SIS za gozdarstvo			Sredstva SOZD Slovenija papir			Sredstva SIS za gozdar. Slovenija			Krediti bank			Ostala sredstva			
	mio din	%	%	mio din	%	%	mio din	%	%	mio din	%	%	mio din	%	%	mio din	%	%	mio din	%	%
1			2			3			4			5			6			7			
I. Gojenje, varstvo in urejanje gozdov	25.151	78	100	21.963	80	87	163	19	1	627	82	2	2.247	96	9	--	--	--	151	27	1
1. Obnova, nega in varstvo gozdov	14.167	44	100	13.702	50	97	26	3	--	206	27	1	222	10	2	--	--	--	11	2	--
- Obnova gozdov	3.435	11	100	3.194	12	93	--	--	--	195	26	6	46	2	1	--	--	--	--	--	--
- Nega gozdov	7.837	24	100	7.803	28	100	26	3	--	8	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
- Varstvo gozdov	2.895	9	100	2.705	10	94	--	--	--	3	--	--	176	8	6	--	--	--	11	2	--
2. Melioracije gozdov in pogozdovanje	3.033	9	100	512	2	17	121	14	4	421	55	14	1.970	84	65	--	--	--	9	2	--
- Melioracije gozdov	1.780	5	100	233	1	13	9	1	1	343	45	19	1.195	51	67	--	--	--	--	--	--
- direktna premena	1.124	3	100	143	1	13	9	1	1	336	44	30	636	27	56	--	--	--	--	--	--
- indirektna premena	656	2	100	90	14	--	--	--	--	7	1	1	559	24	85	--	--	--	--	--	--
- Pogozdovanje	68	2	100	36	53	--	--	--	--	32	4	47	--	--	--	--	--	--	--	--	--
- Vzdrževanje nasadov	1.185	4	100	243	1	21	112	13	9	46	6	4	775	33	65	--	--	--	9	2	1
3. Odkazovanje drevja za posek	3.784	12	100	3.729	14	99	--	--	--	--	--	--	55	2	1	--	--	--	--	--	--
4. Urejanje gozdov	2.324	7	100	2.324	8	100	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
5. Ostala poraba sred. za GBR	1.843	6	100	1.696	6	92	16	2	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	131	23	7
II. Gradnja gozdnih cest	6.897	22	100	5.532	20	80	678	81	10	140	18	2	92	4	1	49	100	1	406	73	6
Skupaj I. + II.	32.048	100	100	27.495	100	85	841	100	3	767	100	2	2.339	100	7	49	100	1	557	100	2

Tabela 9.2. Vrednostni obseg in struktura porabljenih sredstev za vlaganja v gozdove po vrstah vlaganj in virih financiranja v letu 1988
Zasebni gozdovi

Vrsta vlaganj	Virji financiranja																								
	Vrednostni obseg						Sredstva porabnikov lesa SOZD Slovenija papir															Kreditni bank		Ostala sredstva	
	lastna sredstva g. g. organizacij			območna SIS za gozdarstvo			Sredstva porabnikov lesa SOZD Slovenija papir			Sredstva SIS za gozdar. Slovenije			Kreditni bank		Ostala sredstva										
	mio din	%	%	mio din	%	%	mio din	%	%	mio din	%	%	mio din	%	%	mio din	%	%	mio din	%	%				
	1			2			3			4			5		6		7								
I. Gojenje, varstvo in urejanje gozdov	25.774	78	100	20.999	84	82	801	36	3	353	86	1	3.614	95	14	-	-	-	7	1	-				
1. Obnova, nega in varstvo gozdov	12.179	37	100	11.853	47	97	189	8	2	62	15		70	2	1	-	-	-	5	-	-				
- Obnova gozdov	3.223	10	100	3.138	12	97	-	-	-	53	13	2	32	1	1	-	-	-	-	-	-				
- Nega gozdov	7.650	23	100	7.455	30	97	189	8	3	6	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-				
- Varstvo gozdov	1.306	4	100	1.260	5	97	-	-	-	3	1		38	1	3	-	-	-	5	-	-				
2. Melioracije gozdov in pogozdovanje	4.294	13	100	383	2	9	612	28	14	291	71	7	3.006	79	70	-	-	-	2	-	-				
- Melioracije gozdov	2.305	7	100	162	1	7	239	11	10	270	66	12	1.634	43	71	-	-	-	-	-	-				
- direktna premena	1.640	5	100	94		6	239	11	15	270	66	16	1.037	27	63	-	-	-	-	-	-				
- indirektna premena	665	2	100	68		10	-	-	-	-	-	-	597	16	90	-	-	-	-	-	-				
- Pogozdovanje	21		100	-		-	-	-	-	21	5	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
- Vzdrževanje nasadov	1.968	6	100	221	1	11	373	17	19	-	-	-	1.372	36	70	-	-	-	2	-	-				
3. Odkazovanje drevja za posek	5.061	15	100	4.833	19	95	-	-	-	-	-	-	228	6	5	-	-	-	-	-	-				
4. Urejanje gozdov	3.157	10	100	2.847	12	90	-	-	-	-	-	-	310	8	10	-	-	-	-	-	-				
5. Ostala poraba sred. za GBR	1.083	3	100	1.083	4	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
II. Gradnja gozdnih cest	7.296	22	100	4.087	16	56	1.399	64	19	60	14	1	178	5	2	221	100	3	1.351	99	19				
Skupaj I. + II.	33.070	100	100	25.086	100	76	2.200	100	7	413	100	1	3.792	100	11	221	100	1	1.358	100	4				

Tabela 9.3. Vrednostni obseg in struktura porabljenih sredstev za vlaganja v gozdove po vrstah vlaganj in virih financiranja v letu 1988
Vsi gozdovi

Vrsta vlaganj	Vrednostni obseg		Viri financiranja																		
			lasna sredstva g. g. organizacij			Sredstva porabnikov lesa območna SIS za gozdarstvo			SOZO Slovenija papir			Sredstva SIS za gozdar. Slovenije			Krediti bank			Ostala sredstva			
	mio din	%	%	mio din	%	%	mio din	%	%	mio din	%	%	mio din	%	%	mio din	%	%	mio din	%	%
1			2			3			4			5			6			7			
I. Gojenje, varstvo in urejanje gozdov	50.925	78	100	42.962	82	84	964	32	2	980	83	2	5.861	96	12	-	-	-	158	8	-
1. Obnova, nega in varstvo gozdov	26.346	40	100	25.555	49	97	215	7	1	268	23	1	292	5	1	-	-	-	16	1	-
- Obnova gozdov	6.658	10	100	6.332	12	95	-	-	-	248	21	4	78	1	1	-	-	-	-	-	-
- Nega gozdov	15.487	24	100	15.258	29	99	215	7	1	14	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- Varstvo gozdov	4.201	6	100	3.965	8	95	-	-	-	6	1	-	214	4	5	-	-	-	16	1	-
2. Melioracije gozdov in pogozdovanje	7.327	11	100	895	2	12	733	24	10	712	60	10	4.976	81	68	-	-	-	11	-	-
- Melioracije gozdov	4.085	6	100	395	1	10	248	8	6	613	52	15	2.829	46	69	-	-	-	-	-	-
- direktna premena	2.764	4	100	237	9	248	8	9	606	51	22	1.673	27	60	-	-	-	-	-	-	
- indirektna premena	1.321	2	100	158	12	-	-	-	-	7	1	1	1.156	19	87	-	-	-	-	-	
- Pogozdovanje	89	100	100	36	40	-	-	-	-	53	4	60	-	-	-	-	-	-	-	-	
- Vzdrževanje nasadov	3.153	5	100	464	1	15	485	16	15	46	4	2	2.147	35	68	-	-	-	11	-	
3. Odkazovanje drevja za posek	8.845	14	100	8.562	16	97	-	-	-	-	-	-	283	5	3	-	-	-	-	-	
4. Urejanje gozdov	5.481	8	100	5.171	10	94	-	-	-	-	-	-	310	5	6	-	-	-	-	-	
5. Ostala poraba sred. za GBR	2.926	5	100	2.779	5	95	16	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	131	7	4
II. Gradnja gozdnih cest	14.193	22	100	9.619	18	68	2.077	68	15	200	17	1	270	4	2	270	100	2	1.757	92	12
Skupaj I. + II.	65.118	100	100	52.581	100	81	3.041	100	5	1.180	100	2	6.131	100	9	270	100	2	1.915	100	3

Tabela 10. Porabljena sredstva za vzdrževanje gozdnih cest v letu 1988

	v 000 din								
	redno	Družbeni gozdovi		redno	Zasebni gozdovi		redno	invest.	Vsi gozdovi skupaj
		invest.	skupaj		invest.	skupaj			
1. Tolmin	215.003	22.779	237.782	76.785	5.083	81.868	291.788	27.862	319.650
2. Bled	273.460	14.258	287.718	41.001	23.459	64.460	314.461	37.717	352.178
3. Kranj	125.570	—	125.570	145.000	—	145.000	270.570	—	270.570
4. Ljubljana	89.423	40.778	130.201	455.044	186.634	641.678	544.467	227.412	771.879
5. Postojna	1,238.153	—	1,238.153	542.857	—	542.857	1,781.010	—	1,781.010
6. Kočevje	968.512	—	968.512	76.399	—	76.399	1,044.911	—	1,044.911
7. Novo mesto	720.000	—	720.000	227.000	—	227.000	947.000	—	947.000
8. Brežice	96.400	—	96.400	24.780	—	24.780	121.180	—	121.180
9. Celje	250.558	29.892	280.450	316.379	16.072	332.451	566.937	45.964	612.901
10. Nazarje	177.343	129.581	306.924	480.784	82.694	563.478	658.127	212.275	870.402
11. Slovenj Gradec	494.207	136.677	630.884	507.027	491.340	998.367	1,001.234	628.017	1,629.251
12. Maribor	1,866.152	—	1,866.152	641.013	—	641.013	2,507.165	—	2,507.165
13. Murska Sobota	81.418	—	81.418	6.000	—	6.000	87.418	—	87.418
Radgona	14.227	—	14.227	7.589	—	7.589	21.816	—	21.816
14. Kras	3.963	—	3.963	26.569	—	26.569	30.532	—	30.532
Skupaj 1—14	6,614.389	373.965	6,988.354	3,574.227	805.282	4,379.509	10,188.616	1,179.247	11,367.863
Gozdovi pri drugih OZD	60.000	—	60.000	—	—	—	60.000	—	60.000
Vse skupaj	6,674.389	373.965	7,048.354	3,574.227	805.282	4,379.509	10,248.616	1,179.247	11,427.863

Tabela 11. Gradnja gozdnih vlak v letu 1988

	zgrajeno km	Družbeni gozdovi vložena sredstva 000 din	zgrajeno km	Zasebni gozdovi vložena sredstva 000 din	zgrajeno km	Vsi gozdovi vložena sredstva 000 din
1. Tolmin	32,7	319.335	52,8	247.562	85,5	566.897
2. Bled	19,5	193.088	15,0	164.249	34,5	357.337
3. Kranj	20,4	528.692	70,1	591.505	90,5	1.120.197
4. Ljubljana	48,2	195.345	103,8	363.690	152,0	559.035
5. Postojna	177,5	998.720	112,5	813.926	290,0	1.812.646
6. Kočevje	133,7	1.445.990	10,4	246.889	144,1	1.692.879
7. Novo mesto	60,0	332.238	31,0	62.162	91,0	394.400
8. Brežice	24,9	74.589	25,2	79.827	50,1	154.416
9. Celje	14,3	128.225	53,2	216.288	67,5	344.513
10. Nazarje	17,9	143.043	32,7	183.360	50,6	326.403
11. Slovenj Gradec	8,6	79.395	49,0	316.239	57,6	395.634
12. Maribor	34,9	518.471	30,1	77.144	65,0	595.615
13. Murska Sobota Radgona	—	—	—	—	—	—
14. Kras	2,3	5.250	11,9	37.227	14,2	42.477
Skupaj 1-14	594,9	4.962.381	597,7	3.400.068	1.192,6	8.362.449
Gozdovi pri drugih OZD	10,0	70.000	—	—	10,0	70.000
Vse skupaj	604,9	5.032.381	597,7	3.400.068	1.202,6	8.432.449

SKLEP

o dodelitvi sredstev udeležencem razpisa za sofinanciranje melioracij gozdov in pogozdovanj ter odpiranje gozdov z gozdnimi cestami v letu 1989*

I.

V skladu s finančnim načrtom skupnosti za gozdarstvo Slovenije za leto 1989 bo v tem letu porabljeno za melioracije gozdov in pogozdovanja 23.000.000.000 din in za odpiranje gozdov z gozdnimi cestami 500.800.000 din.

II.

Sredstva za melioracije gozdov in pogozdovanja v znesku 23.000.000.000 din se s tem sklepom dodeli udeležencem razpisa v skladu s kriteriji, navedenimi v točki A 1.2 osnov in meril za dodeljevanje sredstev skupnosti za gozdarstvo Slovenije za vlaganja v gozdove in upoštevanju, da znaša strošek za delovni dan, upoštevajoč pri tem 8 urni delovni dan, za dela pri melioracijah gozdov in pogozdovanju 450.000 din.

III.

Sredstva za odpiranje z gozdnimi cestami v znesku 500.800.000 din se s tem sklepom dodeli v skladu s kriteriji, navedenimi v točki B 1.2 osnov in meril za dodeljevanje sredstev skupnosti za gozdarstvo Slovenije za vlaganje v gozdove, tistim območnim gozdnogospodarskim organizacijam, ki imajo najmanjšo odprtost gozdov z gozdnimi cestami in ki po obsegu pripadajočih sredstev predstavljajo 50% delež.

IV.

V skladu z določili v II. in III. točki tega sklepa se posameznim udeležencem razpisa za melioracije gozdov in pogozdovanja ter za odpiranje gozdov z gozdnimi cestami v letu 1989 dodelijo sredstva do naslednjih zneskov:

Udeleženci razpisa	Sredstva za melior. gozdov in pogozdov. din	Sredstva za odpiranje gozdov z gozd. cestami din
1. SGG Tolmin	2.476.112.000	155.773.000
2. GG Bled	64.017.000	—
3. GG Kranj	1.383.240.000	62.019.000
4. GG Ljubljana	1.243.772.000	—
5. GG Postojna	420.687.000	—
6. GG Kočevje	1.438.111.000	—
7. GG Novo mesto	2.727.610.000	82.978.000
8. GG Brežice	4.282.324.000	62.019.000
9. GG Celje	1.623.304.000	—
10. GG Nazarje	219.488.000	—
11. LESNA Slovenj Gradec	148.612.000	—
12. GG Maribor	1.865.657.000	—
13. GLG Murska Sobota	1.158.183.000	49.805.000
14. ZPMK Sežana	3.591.848.000	88.206.000
15. KK Radgona	220.481.000	—
16. SNEŽNIK Kočevska Reka	61.740.000	—
17. M-Ljubljanske mlekarne	27.951.000	—
18. KK Vipava	46.863.000	—
SKUPAJ	23.000.000.000	500.800.000

V zneskih sredstev za melioracije gozdov in pogozdovanja je pri GLG Murska Sobota všteti tudi znesek 40.340.000 din za semensko plantažo ozkolistnega jesena v k.o. Gančani (2. faza).

V znesku za odpiranje gozdov z gozdnimi cestami je pri SGG Tolmin všteti tudi znesek 50.080.000 din za gradnjo gozdnih cest, ki jih je potrebno graditi zaradi naravnih nesreč.

V.

Pogodbene pravice in obveznosti med posameznimi udeleženci razpisa in skupnostjo za gozdarstvo Slovenije se v skladu z osnovami in merili za dodeljevanje sredstev uredijo s posebnimi pogodbami.

VI.

Pogodbena razmerja po tem sklepu ureja odbor za planiranje in razvoj družbenoekonomskih odnosov skupnosti za gozdarstvo Slovenije.

PRESEDAJNIK SKUPŠČINE
Dušan Novak, dipl. ing.

OBRAZLOŽITEV

k sklepu o dodelitvi sredstev udeležencem razpisa za sofinanciranje melioracij gozdov in pogozdovanj ter odpiranje gozdov z gozdnimi cestami v letu 1989

Po sklepu 5. seje strokovne komisije za usmerjanje sredstev v melioracije gozdov in pogozdovanja ter gradnjo gozdnih cest z dne 15. 2. 1989 in 9. seje odbora za planiranje in razvoj družbenoekonomskih odnosov z dne 23. 2. 1989 je bil objavljen razpis za dodelitev sredstev skupnosti za gozdarstvo Slovenije za sofinanciranje vlaganj v gozdove v letu 1989.

V razpisu za dodelitev sredstev za melioracije gozdov in pogozdovanja je bilo udeležencem razpisa sporočeno, naj zahtevke za tonamenska sredstva pripravijo v skladu z določili točk A 1.3 in A 1.4 osnov in meril za dodeljevanje sredstev skupnosti za gozdarstvo Slovenije za vlaganja v gozdove (nadalje: osnov in meril). Sporočen jim je bil tudi znesek stroška za delovni dan 350.000 din, ki ga naj udeleženci razpisa upoštevajo pri vlaganju zahtevkov ter predračunska vrednost zahtevka, ki je bila izračunana po kriterijih točke A 1.2 osnov in meril in na osnovi višine razpoložljivih sredstev po osnutku finančnega načrta skupnosti za gozdarstvo Slovenije za letošnje leto. V zvezi s sredstvi so bili udeleženci razpisa tudi seznanjeni s stališči odbora za planiranje in razvoj družbenoekonomskih odnosov, da se bodo zneski zaradi inflacije v teku leta valorizirali.

Razpisa za pridobitev sredstev za melioracije gozdov se je udeležilo 18 organizacij združenega dela, ki gospodarijo z gozdovi. Zahtevki se nanašajo na sofinanciranje melioracij malodonosnih gozdov in grmišč ter semenskih plantaž oziroma nasadov. O zahtevkih, ki so bili pregledani, je bilo sestavljeno poročilo, ki ga je obravnavala strokovna komisija za usmerjanje sredstev v melioracije gozdov in pogozdovanja ter gradnjo gozdnih cest na seji dne 18. 5. 1989. Glede na to, da so bili zahtevki usklajeni z razpisnimi pogoji, se je komisija z njimi strinjala.

Ker je obseg sredstev t.i. »bencinskega dinarja«, ki je pri skupnosti za gozdarstvo Slovenije praktično edini vir za sofinanciranje gradnje gozdnih cest, zelo majhen, je odbor za planiranje in razvoj družbenoekonomskih odnosov sklenil predlagati skupščini te skupnosti, da se v letošnjem letu dodeli ta sredstva tistim območnim gozdnogospodarskim

* Sklep je bil sprejet na 20. zasedanju Skupščine Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Slovenije, dne 14. junija 1989.

organizacijam, ki imajo najmanjšo odprtost gozdov z gozdnimi cestami in ki po obsegu pripadajočih sredstev predstavljajo 50 % delež, drugo leto pa vsem ostalim območnim organizacijam. Na osnovi tega predloga bodo v letošnjem letu dodeljena ta sredstva naslednjim območnim organizacijam: SGG Tolmin, GG Kranj, GG Novo mesto, GG Brežice, GLG Murska Sobota in ZPMK Sežana.

V razpisu je bil prej navedenim območnim organizacijam sporočen znesek pripadajočih sredstev za sofinanciranje gradnje gozdnih cest v letošnjem letu, izračunan na osnovi določil točke B 1.2 osnov in meril Pristojna komisija in odbor za planiranje in razvoj družbenoekonomskih odnosov pa skupščini tudi predlagata, da se 10 % razpoložljivih sredstev za sofinanciranje gradnje gozdnih cest, ki se na osnovi določil točke B 1.1 osnov in meril lahko dodeli za sanacijo posledic naravnih nesreč, v letošnjem letu dodeli Soškemu gozdnemu gospodarstvu Tolmin.

Predlog sklepa o dodelitvi sredstev udeležencem razpisa za sofinanciranje melioracij gozdov in pogozdovanj ter odpiranje gozdov z gozdnimi cestami je obravnaval odbor za planiranje in razvoj družbenoekonomskih odnosov na seji dne 25. 5. 1989. S predlogom se je strinjal in predlaga skupščini skupnosti za gozdarstvo Slovenije, da ga sprejme.

TAJNIK
SKUPNOSTI ZA GOZDARSTVO
Janez Trošt, dipl. ing.

SKLEP

o zagotovitvi sredstev za sofinanciranje dejavnosti posebnega družbenega pomena na kraškem gozdnogospodarskem območju v letu 1989*

I.

Za varovalne in lesnoproizvodno manj pomembne gozdove na kraškem gozdnogospodarskem območju se dodeli Zavodu za pogozdovanje in melioracijo Krasa, Sežana 2.693.428.000 din in sicer za:

1. varstvo gozdov pred boleznimi in škodljivci	305.900.000 din
2. gradnjo in vzdrževanje protipožarnih zidov in presek	988.239.000 din
3. obnovo gozdov na pogoriščih	282.511.000 din
4. odkazilo	1.116.778.000 din

II.

Za urejanje gozdov na kraškem gozdnogospodarskem območju se dodeli Zavodu 1.906.572.000 din.

III.

Skupni obseg sredstev, ki jih bo za namene v točki I. in II. v letu 1989 skupnost za gozdarstvo Slovenije zagotovila Zavodu za pogozdovanje in melioracijo Krasa znaša 4.600.000.000 din.

PREDSEDNIK SKUPŠČINE
SKUPNOSTI ZA GOZDARSTVO
Dušan Novak, dipl. ing.

OBRAZLOŽITEV

k sklepu o zagotovitvi sredstev za sofinanciranje dejavnosti posebnega družbenega pomena na kraškem gozdnogospodarskem območju za leto 1989

Na podlagi in v skladu z določili 4. in 5. alineje 20. člena zakona o gozdovih je Zavod za pogozdovanje in melioracijo Krasa, Sežana poslal skupnosti za gozdarstvo Slovenije zahtevek za zagotovitev sredstev za sofinanciranje dejavnosti posebnega družbenega pomena na kraškem gozdnogospodarskem območju v letu 1989 za naslednja dela:

A.

1. Pri varstvu gozdov pred boleznimi in škodljivci bo opravljenih 4.500 ur dela.
2. Izdelanih bo 18,00 km protipožarnih presek; vzdrževalna dela bodo potekala na protipožarnih zidovih v dolžini 7,10 km in protipožarnih presekah v dolžini 113,25 km.
3. Obnovljeno bo 153,50 ha pogorišč in sicer s setvijo 153,00 ha in s sadnjo 0,50 ha.
4. Odkazano bo 43,700 m³ gozdnega drevja.

B. Pri urejanju gozdov bo v tem letu v rednem delovnem času opravljeno 19.800 ur in preko rednega delovnega časa 3.600 ur. Urejevalna dela bodo potekala v GGE Vremščica, Čičerija in Istra. Poleg tega pa bodo v tem letu zaključeni elaborati vseh ostalih GGE in opravljena potrebna dela za območni načrt 1991–2000.

Zahtevek je obravnavala strokovna komisija za dejavnosti posebnega družbenega pomena na kraškem gozdnogospodarskem območju na 7. seji dne 11. 5. 1989 in se z njim strinjala.

Skupščina Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Slovenije je na svojem 20. zasedanju dne 14. junija 1989 obravnavala zaključni račun Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Slovenije za leto 1988 in o tem sprejela naslednji

Sklep o zagotovitvi sredstev za sofinanciranje dejavnosti posebnega družbenega pomena na kraškem gozdnogospodarskem območju za leto 1989 je skupaj s poročilom o zahtevku Zavoda obravnaval tudi odbor za planiranje in razvoj družbenoekonomskih odnosov na seji dne 25. 5. 1989. S sklepom se je strinjal in ga posreduje v sprejem skupščini za gozdarstvo Slovenije.

TAJNIK
SKUPNOSTI ZA GOZDARSTVO
Janez Trošt, dipl. ing.

* Sklep je bil sprejet na 20. zasedanju Skupščine Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Slovenije, dne 14. junija 1989.

